నమో తస్స భగవతో అరహతో సమ్మాసమ్బుద్ధస్స

ఖుద్దకనికాయే

పేతవత్థుపాళి

౧. ఉరగవగ్గో

౧. ఖేత్తూపమపేతవత్థు

౧. "ఖేత్తూపమా అరహన్తో, దాయకా కస్సకూపమా;
బీజూపమం దేయ్యధమ్మం, ఏత్తో నిబ్బత్తతే ఫలం.

౨. "ఏతం బీజం కసి ఖేత్తం, పేతానం దాయకస్స చ;
తం పేతా పరిభుఞ్జన్తి, దాతా పుఞ్ఞేన వడ్ఢతి.

౩. "ఇధేవ కుసలం కత్వా, పేతే చ పటిపూజియ;
సగ్గఞ్చ కమతి [గమతి (క॰)] ట్ఠానం, కమ్మం కత్వాన భద్దక"న్తి.

ఖేత్తూపమపేతవత్థు పఠమం.

౨. సూకరముఖపేతవత్థు

౪. "కాయో తే సబ్బసోవణ్ణో, సబ్బా ఓభాసతే దిసా;
ముఖం తే సూకరస్సేవ, కిం కమ్మమకరీ పురే" [మకరా పురే (క॰)].

౫. "కాయేన సఞ్ఞతో ఆసిం, వాచాయాసిమసఞ్ఞతో;
తేన మేతాదిసో వణ్ణో, యథా పస్ససి నారద.

౬. "తం త్యాహం [తాహం (క॰)] నారద బ్రూమి, సామం దిట్ఠమిదం తయా;
మాకాసి ముఖసా పాపం, మా ఖో సూకరముఖో అహూ"తి.

సూకరముఖపేతవత్థు దుతియం.

౩. పూతిముఖపేతవత్థు

౭. “దిబ్బం సుభం ధారేసి వణ్ణధాతుం, వేహాయసం తిట్ఠసి అన్తలిక్ఖే;
ముఖఞ్చ తే కిమయో పూతిగన్ధం, ఖాదన్తి కిం కమ్మమకాసి పుబ్బే”.

౮. “సమణో అహం పాపోతిదుట్ఠవాచో [పాపో దుట్ఠవాచో (సీ॰), పాపో దుక్ఖవాచో (స్యా॰ పీ॰)], తపస్సిరూపో
ముఖసా అసఞ్ఞతో;
లద్ధా చ మే తపసా వణ్ణధాతు, ముఖఞ్చ మే పేసుణియేన పూతి.

౯. “తయిదం తయా నారద సామం దిట్ఠం,
అనుకమ్పకా యే కుసలా వదేయ్యుం;
‘మా పేసుణం మా చ ముసా అభాణి,
యక్ఖో తువం హోహిసి కామకామీ’”తి.

పూతిముఖపేతవత్థు తతియం.

౪. పిట్ఠధీతలికపేతవత్థు

౧౦. “యం కిఞ్చారమ్మణం కత్వా, దజ్జా దానం అమచ్ఛరీ;
పుబ్బపేతే చ ఆరబ్భ, అథ వా వత్థుదేవతా.

౧౧. “చత్తారో చ మహారాజే, లోకపాలే యసస్సినే [యసస్సినో (సీ॰ స్యా॰)];
కువేరం ధతరట్ఠఞ్చ, విరూపక్ఖం విరూళ్హకం;
తే చేవ పూజితా హోన్తి, దాయకా చ అనిప్ఫలా.

౧౨. “న హి రుణ్ణం వా సోకో వా, యా చఞ్ఞా పరిదేవనా;
న తం పేతస్స అత్థాయ, ఏవం తిట్ఠన్తి ఞాతయో.

౧౩. “అయఞ్చ ఖో దక్ఖిణా దిన్నా, సఙ్ఘమ్హి సుప్పతిట్ఠితా;
దీఘరత్తం హితాయస్స, ఠానసో ఉపకప్పతీ”తి.

పిట్ఠధీతలికపేతవత్థు చతుత్థం.

౫. తిరోకుట్టపేతవత్థు

౧౪. [ఖు॰ పా॰ ౭.౧ ఖుద్దకపాఠే] “తిరోకుట్టేసు [తిరోకుడ్డేసు (సీ॰ స్యా॰ పీ॰)] తిట్ఠన్తి, సన్ధిసిఙ్ఘాటకేసు చ;
ద్వారబాహాసు తిట్ఠన్తి, ఆగన్త్వాన సకం ఘరం.

౧౫. “పహూతే అన్నపానమ్హి, ఖజ్జభోజ్జే ఉపట్ఠితే;

న తేసం కోచి సరతి, సత్తానం కమ్మపచ్చయా.

౧౬. "ఏవం దదన్తి ఞాతీనం, యే హోన్తి అనుకమ్పకా;
సుచిం పణీతం కాలేన, కప్పియం పానభోజనం;
'ఇదం వో ఞాతీనం హోతు, సుఖితా హోన్తు ఞాతయో'.

౧౭. "తే చ తత్థ సమాగన్త్వా, ఞాతిపేతా సమాగతా;
పహూతే అన్నపానమ్హి, సక్కచ్చం అనుమోదరే.

౧౮. "'చిరం జీవన్తు నో ఞాతీ, యేసం హేతు లభామసే;
అమ్హాకఞ్చ కతా పూజా, దాయకా చ అనిప్ఫలా'.

౧౯. "'న హి తత్థ కసి అత్థి, గోరక్ఖేత్థ న విజ్జతి;
వణిజ్జా తాదిసీ నత్థి, హిరఞ్ఞేన కయాకయం [కయోక్కయం (సీ. క.) కయోకయం (ఖు. పా. ౭.౬)];
ఇతో దిన్నేన యాపేన్తి, పేతా కాలగతా [కాలకతా (సీ. స్యా. పీ.)] తహిం'.

౨౦. "'ఉన్నమే ఉదకం వుట్ఠం, యథా నిన్నం పవత్తతి;
ఏవమేవ ఇతో దిన్నం, పేతానం ఉపకప్పతి'.

౨౧. "'యథా వారివహా పూరా, పరిపూరేన్తి సాగరం;
ఏవమేవ ఇతో దిన్నం, పేతానం ఉపకప్పతి'.

౨౨. "'అదాసి మే అకాసి మే, ఞాతి మిత్తా [ఞాతి మిత్తో (?)] సఖా చ మే;
పేతానం దక్ఖిణం దజ్జా, పుబ్బే కతమనుస్సరం'.

౨౩. "'న హి రుణ్ణం వా సోకో వా, యా చఞ్ఞా పరిదేవనా;
న తం పేతానమత్థాయ, ఏవం తిట్ఠన్తి ఞాతయో'.

౨౪. "'అయఞ్చ ఖో దక్ఖిణా దిన్నా, సఙ్ఘమ్హి సుప్పతిట్ఠితా;
దీఘరత్తం హితాయస్స, ఠానసో ఉపకప్పతి'.

౨౫. "సో ఞాతిధమ్మో చ అయం నిదస్సితో, పేతాన పూజా చ కతా ఉళారా;
బలఞ్చ భిక్ఖూనమనుప్పదిన్నం, తుమ్హేహి పుఞ్ఞం పసుతం అనప్పక"న్తి.

తిరోకుట్టపేతవత్థు పఞ్చమం.

౬. పఞ్చపుత్తఖాదపేతివత్థు

౨౬. “నగ్గా దుబ్బణ్ణరూపాసి, దుగ్గన్ధా పూతి వాయసి;

మక్ఖికాహి పరికిణ్ణా [మక్ఖికాపరికిణ్ణా చ (సీ.)], కా ను త్వం ఇధ తిట్ఠసీ”తి.

౨౭. “అహం భదన్తే [భద్దన్తే (క.)] పేతీమ్హి, దుగ్గతా యమలోకికా;

పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా.

౨౮. “కాలేన పఞ్చ పుత్తాని, సాయం పఞ్చ పునాపరే;

విజాయిత్వాన ఖాదామి, తేపి నా హోన్తి మే అలం.

౨౯. “పరిడయ్హతి ధూమాయతి, ఖుదాయ [ఖుద్దాయ (క.)] హదయం మమ;

పానీయం న లభే పాతుం, పస్స మం బ్యసనం గత”న్తి.

౩౦. “కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;

కిస్స కమ్మవిపాకేన, పుత్తమంసాని ఖాదసీ”తి.

౩౧. “సపతీ [సపత్తీ (సీ.)] మే గబ్భినీ ఆసి, తస్సా పాపం అచేతయిం;

సాహం పదుట్ఠమనసా, అకరిం గబ్భపాతనం.

౩౨. “తస్సా ద్వేమాసికో గబ్భో, లోహితఞ్ఞేవ పగ్ఘరి;

తదస్సా మాతా కుపితా, మయ్హం ఞాతీ సమానయి;

సపథఞ్చ మం కారేసి, పరిభాసాపయీ చ మం.

౩౩. “సాహం ఘోరఞ్చ సపథం, ముసావాదం అభాసిసం;

పుత్తమంసాని ఖాదామి, సచే తం పకతం మయా.

౩౪. “తస్స కమ్మస్స విపాకేన [విపాకం (స్యా. క.)], ముసావాదస్స చూభయం;

పుత్తమంసాని ఖాదామి, పుబ్బలోహితమక్ఖితా”తి.

పఞ్చపుత్తఖాదపేతివత్థు [పఞ్చపుత్తఖాదపేతవత్థు (సీ. స్యా. పీ.) ఏవముపరిపి] ఛట్ఠం.

౭. సత్తపుత్తఖాదపేతివత్థు

౩౫. “నగ్గా దుబ్బణ్ణరూపాసి, దుగ్గన్ధా పూతి వాయసి;

మక్ఖికాహి పరికిణ్ణా, కా ను త్వం ఇధ తిట్ఠసీ”తి.

౩౬. “అహం భదన్తే పేతీమ్హి, దుగ్గతా యమలోకికా;

పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా.

౩౭. “కాలేన సత్త పుత్తాని, సాయం సత్త పునాపరే;
విజాయిత్వాన ఖాదామి, తేపి నా హోన్తి మే అలం.

౩౮. “పరిడయ్హతి ధూమాయతి, ఖుదాయ హదయం మమ;
నిబ్బుతిం నాధిగచ్ఛామి, అగ్గిదడ్ఢావ ఆతపే”తి.

౩౯. “కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, పుత్తమంసాని ఖాదసీ”తి.

౪౦. “అహూ మయ్హం దువే పుత్తా, ఉభో సమ్పత్తయోబ్బనా;
సాహం పుత్తబలూపేతా, సామికం అతిమఞ్ఞిసం.

౪౧. “తతో మే సామికో కుద్ధో, సపత్తిం మయ్హమానయి;
సా చ గబ్భం అలభిత్థ, తస్సా పాపం అచేతయిం.

౪౨. “సాహం పదుట్ఠమనసా, అకరిం గబ్భపాతనం;
తస్సా తేమాసికో గబ్భో, పుబ్బలోహితకో [పుబ్బలోహితకో (క.)] పతి.

౪౩. “తదస్సా మాతా కుపితా, మయ్హం ఞాతీ సమానయి;
సపథఞ్చ మం కారేసి, పరిభాసాపయీ చ మం.

౪౪. “సాహం ఘోరఞ్చ సపథం, ముసావాదం అభాసిసం;
‘పుత్తమంసాని ఖాదామి, సచే తం పకతం మయా’.

౪౫. “తస్స కమ్మస్స విపాకేన, ముసావాదస్స చూభయం;
పుత్తమంసాని ఖాదామి, పుబ్బలోహితమక్ఖితా”తి.

సత్తపుత్తఖాదపేతివత్థు సత్తమం.

౮. గోణపేతవత్థు

౪౬. “కిం ను ఉమ్మత్తరూపోవ, లాయిత్వా హరితం తిణం;
ఖాద ఖాదాతి లపసి, గతసత్తం జరగ్గవం.

౪౭. “న హి అన్నేన పానేన, మతో గోణో సముట్ఠహే;

త్వంపి బాలో చ [బాలోవ (క.)] దుమ్మేధో, యథా తణ్హోవ దుమ్మతీ”తి.

౪౮. “ఇమే పాదా ఇదం సీసం, అయం కాయో సవాలధి;
నేత్తా తథేవ తిట్ఠన్తి, అయం గోణో సముట్ఠహే.

౪౯. “నాయ్యకస్స హత్థపాదా, కాయో సీసఞ్చ దిస్సతి;
రుదం మత్తికథూపస్మిం, నను త్వఞ్ఞేవ దుమ్మతీ”తి.

౫౦. “ఆదిత్తం వత మం సన్తం, ఘతసిత్తంవ పావకం;
వారినా వియ ఓసిఞ్చం, సబ్బం నిబ్బాపయే దరం.

౫౧. “అబ్బహీ [అబ్బూళ్హం (బహూసు)] వత మే సల్లం, సోకం హదయనిస్సితం;
యో మే సోకపరేతస్స, పితుసోకం అపానుది.

౫౨. “స్వాహం అబ్బూళ్హసల్లోస్మి, సీతిభూతోస్మి నిబ్బుతో;
న సోచామి న రోదామి, తవ సుత్వాన మాణవ’.

౫౩. ఏవం కరోన్తి సప్పఞ్ఞా, యే హోన్తి అనుకమ్పకా;
వినివత్తయన్తి సోకమ్హా, సుజాతో పితరం యథాతి.

గోణపేతవత్థు అట్ఠమం.

౯. మహాపేసకారపేతివత్థు

౫౪. “గూథఞ్చ ముత్తం రుహిరఞ్చ పుబ్బం, పరిభుఞ్జతి కిస్స అయం విపాకో;
అయం ను కిం కమ్మమకాసి నారీ, యా సబ్బదా లోహితపుబ్బభక్ఖా.

౫౫. “నవాని వత్థాని సుభాని చేవ, ముదూని సుద్ధాని చ లోమసాని;
దిన్నాని మిస్సా కితకా [కిటకా (క.)] భవన్తి, అయం ను కిం కమ్మమకాసి నారీ”తి.

౫౬. “భరియా మమేసా అహూ భదన్తే, అదాయికా మచ్ఛరినీ కదరియా;
సా మం దదన్తం సమణబ్రాహ్మణానం, అక్కోసతి చ పరిభాసతి చ.

౫౭. “‘గూథఞ్చ ముత్తం రుహిరఞ్చ పుబ్బం, పరిభుఞ్జ త్వం అసుచిం సబ్బకాలం;
ఏతం తే పరలోకస్మిం హోతు, వత్థా చ తే కిటకసమా భవన్తు’;
ఏతాదిసం దుచ్చరితం చరిత్వా, ఇధాగతా చిరరత్తాయ ఖాదతీ”తి.

మహాపేసకారపేతివత్థు నవమం.

౧౦. ఖల్లాటియపేతివత్థు

౫౮. “కా ను అన్తోవిమానస్మిం, తిట్ఠన్తీ నూపనిక్ఖమి;
ఉపనిక్ఖమస్సు భద్దే, పస్సామ తం బహిట్ఠిత”న్తి.

౫౯. “అట్టీయామి హరాయామి, నగ్గా నిక్ఖమితుం బహి;
కేసేహమ్హి పటిచ్ఛన్నా, పుఞ్ఞం మే అప్పకం కత”న్తి.

౬౦. “హన్దుత్తరీయం దదామి తే, ఇదం దుస్సం నివాసయ;
ఇదం దుస్సం నివాసేత్వా, ఏహి నిక్ఖమ సోభనే;
ఉపనిక్ఖమస్సు భద్దే, పస్సామ తం బహిట్ఠిత”న్తి.

౬౧. “హత్థేన హత్థే తే దిన్నం, న మయ్హం ఉపకప్పతి;
ఏసేత్థుపాసకో సద్ధో, సమ్మాసమ్బుద్ధసావకో.

౬౨. “ఏతం అచ్ఛాదయిత్వాన, మమ దక్ఖిణమాదిస;
తథాహం [అథాహం (సీ.)] సుఖితా హేస్సం, సబ్బకామసమిద్ధినీ”తి.

౬౩. తఞ్చ తే న్హాపయిత్వాన, విలిమ్పేత్వాన వాణిజా;
వత్థేహచ్ఛాదయిత్వాన, తస్సా దక్ఖిణమాదిసుం.

౬౪. సమనన్తరానుద్దిట్ఠే [సమనన్తరా అనుద్దిట్ఠే (స్యా. క.)], విపాకో ఉదపజ్జథ [ఉపపజ్జథ (సీ. స్యా.)];
భోజనచ్ఛాదనపానీయం [భోజనచ్ఛాదనం పానీయం (స్యా. క.)], దక్ఖిణాయ ఇదం ఫలం.

౬౫. తతో సుద్ధా సుచివసనా, కాసికుత్తమధారినీ;
హసన్తీ విమానా నిక్ఖమి, ‘దక్ఖిణాయ ఇదం ఫల’”న్తి.

౬౬. “సుచిత్తరూపం రుచిరం, విమానం తే పభాసతి;
దేవతే పుచ్ఛితాచిక్ఖ, కిస్స కమ్మస్సిదం ఫల”న్తి.

౬౭. “భిక్ఖునో చరమానస్స, దోణినిమ్మజ్జనిం అహం;
అదాసిం ఉజుభూతస్స, విప్పసన్నేన చేతసా.

౬౮. “తస్స కమ్మస్స కుసలస్స, విపాకం దీఘమన్తరం;
అనుభోమి విమానస్మిం, తఞ్చ దాని పరిత్తకం.

౯౯. “ఉద్ధం చతూహి మాసేహి, కాలంకిరియా [కాలంకిరియా (క.)] భవిస్సతి;
ఏకన్తకటుకం ఘోరం, నిరయం పపతిస్సహం.

౭౦. [మ. ని. ౩.౨౫౦, ౨౬౭; అ. ని. ౩.౩౬; పే. వ. ౨౪౦, ౬౯౩] “చతుక్కణ్ణం చతుద్వారం, విభత్తం భాగసో మితం;
అయోపాకారపరియన్తం, అయసా పటికుజ్జితం.

౭౧. “తస్స అయోమయా భూమి, జలితా తేజసా యుతా;
సమన్తా యోజనసతం, ఫరిత్వా తిట్ఠతి సబ్బదా.

౭౨. “తత్థాహం దీఘమద్ధానం, దుక్ఖం వేదిస్స వేదనం;
ఫలఞ్చ పాపకమ్మస్స, తస్మా సోచామహం భుస”న్తి.

ఖల్లాటియపేతివత్థు దసమం.

౧౧. నాగపేతవత్థు

౭౩. “పురతోవ [పురతో చ (స్యా.)] సేతేన పలేతి హత్థినా, మజ్ఝే పన అస్సతరీరథేన;
పచ్ఛా చ కఞ్ఞా సివికాయ నీయతి, ఓభాసయన్తీ దస సబ్బతో [సబ్బతో (క.)] దిసా.

౭౪. “తుమ్హే పన ముగ్గరహత్థపాణినో, రుదంముఖా ఛిన్నపభిన్నగత్తా;
మనుస్సభూతా కిమకత్థ పాపం, యేనఞ్ఞమఞ్ఞస్స పివాథ లోహిత”న్తి.

౭౫. “పురతోవ యో గచ్ఛతి కుఞ్జరేన, సేతేన నాగేన చతుక్కమేన;
అమ్హాక పుత్తో అహు జేట్ఠకో సో [సోవ జేట్ఠో (క.)], దానాని దత్వాన సుఖీ పమోదతి.

౭౬. “యో సో మజ్ఝే అస్సతరీరథేన, చతుబ్భి యుత్తేన సువగ్గితేన;
అమ్హాక పుత్తో అహు మజ్ఝిమో సో, అమచ్ఛరీ దానవతీ విరోచతి.

౭౭. “యా సా చ పచ్ఛా సివికాయ నీయతి, నారీ సపఞ్ఞా మిగమన్దలోచనా;
అమ్హాక ధీతా అహు సా కనిట్ఠికా, భాగడ్ఢభాగేన సుఖీ పమోదతి.

౭౮. “ఏతే చ దానాని అదంసు పుబ్బే, పసన్నచిత్తా సమణబ్రాహ్మణానం;
మయం పన మచ్ఛరినో అహుమ్హ, పరిభాసకా సమణబ్రాహ్మణానం;
ఏతే చ దత్వా పరిచారయన్తి, మయఞ్చ సుస్సామ నళోవ ఛిన్నో”తి [ఖిత్తోతి (సీ.)].

౭౯. “కిం తుమ్హాకం భోజనం కిం సయానం, కథఞ్చ యాపేథ సుపాపధమ్మినో;

పహూతభోగేసు అనప్పకేసు, సుఖం విరాధాయ [విరాగాయ (స్యా॰ క॰)] దుక్ఖజ్జ పత్తా”తి.

౮౦. “అఞ్ఞమఞ్ఞం వధిత్వాన, పివామ పుబ్బలోహితం;
బహుం పిత్వా న ధాతా హోమ, నచ్ఛాదిమ్హసే [నరుచ్చాదిమ్హసే (క॰)] మయం.

౮౧. “ఇచ్చేవ మచ్చా పరిదేవయన్తి, అదాయకా పేచ్చ [మచ్ఛరినో (క॰)] యమస్స ఠాయినో;
యే తే విదిచ్చ [విదిత్వా (సీ॰)] అధిగమ్మ భోగే, న భుఞ్జరే నాపి కరోన్తి పుఞ్ఞం.

౮౨. “తే ఖుప్పిపాసూపగతా పరత్థ, పచ్ఛా [పేతా (సీ॰)] చిరం ఝాయరే డయ్హమానా;
కమ్మాని కత్వాన దుఖుద్రాని, అనుభోన్తి దుక్ఖం కటుకప్ఫలాని.

౮౩. “ఇత్తరం హి ధనం ధఞ్ఞం, ఇత్తరం ఇధ జీవితం;
ఇత్తరం ఇత్తరతో ఞత్వా, దీపం కయిరాథ పణ్డితో.

౮౪. “యే తే ఏవం పజానన్తి, నరా ధమ్మస్స కోవిదా;
తే దానే నప్పమజ్జన్తి, సుత్వా అరహతం వచో”తి.

నాగపేతవత్థు ఏకాదసమం.

౧౨. ఉరగపేతవత్థు

౮౫. “ఉరగోవ తచం జిణ్ణం, హిత్వా గచ్ఛతి సన్తనుం;
ఏవం సరీరే నిబ్భోగే, పేతే కాలఙ్కతే సతి.

౮౬. “డయ్హమానో న జానాతి, ఞాతీనం పరిదేవితం;
తస్మా ఏతం న రోదామి, గతో సో తస్స యా గతి”.

౮౭. “అనబ్భితో [అనవ్హితో (సీ॰)] తతో ఆగా, నానుఞ్ఞాతో ఇతో గతో;
యథాగతో తథా గతో, తత్థ కా [కా తత్థ (సీ॰)] పరిదేవనా.

౮౮. “డయ్హమానో న జానాతి, ఞాతీనం పరిదేవితం;
తస్మా ఏతం న రోదామి, గతో సో తస్స యా గతి”.

౮౯. “సచే రోదే కిసా అస్సం, తత్థ మే కిం ఫలం సియా;
ఞాతిమిత్తసుహజ్జానం, భియ్యో నో అరతీ సియా.

౯౦.

“డయ్హమానో న జానాతి, ఞాతీనం పరిదేవితం;
తస్మా ఏతం న రోదామి, గతో సో తస్స యా గతి”.

౯౧. “యథాపి దారకో చన్దం, గచ్ఛన్తమనురోదతి;
ఏవం సమ్పదమేవేతం, యో పేతమనుసోచతి.

౯౨. “డయ్హమానో న జానాతి, ఞాతీనం పరిదేవితం;
తస్మా ఏతం న రోదామి, గతో సో తస్స యా గతి”.

౯౩. “యథాపి బ్రహ్మే ఉదకుమ్భో, భిన్నో అప్పటిసన్ధియో;
ఏవం సమ్పదమేవేతం, యో పేతమనుసోచతి.

౯౪. “డయ్హమానో న జానాతి, ఞాతీనం పరిదేవితం;
తస్మా ఏతం న రోదామి, గతో సో తస్స యా గతీ”తి.

ఉరగపేతవత్థు ద్వాదసమం.

ఉరగవగ్గో పఠమో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

ఖేత్తఞ్చ సూకరం పూతి, పిట్ఠం చాపి తిరోకుట్టం;
పఞ్చాపి సత్తపుత్తఞ్చ, గోణం పేసకారకఞ్చ;
తథా ఖల్లాటియం నాగం, ద్వాదసం ఉరగఞ్చేవాతి.

౨. ఉబ్బరివగ్గో

౧. సంసారమోచకపేతివత్థు

౯౫. “నగ్గా దుబ్బణ్ణరూపాసి, కిసా ధమనిసన్థతా;
ఉప్ఫాసులికే [ఉప్ఫాసుళికే (క.)] కిసికే, కా ను త్వం ఇధ తిట్ఠసీ”తి.

౯౬. “అహం భదన్తే పేతీమ్హి, దుగ్గతా యమలోకికా;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౯౭. “కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౯౮. “అనుకమ్పకా మయ్హం నాహేసుం భన్తే, పితా చ మాతా అథవాపి ఞాతకా;
యే మం నియోజేయ్యుం దదాహి దానం, పసన్నచిత్తా సమణబ్రాహ్మణానం.

౯౯. “ఇతో అహం వస్ససతాని పఞ్చ, యం ఏవరూపా విచరామి నగ్గా;
ఖుదాయ తణ్హాయ చ ఖజ్జమానా, పాపస్స కమ్మస్స ఫలం మమేదం.

౧౦౦.“వన్దామి తం అయ్య పసన్నచిత్తా, అనుకమ్ప మం వీర మహానుభావ;
దత్వా చ మే ఆదిస యం హి కిఞ్చి, మోచేహి మం దుగ్గతియా భదన్తే”తి.

౧౦౧.సాధూతి సో పటిస్సుత్వా, సారిపుత్తోనుకమ్పకో;
భిక్ఖూనం ఆలోపం దత్వా, పాణిమత్తఞ్చ చోళకం;
థాలకస్స చ పానీయం, తస్సా దక్ఖిణమాదిసి.

౧౦౨.సమనన్తరానుద్దిట్ఠే, విపాకో ఉదపజ్జథ;
భోజనచ్ఛాదనపానీయం, దక్ఖిణాయ ఇదం ఫలం.

౧౦౩. తతో సుద్ధా సుచివసనా, కాసికుత్తమధారినీ;
విచిత్తవత్థాభరణా, సారిపుత్తం ఉపసఙ్కమి.

౧౦౪.“అభిక్కన్తేన వణ్ణేన, యా త్వం తిట్ఠసి దేవతే;
ఓభాసేన్తీ దిసా సబ్బా, ఓసధీ వియ తారకా.

౧౦౫.“కేన తేతాదిసో వణ్ణో, కేన తే ఇధ మిజ్ఝతి;

ఉప్పజ్జన్తి చ తే భోగా, యే కేచి మనసో పియా.

౧౦౬.“పుచ్ఛామి తం దేవి మహానుభావే, మనుస్సభూతా కిమకాసి పుఞ్ఞం;
కేనాసి ఏవం జలితానుభావా, వణ్ణో చ తే సబ్బదిసా పభాసతీ”తి.

౧౦౭.“ఉప్పణ్డుకిం కిసం ఛాతం, నగ్గం సమ్పతితచ్ఛవిం [ఆపతితచ్ఛవిం (సీ॰)];
ముని కారుణికో లోకే, తం మం అద్దక్ఖి దుగ్గతం.

౧౦౮.“భిక్ఖూనం ఆలోపం దత్వా, పాణిమత్తఞ్చ చోళకం;
థాలకస్స చ పానీయం, మమ దక్ఖిణమాదిసి.

౧౦౯.“ఆలోపస్స ఫలం పస్స, భత్తం వస్ససతం దస;
భుఞ్జామి కామకామినీ, అనేకరసబ్యఞ్జనం.

౧౧౦.“పాణిమత్తస్స చోళస్స, విపాకం పస్స యాదిసం;
యావతా నన్దరాజస్స, విజితస్మిం పటిచ్ఛదా.

౧౧౧.“తతో బహుతరా భన్తే, వత్థానచ్ఛాదనాని మే;
కోసేయ్యకమ్బలీయాని, ఖోమకప్పాసికాని చ.

౧౧౨.“విపులా చ మహగ్ఘా చ, తేపాకాసేవలమ్బరే;
సాహం తం పరిదహామి, యం యం హి మనసో పియం.

౧౧౩.“థాలకస్స చ పానీయం, విపాకం పస్స యాదిసం;
గమ్భీరా చతురస్సా చ, పోక్ఖరఞ్ఞో సునిమ్మితా.

౧౧౪.“సేతోదకా సుప్పతిత్థా, సీతా అప్పటిగన్ధియా;
పదుముప్పలసఞ్ఛన్నా, వారికిఞ్జక్ఖపూరితా.

౧౧౫.“సాహం రమామి కీళామి, మోదామి అకుతోభయా;
మునిం కారుణికం లోకే, భన్తే వన్దితుమాగతా”తి.

సంసారమోచకపేతివత్థు పఠమం.

౨. సారిపుత్తత్థేరమాతుపేతివత్థు

౧౧౬.“నగ్గా దుబ్బణ్ణరూపాసి, కిసా ధమనిసన్థతా;

ఉప్పాసులికే కిసికే, కా ను త్వం ఇధ తిట్ఠసి”.

౧౧౭.“అహం తే సకియా మాతా, పుబ్బే అఞ్ఞాసు జాతీసు;
ఉపపన్నా పేత్తివిసయం, ఖుప్పిపాససమప్పితా.

౧౧౮.“ఛడ్డితం ఖిపితం ఖేళం, సిఙ్ఘాణికం సిలేసుమం;
వసఞ్చ డయ్హమానానం, విజాతానఞ్చ లోహితం.

౧౧౯.“వణికానఞ్చ యం ఘాన-సీసచ్ఛిన్నాన లోహితం;
ఖుదాపరేతా భుఞ్జామి, ఇత్థిపురిసనిస్సితం.

౧౨౦.“పుబ్బలోహితం భక్ఖామి [పుబ్బలోహితభక్ఖాస్మి (సీ.)], పసూనం మానుసాన చ;
అలేణా అనగారా చ, నీలమఞ్చపరాయణా.

౧౨౧.“దేహి పుత్తక మే దానం, దత్వా అన్వాదిసాహి మే;
అప్పేవ నామ ముచ్చేయ్యం, పుబ్బలోహితభోజనా”తి.

౧౨౨.మాతుయా వచనం సుత్వా, ఉపతిస్సోనుకమ్పకో;
ఆమన్తయి మోగ్గల్లానం, అనురుద్ధఞ్చ కప్పినం.

౧౨౩.చతస్సో కుటియో కత్వా, సఙ్ఘే చాతుద్దిసే అదా;
కుటియో అన్నపానఞ్చ, మాతు దక్ఖిణమాదిసీ.

౧౨౪.సమనన్తరానుద్దిట్ఠే, విపాకో ఉదపజ్జథ;
భోజనం పానీయం వత్థం, దక్ఖిణాయ ఇదం ఫలం.

౧౨౫.తతో సుద్ధా సుచివసనా, కాసికుత్తమధారినీ;
విచిత్తవత్థాభరణా, కోలితం ఉపసఙ్కమి.

౧౨౬.“అభిక్కన్తేన వణ్ణేన, యా త్వం తిట్ఠసి దేవతే;
ఓభాసేన్తీ దిసా సబ్బా, ఓసధీ వియ తారకా.

౧౨౭.“కేన తేతాదిసో వణ్ణో, కేన తే ఇధ మిజ్ఝతి;
ఉప్పజ్జన్తి చ తే భోగా, యే కేచి మనసో పియా.

౧౨౮.“పుచ్ఛామి తం దేవి మహానుభావే, మనుస్సభూతా కిమకాసి పుఞ్ఞం;
కేనాసి ఏవం జలితానుభావా, వణ్ణో చ తే సబ్బదిసా పభాసతీ”తి.

౧౨౯."సారిపుత్తస్సాహం మాతా, పుబ్బే అఞ్ఞాసు జాతీసు;
ఉపపన్నా పేత్తివిసయం, ఖుప్పిపాససమప్పితా.

౧౩౦. "ఛడ్డితం ఖిపితం ఖేళం, సిఙ్ఘాణికం సిలేసుమం;
వసఞ్చ డయ్హమానానం, విజాతానఞ్చ లోహితం.

౧౩౧. "వణికానఞ్చ యం ఘాన-సీసచ్ఛిన్నాన లోహితం;
ఖుదాపరేతా భుఞ్జామి, ఇత్థిపురిసనిస్సితం.

౧౩౨."పుబ్బలోహితం భక్ఖిస్సం, పసూనం మానుసాన చ;
అలేణా అనగారా చ, నీలమఞ్చపరాయణా.

౧౩౩. "సారిపుత్తస్స దానేన, మోదామి అకుతోభయా;
మునిం కారుణికం లోకే, భన్తే వన్దితుమాగతా"తి.

సారిపుత్తత్థేరస్స మాతుపేతివత్థు దుతియం.

౩. మత్తాపేతివత్థు

౧౩౪. "నగ్గా దుబ్బణ్ణరూపాసి, కిసా ధమనిసన్థతా;
ఉప్ఫాసులికే కిసికే, కా ను త్వం ఇధ తిట్ఠసీ"తి.

౧౩౫."అహం మత్తా తువం తిస్సా, సపత్తీ తే పురే అహుం;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా"తి.

౧౩౬. "కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, పేతలోకం ఇతో గతా"తి.

౧౩౭. "చణ్డీ చ ఫరుసా చాసిం, ఇస్సుకీ మచ్ఛరీ సఠా [సఠీ (సీ.)];
తాహం దురుత్తం వత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా"తి.

౧౩౮.సబ్బం [సచ్చం (క.)] అహమ్పి జానామి, యథా త్వం చణ్డికా అహు;
అఞ్ఞఞ్చ ఖో తం పుచ్ఛామి, కేనాసి పంసుకున్థితా"తి.

౧౩౯. "సీసంన్హాతా తువం ఆసి, సుచివత్థా అలఙ్కతా;
అహఞ్చ ఖో [ఖో తం (సీ. క.)] అధిమత్తం, సమలఙ్కతతరా తయా.

౧౪౦.“తస్సా మే పేక్ఖమానాయ, సామికేన సమన్తయి;
తతో మే ఇస్సా విపులా, కోధో మే సముజాయథ.

౧౪౧.“తతో పంసుం గహేత్వాన, పంసునా తం హి ఓకిరిం [తం వికిరిహం (స్యా॰ క॰)];
తస్స కమ్మవిపాకేన, తేనమ్హి పంసుకున్థితా”తి.

౧౪౨.“సచ్చం అహమ్పి జానామి, పంసునా మం త్వమోకిరి;
అఞ్ఞఞ్చ ఖో తం పుచ్ఛామి, కేన ఖజ్జసి కచ్ఛుయా”తి.

౧౪౩.“భేసజ్జహారీ ఉభయో, వనన్తం అగమిమ్హసే;
త్వఞ్చ భేసజ్జమాహరి, అహఞ్చ కపికచ్ఛునో.

౧౪౪.“తస్సా త్యాజానమానాయ, సేయ్యం త్యాహం సమోకిరిం;
తస్స కమ్మవిపాకేన, తేన ఖజ్జామి కచ్ఛుయా”తి.

౧౪౫.“సచ్చం అహమ్పి జానామి, సేయ్యం మే త్వం సమోకిరి;
అఞ్ఞఞ్చ ఖో తం పుచ్ఛామి, కేనాసి నగ్గియా తువ”న్తి.

౧౪౬.“సహాయానం సమయో ఆసి, ఞాతీనం సమితీ అహు;
త్వఞ్చ ఆమన్తితా ఆసి, ససామినీ నో చ ఖో అహం.

౧౪౭.“తస్సా త్యాజానమానాయ, దుస్సం త్యాహం అపానుదిం;
తస్స కమ్మవిపాకేన, తేనమ్హి నగ్గియా అహ”న్తి.

౧౪౮.“సచ్చం అహమ్పి జానామి, దుస్సం మే త్వం అపానుది;
అఞ్ఞఞ్చ ఖో తం పుచ్ఛామి, కేనాసి గూథగన్ధినీ”తి.

౧౪౯.“తవ గన్ధఞ్చ మాలఞ్చ, పచ్చగ్ఘఞ్చ విలేపనం;
గూథకూపే అధారేసిం [అధారేసిం (క॰)], తం పాపం పకతం మయా;
తస్స కమ్మవిపాకేన, తేనమ్హి గూథగన్ధినీ”తి.

౧౫౦.“సచ్చం అహమ్పి జానామి, తం పాపం పకతం తయా;
అఞ్ఞఞ్చ ఖో తం పుచ్ఛామి, కేనాసి దుగ్గతా తువ”న్తి.

౧౫౧.“ఉభిన్నం సమకం ఆసి, యం గేహే విజ్జతే ధనం;
సన్తేసు దేయ్యధమ్మేసు, దీపం నాకాసిమత్తనో;

తస్స కమ్మవిపాకేన, తేనమ్హి దుగ్గతా అహం.

౧౫౨.“తదేవ మం త్వం అవచ, ‘పాపకమ్మం నిసేవసి;

న హి పాపేహి కమ్మేహి, సులభా హోతి సుగ్గతీ’”తి.

౧౫౩.“వామతో మం త్వం పచ్చేసి, అథోపి మం ఉసూయసి;

పస్స పాపానం కమ్మానం, విపాకో హోతి యాదిసో.

౧౫౪.“తే ఘరా తా చ దాసియో [తే ఘరదాసియో ఆసుం (సీ. స్యా.), తే ఘరే దాసియో చేవ (క.)],

తానేవాభరణానిమే;

తే అఞ్ఞే పరిచారేన్తి, న భోగా హోన్తి సస్సతా.

౧౫౫.“ఇదాని భూతస్స పితా, ఆపణా గేహమేహితి;

అప్పేవ తే దదే కిఞ్చి, మా సు తావ ఇతో అగా”తి.

౧౫౬.“నగ్గా దుబ్బణ్ణరూపామ్హి, కిసా ధమనిసన్థతా;

కోపీనమేతం ఇత్థీనం, మా మం భూతపితాద్దసా”తి.

౧౫౭.“హన్ద కిం వా త్యాహం [కిం త్యాహం (సీ. స్యా.), కిం వతాహం (క.)] దమ్మి, కిం వా తేధ [కిం వా చ తే (సీ. స్యా.), కిం విధ తే (క.)] కరోమహం;

యేన త్వం సుఖితా అస్స, సబ్బకామసమిద్ధినీ”తి.

౧౫౮.“చత్తారో భిక్ఖూ సఙ్ఘతో, చత్తారో పన పుగ్గలా;

అట్ఠ భిక్ఖూ భోజయిత్వా, మమ దక్ఖిణమాదిస;

తదాహం సుఖితా హేస్సం, సబ్బకామసమిద్ధినీ”తి.

౧౫౯.సాధూతి సా పటిస్సుత్వా, భోజయిత్వాట్ఠ భిక్ఖవో;

వత్థేహచ్ఛాదయిత్వాన, తస్సా దక్ఖిణమాదిసీ.

౧౬౦.సమనన్తరానుద్దిట్ఠే , విపాకో ఉదపజ్జథ;

భోజనచ్ఛాదనపానీయం, దక్ఖిణాయ ఇదం ఫలం.

౧౬౧.తతో సుద్ధా సుచివసనా, కాసికుత్తమధారినీ;

విచిత్తవత్థాభరణా, సపత్తిం ఉపసఙ్కమి.

౧౬౨.“అభిక్కన్తేన వణ్ణేన, యా త్వం తిట్ఠసి దేవతే;

ఓభాసేన్తీ దిసా సబ్బా, ఓసధీ వియ తారకా.

౧౬౩. “కేన తేతాదిసో వణ్ణో, కేన తే ఇధ మిజ్ఝతి;
ఉప్పజ్జన్తి చ తే భోగా, యే కేచి మనసో పియా.

౧౬౪.“పుచ్ఛామి తం దేవి మహానుభావే, మనుస్సభూతా కిమకాసి పుఞ్ఞం;
కేనాసి ఏవం జలితానుభావా, వణ్ణో చ తే సబ్బదిసా పభాసతీ”తి.

౧౬౫.“అహం మత్తా తువం తిస్సా, సపత్తీ తే పురే అహుం;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా.

౧౬౬.“తవ దిన్నేన దానేన, మోదామి అకుతోభయా;
చిరం జీవాహి భగిని, సహ సబ్బేహి ఞాతిభి;
అసోకం విరజం ఠానం, ఆవాసం వసవత్తినం.

౧౬౭. “ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, దానం దత్వాన సోభనే;
వినేయ్య మచ్ఛేరమలం సమూలం, అనిన్దితా సగ్గముపేహి ఠాన”న్తి.

మత్తాపేతివత్థు తతియం.

౪. నన్దాపేతివత్థు

౧౬౮.“కాళీ దుబ్బణ్ణరూపాసి, ఫరుసా భీరుదస్సనా;
పిఙ్గలాసి కళారాసి, న తం మఞ్ఞామి మానుసి”న్తి.

౧౬౯.“అహం నన్దా నన్దిసేన, భరియా తే పురే అహుం;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౧౭౦. “కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౧౭౧.“చణ్డీ చ ఫరుసా చాసిం [చణ్డీ ఫరుసవాచా చ (సీ.)], తయి చాపి అగారవా;
తాహం దురుత్తం వత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౧౭౨.“హన్దుత్తరీయం దదామి తే, ఇమం [ఇదం (సీ. అట్ఠ.)] దుస్సం నివాసయ;
ఇమం దుస్సం నివాసేత్వా, ఏహి నేస్సామి తం ఘరం.

౧౭౩. “వత్థఞ్చ అన్నపానఞ్చ, లచ్ఛసి త్వం ఘరం గతా;
పుత్తే చ తే పస్సిస్ససి, సుణిసాయో చ దక్ఖసీ”తి.

౧౭౪.“హత్థేన హత్థే తే దిన్నం, న మయ్హం ఉపకప్పతి;
భిక్ఖూ చ సీలసమ్పన్నే, వీతరాగే బహుస్సుతే.

౧౭౫.“తప్పేహి అన్నపానేన, మమ దక్ఖిణమాదిస;
తదాహం సుఖితా హేస్సం, సబ్బకామసమిద్ధినీ”తి.

౧౭౬.సాధూతి సో పటిస్సుత్వా, దానం విపులమాకిరి;
అన్నం పానం ఖాదనీయం, వత్థసేనాసనాని చ;
ఛత్తం గన్ధఞ్చ మాలఞ్చ, వివిధా చ ఉపాహనా.

౧౭౭. భిక్ఖూ చ సీలసమ్పన్నే, వీతరాగే బహుస్సుతే;
తప్పేత్వా అన్నపానేన, తస్సా దక్ఖిణమాదిసీ.

౧౭౮.సమనన్తరానుద్దిట్ఠే , విపాకో ఉదపజ్జథ;
భోజనచ్ఛాదనపానీయం, దక్ఖిణాయ ఇదం ఫలం.

౧౭౯. తతో సుద్ధా సుచివసనా, కాసికుత్తమధారినీ;
విచిత్తవత్థాభరణా, సామికం ఉపసఙ్కమి.

౧౮౦.“అభిక్కన్తేన వణ్ణేన, యా త్వం తిట్ఠసి దేవతే;
ఓభాసేన్తీ దిసా సబ్బా, ఓసధీ వియ తారకా.

౧౮౧.“కేన తేతాదిసో వణ్ణో, కేన తే ఇధ మిజ్ఝతి;
ఉప్పజ్జన్తి చ తే భోగా, యే కేచి మనసో పియా.

౧౮౨.“పుచ్ఛామి తం దేవి మహానుభావే, మనుస్సభూతా కిమకాసి పుఞ్ఞం;
కేనాసి ఏవం జలితానుభావా, వణ్ణో చ తే సబ్బదిసా పభాసతీ”తి.

౧౮౩. “అహం నన్దా నన్దిసేన, భరియా తే పురే అహుం;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా.

౧౮౪.“తవ దిన్నేన దానేన, మోదామి అకుతోభయా;
చిరం జీవ గహపతి, సహ సబ్బేహి ఞాతిభి;
అసోకం విరజం ఖేమం, ఆవాసం వసవత్తినం.

౧౮౫."ఇధ ధమ్మం చరిత్వాన, దానం దత్వా గహపతి;
వినేయ్య మచ్ఛేరమలం సమూలం, అనిన్దితో సగ్గముపేహి ఠాన"న్తి.

నన్దాపేతివత్థు చతుత్థం.

౫. మట్ఠకుణ్డలీపేతవత్థు

౧౮౬.[వి॰ వ॰ ౧౨౦౭] "అలఙ్కతో మట్ఠకుణ్డలీ, మాలధారీ హరిచన్దనుస్సదో;
బాహా పగ్గయ్హ కన్దసి, వనమజ్ఝే కిం దుక్ఖితో తువ"న్తి.

౧౮౭."సోవణ్ణమయో పభస్సరో, ఉప్పన్నో రథపఞ్జరో మమ;
తస్స చక్కయుగం న విన్దామి, తేన దుక్ఖేన జహామి జీవిత"న్తి.

౧౮౮."సోవణ్ణమయం మణిమయం, లోహితకమయం [లోహితఙ్గమయం (స్యా॰), లోహితఙ్కమయం (సీ॰), లోహమయం (కత్థచి)] అథ రూపియమయం;
ఆచిక్ఖ మే భద్దమాణవ, చక్కయుగం పటిపాదయామి తే"తి.

౧౮౯.సో మాణవో తస్స పావది, "చన్దసూరియా ఉభయేత్థ దిస్సరే;
సోవణ్ణమయో రథో మమ, తేన చక్కయుగేన సోభతీ"తి.

౧౯౦."బాలో ఖో త్వం అసి మాణవ, యో త్వం పత్థయసే అపత్థియం;
మఞ్ఞామి తువం మరిస్ససి, న హి త్వం లచ్ఛసి చన్దసూరియే"తి.

౧౯౧."గమనాగమనమ్పి దిస్సతి, వణ్ణధాతు ఉభయత్థ వీథియా;
పేతో కాలకతో న దిస్సతి, కో నిధ కన్దతం బాల్యతరో"తి.

౧౯౨."సచ్చం ఖో వదేసి మాణవ, అహమేవ కన్దతం బాల్యతరో;
చన్దం వియ దారకో రుదం, పేతం కాలకతాభిపత్థయి"న్తి.

౧౯౩. "ఆదిత్తం వత మం సన్తం, ఘతసిత్తంవ పావకం;
వారినా వియ ఓసిఞ్చం, సబ్బం నిబ్బాపయే దరం.

౧౯౪."అబ్బహీ [అబ్బూళ్హం (స్యా॰ క॰)] వత మే సల్లం, సోకం హదయనిస్సితం;
యో మే సోకపరేతస్స, పుత్తసోకం అపానుది.

౧౯౫."స్వాహం అబ్బూళ్హసల్లోస్మి, సీతిభూతోస్మి నిబ్బుతో;
న సోచామి న రోదామి, తవ సుత్వాన మాణవా"తి.

౧౯౬."దేవతా నుసి గన్ధబ్బో, అదు సక్కో పురిన్దదో;
కో వా త్వం కస్స వా పుత్తో, కథం జానేము తం మయ"న్తి.

౧౯౭."యఞ్చ కన్దసి యఞ్చ రోదసి, పుత్తం ఆళాహనే సయం దహిత్వా;
స్వాహం కుసలం కరిత్వా కమ్మం, తిదసానం సహబ్యతం గతో"తి.

౧౯౮."అప్పం వా బహుం వా నాద్దసామ, దానం దదన్తస్స సకే అగారే;
ఉపోసథకమ్మం వా తాదిసం, కేన కమ్మేన గతోసి దేవలోక"న్తి.

౧౯౯."ఆబాధికోహం దుక్ఖితో గిలానో, ఆతురరూపోమ్హి సకే నివేసనే;
బుద్ధం విగతరజం వితిణ్ణకఙ్ఖం, అద్దక్ఖిం సుగతం అనోమపఞ్ఞం.

౨౦౦."స్వాహం ముదితమనో పసన్నచిత్తో, అఞ్జలిం అకరిం తథాగతస్స;
తాహం కుసలం కరిత్వాన కమ్మం, తిదసానం సహబ్యతం గతో"తి.

౨౦౧."అచ్ఛరియం వత అబ్భుతం వత, అఞ్జలికమ్మస్స అయమీదిసో విపాకో;
అహమ్పి ముదితమనో పసన్నచిత్తో, అజ్జేవ బుద్ధం సరణం వజామీ"తి.

౨౦౨."అజ్జేవ బుద్ధం సరణం వజాహి, ధమ్మఞ్చ సఙ్ఘఞ్చ పసన్నచిత్తో;
తథేవ సిక్ఖాయ పదాని పఞ్చ, అఖణ్డఫుల్లాని సమాదియస్సు.

౨౦౩."పాణాతిపాతా విరమస్సు ఖిప్పం, లోకే అదిన్నం పరివజ్జయస్సు;
అమజ్జపో మా చ ముసా భణాహి, సకేన దారేన చ హోహి తుట్ఠో"తి.

౨౦౪."అత్థకామోసి మే యక్ఖ, హితకామోసి దేవతే;
కరోమి తుయ్హం వచనం, త్వంసి ఆచరియో మమాతి.

౨౦౫."ఉపేమి సరణం బుద్ధం, ధమ్మఞ్చాపి అనుత్తరం;
సఙ్ఘఞ్చ నరదేవస్స, గచ్ఛామి సరణం అహం.

౨౦౬."పాణాతిపాతా విరమామి ఖిప్పం, లోకే అదిన్నం పరివజ్జయామి;
అమజ్జపో నో చ ముసా భణామి; సకేన దారేన చ హోమి తుట్ఠో"తి.

మట్ఠకుణ్డలీపేతవత్థు పఞ్చమం.

౬. కణ్హపేతవత్థు

౨౦౭."ఉట్ఠేహి కణ్హ కిం సేసి, కో అత్థో సుపనేన తే;
యో చ తుయ్హం సకో భాతా, హదయం చక్ఖు చ [చక్ఖుంవ (అట్ఠ.)] దక్ఖిణం;
తస్స వాతా బలీయన్తి, ససం జప్పతి [ఘటో జప్పతి (క.)] కేసవా"తి.

౨౦౮."తస్స తం వచనం సుత్వా, రోహిణేయ్యస్స కేసవో;
తరమానరూపో వుట్ఠాసి, భాతుసోకేన అట్టితో.

౨౦౯."కిం ను ఉమ్మత్తరూపోవ, కేవలం ద్వారకం ఇమం;
ససో ససోతి లపసి, కీదిసం ససమిచ్ఛసి.

౨౧౦."సోవణ్ణమయం మణిమయం, లోహమయం అథ రూపియమయం;
సఙ్ఖసిలాపవాళమయం, కారయిస్సామి తే ససం.

౨౧౧."సన్తి అఞ్ఞేపి ససకా, అరఞ్ఞవనగోచరా;
తేపి తే ఆనయిస్సామి, కీదిసం ససమిచ్ఛసీ"తి.

౨౧౨."నాహమేతే ససే ఇచ్ఛే, యే ససా పథవిస్సితా;
చన్దతో ససమిచ్ఛామి, తం మే ఓహర కేసవా"తి.

౨౧౩."సో నూన మధురం ఞాతి, జీవితం విజహిస్ససి;
అపత్థియం పత్థయసి, చన్దతో ససమిచ్ఛసీ"తి.

౨౧౪."ఏవం చే కణ్హ జానాసి, యథఞ్ఞమనుసాససి;
కస్మా పురే మతం పుత్తం, అజ్జాపి మనుసోచసి.

౨౧౫."న యం లబ్భా మనుస్సేన, అమనుస్సేన వా పన;
జాతో మే మా మరి పుత్తో, కుతో లబ్భా అలబ్భియం.

౨౧౬."న మన్తా మూలభేసజ్జా, ఓసధేహి ధనేన వా;
సక్కా ఆనయితుం కణ్హ, యం పేతమనుసోచసి.

౨౧౭."మహద్ధనా మహాభోగా, రట్ఠవన్తోపి ఖత్తియా;
పహూతధనధఞ్ఞాసే, తేపి నో [నత్థేత్థపాఠభేదో] అజరామరా.

౨౧౮."ఖత్తియా బ్రాహ్మణా వేస్సా, సుద్దా చణ్డాలపుక్కుసా;
ఏతే చఞ్ఞే చ జాతియా, తేపి నో అజరామరా.

౨౧౯."యే మన్తం పరివత్తేన్తి, ఛళఙ్గం బ్రహ్మచిన్తితం;
ఏతే చఞ్ఞే చ విజ్జాయ, తేపి నో అజరామరా.

౨౨౦."ఇసయో వాపి [ఇసయో చాపి (విమానవత్థు ౯౯)] యే సన్తా, సఞ్ఞతత్తా తపస్సినో;
సరీరం తేపి కాలేన, విజహన్తి తపస్సినో.

౨౨౧."భావితత్తా అరహన్తో, కతకిచ్చా అనాసవా;
నిక్ఖిపన్తి ఇమం దేహం, పుఞ్ఞపాపపరిక్ఖయా"తి.

౨౨౨."ఆదిత్తం వత మం సన్తం, ఘతసిత్తంవ పావకం;
వారినా వియ ఓసిఞ్చం, సబ్బం నిబ్బాపయే దరం.

౨౨౩."అబ్బహీ వత మే సల్లం, సోకం హదయనిస్సితం;
యో మే సోకపరేతస్స, పుత్తసోకం అపానుది.

౨౨౪."స్వాహం అబ్బూళ్హసల్లోస్మి, సీతిభూతోస్మి నిబ్బుతో;
న సోచామి న రోదామి, తవ సుత్వాన భాతిక" [భాసితం (స్యా.)].

౨౨౫ఏవం కరోన్తి సప్పఞ్ఞా, యే హోన్తి అనుకమ్పకా;
నివత్తయన్తి సోకమ్హా, ఘటో జేట్ఠంవ భాతరం.

౨౨౬యస్స ఏతాదిసా హోన్తి, అమచ్చా పరిచారకా;
సుభాసితేన అన్వేన్తి, ఘటో జేట్ఠంవ భాతరన్తి.

కణ్హపేతవత్థు ఛట్ఠం.

౭. ధనపాలసేట్ఠిపేతవత్థు

౨౨౭."నగ్గో దుబ్బణ్ణరూపోసి, కిసో ధమనిసన్థతో;
ఉప్ఫాసులికో కిసికో, కో ను త్వమసి మారిస".

౨౨౮."అహం భదన్తే పేతోమ్హి, దుగ్గతో యమలోకికో;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతో".

౨౨౯."కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, పేతలోకం ఇతో గతో".

၁၁၀."నగరం అత్థి పణ్ణానం [దసన్నానం (సీ. స్యా. పీ.)], ఏరకచ్ఛన్తి విస్సుతం;
తత్థ సేట్ఠి పురే ఆసిం, ధనపాలోతి మం విదూ.

၁၁၈."అసీతి సకటవాహానం, హిరఞ్ఞస్స అహోసి మే;
పహూతం మే జాతరూపం, ముత్తా వేళురియా బహూ.

၁၁၉."తావ మహద్ధనస్సాపి, న మే దాతుం పియం అహు;
పిదహిత్వా ద్వారం భుఞ్జిం [భుఞ్జామి (సీ. స్యా.)], మా మం యాచనకాద్దసుం.

၁၁၁. "అస్సద్ధో మచ్ఛరీ చాసిం, కదరియో పరిభాసకో;
దదన్తానం కరోన్తానం, వారయిస్సం బహు జనే [బహుజ్జనం (సీ. స్యా.)].

၁၁၄."విపాకో నత్థి దానస్స, సంయమస్స కుతో ఫలం;
పోక్ఖరఞ్ఞోదపానాని, ఆరామాని చ రోపితే;
పపాయో చ వినాసేసిం, దుగ్గే సఙ్కమనాని చ.

၁၁၅."స్వాహం అకతకల్యాణో, కతపాపో తతో చుతో;
ఉపపన్నో పేత్తివిసయం, ఖుప్పిపాససమప్పితో.

၁၁၆."పఞ్చపణ్ణాసవస్సాని, యతో కాలఙ్కతో అహం;
నాభిజానామి భుత్తం వా, పీతం వా పన పానియం.

၁၁၇. "యో సంయమో సో వినాసో,యో వినాసో సో సంయమో;
పేతా హి కిర జానన్తి, యో సంయమో సో వినాసో.

၁၁၈."అహం పురే సంయమిస్సం, నాదాసిం బహుకే ధనే;
సన్తేసు దేయ్యధమ్మేసు, దీపం నాకాసిమత్తనో;
స్వాహం పచ్ఛానుతప్పామి, అత్తకమ్మఫలూపగో.

၁၃၉.[పే. వ. ౬౯] "ఉద్ధం చతూహి మాసేహి, కాలంకిరియా భవిస్సతి;
ఏకన్తకటుకం ఘోరం, నిరయం పపతిస్సహం.

၁၄၀.[పే. వ. ౭౦] "చతుక్కణ్ణం చతుద్వారం, విభత్తం భాగసో మితం;
అయోపాకారపరియన్తం, అయసా పటికుజ్జితం.

၁၄၁.[పే. వ. ౭౧] "తస్స అయోమయా భూమి, జలితా తేజసా యుతా;

సమన్తా యోజనసతం, ఫరిత్వా తిట్ఠతి సబ్బదా.

౨౪౨[పే॰ వ॰ ౭౨] ‘‘తత్థాహం దీఘమద్ధానం, దుక్ఖం వేదిస్స వేదనం;

ఫలం పాపస్స కమ్మస్స, తస్మా సోచామహం భుసం.

౨౪౩.‘‘తం వో వదామి భద్దం వో, యావన్తేత్థ సమాగతా;

మాకత్థ పాపకం కమ్మం, ఆవి వా యది వా రహో.

౨౪౪.‘‘సచే తం పాపకం కమ్మం, కరిస్సథ కరోథ వా;

న వో దుక్ఖా పముత్యత్థి [పముత్తత్థి (సబ్బత్థ) ఉదా॰ ౪౪ పస్సితబ్బం], ఉప్పచ్చాపి [ఉపేచ్చాపి (స్యా॰ క॰)] పలాయతం.

౨౪౫.‘‘మత్తేయ్యా హోథ పేత్తేయ్యా, కులే జేట్ఠాపచాయికా;

సామఞ్ఞా హోథ బ్రహ్మఞ్ఞా, ఏవం సగ్గం గమిస్సథా’’తి.

ధనపాలసేట్ఠిపేతవత్థు సత్తమం.

౮. చూళసేట్ఠిపేతవత్థు

౨౪౬.‘‘నగ్గో కిసో పబ్బజితోసి భన్తే, రత్తిం కుహిం గచ్ఛసి కిస్స హేతు;

ఆచిక్ఖ మే తం అపి సక్కుణేము, సబ్బేన విత్తం పటిపాదయే తువ’’న్తి.

౨౪౭.‘‘బారాణసీ నగరం దూరఘుట్ఠం, తత్థాహం గహపతి అడ్ఢకో అహు దీనో;

అదాతా గేధితమనో ఆమిసస్మిం, దుస్సీల్యేన యమవిసయమ్హి పత్తో.

౨౪౮.‘‘సో సూచికాయ కిలమితో తేహి,

తేనేవ ఞాతీసు యామి ఆమిసకిఞ్చిక్ఖహేతు;

అదానసీలా న చ సద్దహన్తి,

దానఫలం హోతి పరమ్హి లోకే.

౨౪౯.‘‘ధీతా చ మయ్హం లపతే అభిక్ఖణం, ‘దస్సామి దానం పితూనం పితామహానం’;

తముపక్ఖటం పరివిసయన్తి బ్రాహ్మణా [బ్రాహ్మణే (సీ॰)], ‘యామి అహం అన్ధకవిన్దం భోత్తు’’’న్తి.

౨౫౦తమవోచ రాజా ‘‘అనుభవియాన తమ్పి,

ఏయ్యాసి ఖిప్పం అహమపి కస్సం పూజం;

ఆచిక్ఖ మే తం యది అత్థి హేతు,

సద్ధాయితం హేతువచో సుణోమా”తి.

౨౫౧.‘తథా’తి వత్వా అగమాసి తత్థ, భుఞ్జింసు భత్తం న చ దక్ఖిణారహా;
పచ్చాగమి రాజగహం పునాపరం, పాతురహోసి పురతో జనాధిపస్స.

౨౫౨.దిస్వాన పేతం పునదేవ ఆగతం, రాజా అవోచ “అహమపి కిం దదామి;
ఆచిక్ఖ మే తం యది అత్థి హేతు, యేన తువం చిరతరం పీణితో సియా”తి.

౨౫౩.“బుద్ధఞ్చ సఙ్ఘం పరివిసియాన రాజ, అన్నేన పానేన చ చీవరేన;
తం దక్ఖిణం ఆదిస మే హితాయ, ఏవం అహం చిరతరం పీణితో సియా”తి.

౨౫౪.తతో చ రాజా నిపతిత్వా తావదే [తావదేవ (స్యా॰), తదేవ (క॰)], దానం సహత్థా అతులం దదిత్వా [అతులఞ్చ దత్వా (స్యా॰ క॰)] సఙ్ఘే;
ఆరోచేసి పకతం [ఆరోచయీ పకతిం (సీ॰ స్యా॰)] తథాగతస్స, తస్స చ పేతస్స దక్ఖిణం ఆదిసిత్థ.

౨౫౫.సో పూజితో అతివియ సోభమానో, పాతురహోసి పురతో జనాధిపస్స;
“యక్ఖోహమస్మి పరమిద్ధిపత్తో, న మయ్హమత్థి సమా సదిసా [మయ్హమిద్ధిసమసదిసా (సీ॰ స్యా॰)] మానుసా.

౨౫౬.“పస్సానుభావం అపరిమితం మమయిదం, తయానుదిట్ఠం అతులం దత్వా సఙ్ఘే;
సన్తప్పితో సతతం సదా బహూహి, యామి అహం సుఖితో మనుస్సదేవా”తి.

చూళసేట్ఠిపేతవత్థు అట్ఠమం నిట్ఠితం.

భాణవారం పఠమం నిట్ఠితం.

౯. అఙ్కురపేతవత్థు

౨౫౭.“యస్స అత్థాయ గచ్ఛామ, కమ్బోజం ధనహారకా;
అయం కామదదో యక్ఖో, ఇమం యక్ఖం నయామసే.

౨౫౮.“ఇమం యక్ఖం గహేత్వాన, సాధుకేన పసయ్హ వా;
యానం ఆరోపయిత్వాన, ఖిప్పం గచ్ఛామ ద్వారక”న్తి.

౨౫౯.[జా॰ ౧.౧౦.౧౫౧; ౧.౧౪.౧౯౬; ౨.౧౮.౧౫౩; ౨.౨౨.౧౦] “యస్స రుక్ఖస్స ఛాయాయ, నిసీదేయ్య సయేయ్య వా;
న తస్స సాఖం భఞ్జేయ్య, మిత్తదుబ్భో హి పాపకో”తి.

౨౬౦.

“యస్స రుక్ఖస్స ఛాయాయ, నిసీదేయ్య సయేయ్య వా;
ఖన్ధమ్పి తస్స ఛిన్దేయ్య, అత్థో చే తాదిసో సియా”తి.

౨౬౧.“యస్స రుక్ఖస్స ఛాయాయ, నిసీదేయ్య సయేయ్య వా;
న తస్స పత్తం భిన్దేయ్య [హింసేయ్య (క.)], మిత్తదుబ్భో హి పాపకో”తి.

౨౬౨.“యస్స రుక్ఖస్స ఛాయాయ, నిసీదేయ్య సయేయ్య వా;
సమూలమ్పి తం అబ్బుహే [ఉబ్బహే (?)], అత్థో చే తాదిసో సియా”తి.

౨౬౩.“యస్సేకరత్తిమ్పి ఘరే వసేయ్య, యత్థన్నపానం పురిసో లభేథ;
న తస్స పాపం మనసాపి చిన్తయే, కతఞ్ఞుతా సప్పురిసేహి వణ్ణితా.

౨౬౪.“యస్సేకరత్తిమ్పి ఘరే వసేయ్య, అన్నేన పానేన ఉపట్ఠితో సియా;
న తస్స పాపం మనసాపి చిన్తయే, అదుబ్భపాణీ దహతే మిత్తదుబ్భిం.

౨౬౫.“యో పుబ్బే కతకల్యాణో, పచ్ఛా పాపేన హింసతి;
అల్లపాణిహతో [అదుబ్భిపాణీహతో (క)] పోసో, న సో భద్రాని పస్సతీ”తి.

౨౬౬.“నాహం దేవేన వా మనుస్సేన వా, ఇస్సరియేన వాహం సుప్పసయ్హో;
యక్ఖోహమస్మి పరమిద్ధిపత్తో, దూరఙ్గమో వణ్ణబలూపపన్నో”తి.

౨౬౭.“పాణి తే సబ్బసో వణ్ణో, పఞ్చధారో మధుస్సవో;
నానారసా పగ్ఘరన్తి, మఞ్ఞేహం తం పురిన్దద”న్తి.

౨౬౮.“నామ్హి దేవో న గన్ధబ్బో, నాపి సక్కో పురిన్దదో;
పేతం మం అఙ్కుర జానాహి, రోరువమ్హా [హేరువమ్హా (సీ.)] ఇధాగత”న్తి.

౨౬౯.“కింసీలో కింసమాచారో, రోరువస్మిం పురే తువం;
కేన తే బ్రహ్మచరియేన, పుఞ్ఞం పాణిమ్హి ఇజ్ఝతీ”తి.

౨౭౦.“తున్నవాయో పురే ఆసిం, రోరువస్మిం తదా అహం;
సుకిచ్ఛవుత్తి కపణో, న మే విజ్జతి దాతవే.

౨౭౧.“నివేసనఞ్చ [ఆవేసనఞ్చ (సీ.)] మే ఆసి, అసయ్హస్స ఉపన్తికే;
సద్ధస్స దానపతినో, కతపుఞ్ఞస్స లజ్జినో.

౨౭౨.“తత్థ యాచనకా యన్తి, నానాగోత్తా వనిబ్బకా;

తే చ మం తత్థ పుచ్ఛన్తి, అసయ్హస్స నివేసనం.

౨౭౩. “కత్థ గచ్ఛామ భద్దం వో, కత్థ దానం పదీయతి;
తేసాహం పుట్ఠో అక్ఖామి, అసయ్హస్స నివేసనం.

౨౭౪. “పగ్గయ్హ దక్ఖిణం బాహుం, ఏత్థ గచ్ఛథ భద్దం వో;
ఏత్థ దానం పదీయతి, అసయ్హస్స నివేసనే.

౨౭౫. “తేన పాణి కామదదో, తేన పాణి మధుస్సవో;
తేన మే బ్రహ్మచరియేన, పుఞ్ఞం పాణిమ్హి ఇజ్ఝతీ”తి.

౨౭౬. “న కిర త్వం అదా దానం, సకపాణీహి కస్సచి;
పరస్స దానం అనుమోదమానో, పాణిం పగ్గయ్హ పావది.

౨౭౭. “తేన పాణి కామదదో, తేన పాణి మధుస్సవో;
తేన తే బ్రహ్మచరియేన, పుఞ్ఞం పాణిమ్హి ఇజ్ఝతి.

౨౭౮. “యో సో దానమదా భన్తే, పసన్నో సకపాణిభి;
సో హిత్వా మానుసం దేహం, కిం ను సో దిసతం గతో”తి.

౨౭౯. “నాహం పజానామి అసయ్హసాహినో, అఙ్గీరసస్స గతిం ఆగతిం వా;
సుతఞ్చ మే వేస్సవణస్స సన్తికే, సక్కస్స సహబ్యతం గతో అసయ్హో”తి.

౨౮౦. “అలమేవ కాతుం కల్యాణం, దానం దాతుం యథారహం;
పాణిం కామదదం దిస్వా, కో పుఞ్ఞం న కరిస్సతి.

౨౮౧. “సో హి నూన ఇతో గన్త్వా, అనుప్పత్వాన ద్వారకం;
దానం పట్ఠపయిస్సామి, యం మమస్స సుఖావహం.

౨౮౨. “దస్సామన్నఞ్చ పానఞ్చ, వత్థసేనాసనాని చ;
పపఞ్చ ఉదపానఞ్చ, దుగ్గే సఙ్కమనాని చా”తి.

౨౮౩. “కేన తే అఙ్గులీ కుణా [కుణ్ఠా (సీ. స్యా.)], ముఖఞ్చ కుణలీకతం [కుణ్డలీకతం (సీ. స్యా. క.)];
అక్ఖీని చ పగ్ఘరన్తి, కిం పాపం పకతం తయా”తి.

౨౮౪. “అఙ్గీరసస్స గహపతినో, సద్ధస్స ఘరమేసినో;
తస్సాహం దానవిస్సగ్గే, దానే అధికతో అహుం.

౨౮౫."తత్థ యాచనకే దిస్వా, ఆగతే భోజనత్థికే;

ఏకమన్తం అపక్కమ్మ, అకాసిం కుణలిం ముఖం.

౨౮౬."తేన మే అఙ్గులీ కుణా, ముఖఞ్చ కుణలీకతం;

అక్ఖీని మే పగ్ఘరన్తి, తం పాపం పకతం మయా"తి.

౨౮౭."ధమ్మేన తే కాపురిస, ముఖఞ్చ కుణలీకతం;

అక్ఖీని చ పగ్ఘరన్తి, యం తం పరస్స దానస్స;

అకాసి కుణలిం ముఖం.

౨౮౮."కథం హి దానం దదమానో, కరేయ్య పరపత్తియం;

అన్నం పానం ఖాదనీయం, వత్థసేనాసనాని చ.

౨౮౯."సో హి నూన ఇతో గన్త్వా, అనుప్పత్వాన ద్వారకం;

దానం పట్ఠపయిస్సామి, యం మమస్స సుఖావహం.

౨౯౦."దస్సామన్నఞ్చ పానఞ్చ, వత్థసేనాసనాని చ;

పపఞ్చ ఉదపానఞ్చ, దుగ్గే సఙ్కమనాని చా"తి.

౨౯౧.తతో హి సో నివత్తిత్వా, అనుప్పత్వాన ద్వారకం;

దానం పట్ఠపయి అఙ్కురో, యంతుమస్స [యం తం అస్స (స్యా॰), యన్తమస్స (క॰)] సుఖావహం.

౨౯౨.అదా అన్నఞ్చ పానఞ్చ, వత్థసేనాసనాని చ;

పపఞ్చ ఉదపానఞ్చ, విప్పసన్నేన చేతసా.

౨౯౩."కో ఛాతో కో చ తసితో, కో వత్థం పరిదహిస్సతి;

కస్స సన్తాని యోగ్గాని, ఇతో యోజేన్తు వాహనం.

౨౯౪."కో ఛత్తిచ్ఛతి గన్ధఞ్చ, కో మాలం కో ఉపాహనం;

ఇతిస్సు తత్థ ఘోసేన్తి, కప్పకా సూదమాగధా [పాటవా (క॰)];

సదా సాయఞ్చ పాతో చ, అఙ్కురస్స నివేసనే.

౨౯౫."'సుఖం సుపతి అఙ్కురో', ఇతి జానాతి మం జనో;

దుక్ఖం సుపామి సిన్ధక [సన్ధుక, సిన్ధుక (క॰)], యం న పస్సామి యాచకే.

౨౯౬."'సుఖం సుపతి అఙ్కురో', ఇతి జానాతి మం జనో;

దుక్ఖం సిన్ధక సుపామి, అప్పకే సు వనిబ్బకే”తి.

౨౯౭.“సక్కో చే తే వరం దజ్జా, తావతింసానమిస్సరో;
కిస్స సబ్బస్స లోకస్స, వరమానో వరం వరే”తి.

౨౯౮.“సక్కో చే మే వరం దజ్జా, తావతింసానమిస్సరో;
కాలుట్ఠితస్స మే సతో, సురియుగ్గమనం పతి;
దిబ్బా భక్ఖా పాతుభవేయ్యుం, సీలవన్తో చ యాచకా.

౨౯౯.“దదతో మే న ఖీయేథ, దత్వా నానుతపేయ్యహం;
దదం చిత్తం పసాదేయ్యం, ఏతం సక్కం వరం వరే”తి.

౩౦౦. “న సబ్బవిత్తాని పరే పవేచ్ఛే, దదేయ్య దానఞ్చ ధనఞ్చ రక్ఖే;
తస్మా హి దానా ధనమేవ సేయ్యో, అతిప్పదానేన కులా న హోన్తి.

౩౦౧. “అదానమతిదానఞ్చ, నప్పసంసన్తి పణ్డితా;
తస్మా హి దానా ధనమేవ సేయ్యో, సమేన వత్తేయ్య స ధీరధమ్మో”తి.

౩౦౨.“అహో వత రే అహమేవ దజ్జం, సన్తో చ మం సప్పురిసా భజేయ్యుం;
మేఘోవ నిన్నాని పరిపూరయన్తో [భిపూరయన్తో (సీ॰), హి పూరయన్తో (స్యా॰)], సన్తప్పయే సబ్బవనిబ్బకానం.

౩౦౩. “యస్స యాచనకే దిస్వా, ముఖవణ్ణో పసీదతి;
దత్వా అత్తమనో హోతి, తం ఘరం వసతో సుఖం.

౩౦౪. “యస్స యాచనకే దిస్వా, ముఖవణ్ణో పసీదతి;
దత్వా అత్తమనో హోతి, ఏసా యఞ్ఞస్స [పుఞ్ఞస్స (సీ॰)] సమ్పదా.

౩౦౫.[అ॰ ని॰ ౬.౩౭] “పుబ్బేవ దానా సుమనో, దదం చిత్తం పసాదయే;
దత్వా అత్తమనో హోతి, ఏసా యఞ్ఞస్స [పుఞ్ఞస్స (సీ॰)] సమ్పదా”తి.

౩౦౬. సట్ఠి వాహసహస్సాని, అఙ్కురస్స నివేసనే;
భోజనం దీయతే నిచ్చం, పుఞ్ఞపేక్ఖస్స జన్తునో.

౩౦౭. తిసహస్సాని సూదాని హి [సూదాని (స్యా॰ క॰)], ఆముత్తమణికుణ్డలా;
అఙ్కురం ఉపజీవన్తి, దానే యఞ్ఞస్స వావటా [బ్యావటా (సీ॰), పావటా (స్యా॰)].

౩౦౮. సట్ఠి పురిససహస్సాని, ఆముత్తమణికుణ్డలా;

అఙ్కురస్స మహాదానే, కట్ఠం ఫాలేన్తి మాణవా.

౩౦౯. సోళసిత్థిసహస్సాని, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;

అఙ్కురస్స మహాదానే, విధా పిణ్డేన్తి నారియో.

౩౧౦. సోళసిత్థిసహస్సాని, సబ్బాలఙ్కారభూసితా;

అఙ్కురస్స మహాదానే, దబ్బిగాహా ఉపట్ఠితా.

౩౧౧. బహుం బహూనం పాదాసి, చిరం పాదాసి ఖత్తియో;

సక్కచ్చఞ్చ సహత్థా చ, చిత్తీకత్వా పునప్పునం.

౩౧౨. బహూ మాసే చ పక్ఖే చ, ఉతుసంవచ్ఛరాని చ;

మహాదానం పవత్తేసి, అఙ్కురో దీఘమన్తరం.

౩౧౩. ఏవం దత్వా యజిత్వా చ, అఙ్కురో దీఘమన్తరం;

సో హిత్వా మానుసం దేహం, తావతింసూపగో అహు.

౩౧౪. కటచ్ఛుభిక్ఖం దత్వాన, అనురుద్ధస్స ఇన్దకో;

సో హిత్వా మానుసం దేహం, తావతింసూపగో అహు.

౩౧౫. దసహి ఠానేహి అఙ్కురం, ఇన్దకో అతిరోచతి;

రూపే సద్దే రసే గన్ధే, ఫోట్ఠబ్బే చ మనోరమే.

౩౧౬. ఆయునా యససా చేవ, వణ్ణేన చ సుఖేన చ;

ఆధిపచ్చేన అఙ్కురం, ఇన్దకో అతిరోచతి.

౩౧౭. తావతింసే యదా బుద్ధో, సిలాయం పణ్డుకమ్బలే;

పారిచ్ఛత్తకమూలమ్హి, విహాసి పురిసుత్తమో.

౩౧౮. దససు లోకధాతూసు, సన్నిపతిత్వాన దేవతా;

పయిరుపాసన్తి సమ్బుద్ధం, వసన్తం నగముద్ధని.

౩౧౯. న కోచి దేవో వణ్ణేన, సమ్బుద్ధం అతిరోచతి;

సబ్బే దేవే అతిక్కమ్మ [అధిగయ్హ (సీ.), అతిగ్గయ్హ (క)], సమ్బుద్ధోవ విరోచతి.

౩౨౦. యోజనాని దస ద్వే చ, అఙ్కురోయం తదా అహు;

అవిదూరేవ బుద్ధస్స [అవిదూరే సమ్బుద్ధస్స (క.)], ఇన్దకో అతిరోచతి.

౩౨౧.ఓలోకేత్వాన సమ్బుద్ధో, అఙ్కురఞ్చాపి ఇన్దకం;
దక్ఖిణేయ్యం సమ్భావేన్తో [పభావేన్తో (సీ.)], ఇదం వచనమబ్రవి.

౩౨౨.“మహాదానం తయా దిన్నం, అఙ్కుర దీఘమన్తరం;
అతిదూరే [సువిదూరే (క.)] నిసిన్నోసి, ఆగచ్ఛ మమ సన్తికే”తి.

౩౨౩. చోదితో భావితత్తేన, అఙ్కురో ఇదమబ్రవి;
“కిం మయ్హం తేన దానేన, దక్ఖిణేయ్యేన సుఞ్ఞతం.

౩౨౪.“అయం సో ఇన్దకో యక్ఖో, దజ్జా దానం పరిత్తకం;
అతిరోచతి అమ్హేహి, చన్దో తారగణే యథా”తి.

౩౨౫.“ఉజ్జఙ్గలే యథా ఖేత్తే, బీజం బహుమ్పి రోపితం;
న విపులఫలం హోతి, నపి తోసేతి కస్సకం.

౩౨౬.“తథేవ దానం బహుకం, దుస్సీలేసు పతిట్ఠితం;
న విపులఫలం హోతి, నపి తోసేతి దాయకం.

౩౨౭. “యథాపి భద్దకే ఖేత్తే, బీజం అప్పమ్పి రోపితం;
సమ్మా ధారం పవేచ్ఛన్తే, ఫలం తోసేతి కస్సకం.

౩౨౮.“తథేవ సీలవన్తేసు, గుణవన్తేసు తాదిసు;
అప్పకమ్పి కతం కారం, పుఞ్ఞం హోతి మహప్ఫల”న్తి.

౩౨౯.విచేయ్య దానం దాతబ్బం, యత్థ దిన్నం మహప్ఫలం;
విచేయ్య దానం దత్వాన, సగ్గం గచ్ఛన్తి దాయకా.

౩౩౦. విచేయ్య దానం సుగతప్పసత్థం, యే దక్ఖిణేయ్యా ఇధ జీవలోకే;
ఏతేసు దిన్నాని మహప్ఫలాని, బీజాని వుత్తాని యథా సుఖేత్తేతి.

అఙ్కురపేతవత్థు నవమం.

౧౦. ఉత్తరమాతుపేతివత్థు

౩౩౧. దివావిహారగతం భిక్ఖుం, గఙ్గాతీరే నిసిన్నకం;
తం పేతీ ఉపసఙ్కమ్మ, దుబ్బణ్ణా భీరుదస్సనా.

౩౩౨. కేసా చస్సా అతిదీఘా [అహూ దీఘా (క.)], యావభూమావలమ్బరే [యావ భూమ్యా’వలమ్బరే (?)];
కేసేహి సా పటిచ్ఛన్నా, సమణం ఏతదబ్రవి.

౩౩౩. “పఞ్చపణ్ణాసవస్సాని, యతో కాలఙ్కతా అహం;
నాభిజానామి భుత్తం వా, పీతం వా పన పానియం;
దేహి త్వం పానియం భన్తే, తసితా పానియాయ మే”తి.

౩౩౪. “అయం సీతోదికా గఙ్గా, హిమవన్తతో [హిమవన్తావ (క.)] సన్దతి;
పివ ఏత్తో గహేత్వాన, కిం మం యాచసి పానియ”న్తి.

౩౩౫. “సచాహం భన్తే గఙ్గాయ, సయం గణ్హామి పానియం;
లోహితం మే పరివత్తతి, తస్మా యాచామి పానియ”న్తి.

౩౩౬. “కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, గఙ్గా తే హోతి లోహిత”న్తి.

౩౩౭. “పుత్తో మే ఉత్తరో నామ [పుత్తో మే భన్తే ఉత్తరో (క.)], సద్ధో ఆసి ఉపాసకో;
సో చ మయ్హం అకామాయ, సమణానం పవేచ్ఛతి.

౩౩౮. “చీవరం పిణ్డపాతఞ్చ, పచ్చయం సయనాసనం;
తమహం పరిభాసామి, మచ్ఛేరేన ఉపద్దుతా.

౩౩౯. “యం త్వం మయ్హం అకామాయ, సమణానం పవేచ్ఛసి;
చీవరం పిణ్డపాతఞ్చ, పచ్చయం సయనాసనం.

౩౪౦. “ఏతం తే పరలోకస్మిం, లోహితం హోతు ఉత్తర;
తస్స కమ్మస్స విపాకేన, గఙ్గా మే హోతి లోహిత”న్తి.

ఉత్తరమాతుపేతివత్థు దసమం.

౧౧. సుత్తపేతవత్థు

౩౪౧. “అహం పురే పబ్బజితస్స భిక్ఖునో, సుత్తం అదాసిం ఉపసఙ్కమ్మ యాచితా;
తస్స విపాకో విపులఫలూపలబ్భతి, బహుకా చ మే ఉప్పజ్జరే [బహూ చ మే ఉపపజ్జరే (సీ.)] వత్థకోటియో.

౩౪౨. “పుప్ఫాభికిణ్ణం రమితం [రమ్మమిదం (క.)] విమానం, అనేకచిత్తం నరనారిసేవితం;

సాహం భుఞ్జామి చ పాయెమి చ, పహూతవిత్తా న చ తావ ఖీయతి.

౩౪౩. "తస్సేవ కమ్మస్స విపాకమన్వయా, సుఖఞ్చ సాతఞ్చ ఇధూపలబ్భతి;
సాహం గన్త్వా పునదేవ మానుసం, కాహామి పుఞ్ఞాని నయయ్యపుత్త మ"న్తి.

౩౪౪."సత్త తువం వస్ససతా ఇధాగతా,
జిణ్ణా చ వుడ్ఢా చ తహిం భవిస్ససి;
సబ్బేవ తే కాలకతా చ ఞాతకా,
కిం తత్థ గన్త్వాన ఇతో కరిస్ససీ"తి.

౩౪౫."సత్తేవ వస్సాని ఇధాగతాయ మే, దిబ్బఞ్చ సుఖఞ్చ సమప్పితాయ;
సాహం గన్త్వాన పునదేవ మానుసం, కాహామి పుఞ్ఞాని నయయ్యపుత్త మ"న్తి.

౩౪౬.సో తం గహేత్వాన పసయ్హ బాహాయం, పచ్చానయిత్వాన థేరిం సుదుబ్బలం;
"వజ్జేసి అఞ్ఞమ్పి జనం ఇధాగతం, 'కరోథ పుఞ్ఞాని సుఖూపలబ్భతి".

౩౪౭. "దిట్ఠా మయా అకతేన సాధునా, పేతా విహఞ్ఞన్తి తథేవ మనుస్సా;
కమ్మఞ్చ కత్వా సుఖవేదనీయం, దేవా మనుస్సా చ సుఖే ఠితా పజా"తి.

సుత్తపేతవత్థు ఏకాదసమం.

౧౨. కణ్ణముణ్డపేతివత్థు

౩౪౮."సోణ్ణసోపానఫలకా , సోణ్ణవాలుకసన్థతా;
తత్థ సోగన్ధియా వగ్గూ, సుచిగన్ధా మనోరమా.

౩౪౯. "నానారుక్ఖేహి సఞ్ఛన్నా, నానాగన్ధసమేరితా;
నానాపదుమసఞ్ఛన్నా, పుణ్డరీకసమోతతా [సమోహతా (క.)].

౩౫౦."సురభిం సమ్పవాయన్తి, మనుఞ్ఞా మాలుతేరితా;
హంసకోఞ్చాభిరుదా చ, చక్కవక్కాభికూజితా.

౩౫౧."నానాదిజగణాకిణ్ణా , నానాసరగణాయుతా;
నానాఫలధరా రుక్ఖా, నానాపుప్ఫధరా వనా.

౩౫౨."న మనుస్సేసు ఈదిసం, నగరం యాదిసం ఇదం;
పాసాదా బహుకా తుయ్హం, సోవణ్ణరూపియామయా;

దద్దల్లమానా ఆభేన్తి [ఆభన్తి (క.)], సమన్తా చతురో దిసా.

౩౫౩. "పఞ్చ దాసిసతా తుయ్హం, యా తేమా పరిచారికా;

తా [కా (క.)] కమ్బుకాయూరధరా [కమ్బుకేయూరధరా (సీ.)], కఞ్చనావేళభూసితా.

౩౫౪."పల్లఙ్కా బహుకా తుయ్హం, సోవణ్ణరూపియామయా;

కదలిమిగసఞ్ఛన్నా [కాదలిమిగసఞ్ఛన్నా (సీ.)], సజ్జా గోనకసన్థతా.

౩౫౫."యత్థ త్వం వాసూపగతా, సబ్బకామసమిద్ధినీ;

సమ్పత్తాయడ్ఢరత్తాయ [... రత్తియా (క.)], తతో ఉట్ఠాయ గచ్ఛసి.

౩౫౬."ఉయ్యానభూమిం గన్త్వాన, పోక్ఖరఞ్ఞా సమన్తతో;

తస్సా తీరే తువం ఠాసి, హరితే సద్దలే సుభే.

౩౫౭. "తతో తే కణ్ణముణ్డో సునఖో, అఙ్గమఙ్గాని ఖాదతి;

యదా చ ఖాయితా ఆసి, అట్ఠిసఙ్ఖలికా కతా;

ఓగాహసి పోక్ఖరణిం, హోతి కాయో యథా పురే.

౩౫౮."తతో త్వం అఙ్గపచ్చఙ్గీ [అఙ్గపచ్చఙ్గా (క.)], సుచారు పియదస్సనా;

వత్థేన పారుపిత్వాన, ఆయాసి మమ సన్తికం.

౩౫౯."కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;

కిస్స కమ్మవిపాకేన, కణ్ణముణ్డో సునఖో తవఅఙ్గమఙ్గాని ఖాదతీ"తి.

౩౬౦. "కిమిలాయం [కిమ్బిలాయం (సీ. స్యా.)] గహపతి, సద్ధో ఆసి ఉపాసకో;

తస్సాహం భరియా ఆసిం, దుస్సీలా అతిచారినీ.

౩౬౧. "సో మం అతిచరమానాయ [ఏవమాతిచరమానాయ (స్యా. పీ.)], సామికో ఏతదబ్రవి;

'నేతం ఛన్నం [నేతం ఛన్నం న (సీ.), నేతం ఛన్నం నేతం (క.)] పతిరూపం, యం త్వం అతిచరాసి మం'.

౩౬౨."సాహం ఘోరఞ్చ సపథం, ముసావాదఞ్చ భాసిసం;

'నాహం తం అతిచరామి, కాయేన ఉద చేతసా.

౩౬౩. "'సచాహం తం అతిచరామి, కాయేన ఉద చేతసా;

కణ్ణముణ్డో యం సునఖో, అఙ్గమఙ్గాని ఖాదతు'.

౩౬౪.

“తస్స కమ్మస్స విపాకం, ముసావాదస్స చూభయం;
సత్తేవ వస్ససతాని, అనుభూతం యతో హి మే;
కణ్ణముణ్డో చ సునఖో, అఙ్గమఙ్గాని ఖాదతి.

౩౬౫.“త్వఞ్చ దేవ బహుకారో, అత్థాయ మే ఇధాగతో;
సుముత్తాహం కణ్ణముణ్డస్స, అసోకా అకుతోభయా.

౩౬౬. “తాహం దేవ నమస్సామి, యాచామి పఞ్జలీకతా;
భుఞ్జ అమానుసే కామే, రమ దేవ మయా సహా”తి.

౩౬౭. “భుత్తా అమానుసా కామా, రమితోమ్హి తయా సహ;
తాహం సుభగే యాచామి, ఖిప్పం పటినయాహి మ”న్తి.

కణ్ణముణ్డపేతివత్థు ద్వాదసమం.

౧౩. ఉబ్బరిపేతవత్థు

౩౬౮.అహు రాజా బ్రహ్మదత్తో, పఞ్చాలానం రథేసభో;
అహోరత్తానమచ్చయా, రాజా కాలమక్రుబ్బథ [రాజా కాలఙ్కరీ తదా (సీ.)].

౩౬౯. తస్స ఆళాహనం గన్త్వా, భరియా కన్దతి ఉబ్బరీ [ఉప్పరి (క.)];
బ్రహ్మదత్తం అపస్సన్తీ, బ్రహ్మదత్తాతి కన్దతి.

౩౭౦. ఇసి చ తత్థ ఆగచ్ఛి, సమ్పన్నచరణో ముని;
సో చ తత్థ అపుచ్ఛిత్థ, యే తత్థ సుసమాగతా.

౩౭౧. “కస్స ఇదం ఆళాహనం, నానాగన్ధసమేరితం;
కస్సాయం కన్దతి భరియా, ఇతో దూరగతం పతిం;
బ్రహ్మదత్తం అపస్సన్తీ, ‘బ్రహ్మదత్తా’తి కన్దతి”.

౩౭౨. తే చ తత్థ వియాకంసు, యే తత్థ సుసమాగతా;
“బ్రహ్మదత్తస్స భదన్తే [భద్దన్తే (క.)], బ్రహ్మదత్తస్స మారిస.
౩౭౩. “తస్స ఇదం ఆళాహనం, నానాగన్ధసమేరితం;
తస్సాయం కన్దతి భరియా, ఇతో దూరగతం పతిం;
బ్రహ్మదత్తం అపస్సన్తీ, ‘బ్రహ్మదత్తా’తి కన్దతి”.

౩౭౪. "ఛళాసీతిసహస్సాని, బ్రహ్మదత్తస్సనామకా;
ఇమస్మిం ఆళాహనే దడ్ఢా, తేసం కమనుసోచసీ"తి.

౩౭౫. "యో రాజా చూళనీపుత్తో, పఞ్చాలానం రథేసభో;
తం భన్తే అనుసోచామి, భత్తారం సబ్బకామద"న్తి.

౩౭౬. "సబ్బే వాహేసుం రాజానో, బ్రహ్మదత్తస్సనామకా;
సబ్బేవచూళనీపుత్తా, పఞ్చాలానం రథేసభా.

౩౭౭. "సబ్బేసం అనుపుబ్బేన, మహేసిత్తమకారయి;
కస్మా పురిమకే హిత్వా, పచ్ఛిమం అనుసోచసీ"తి.

౩౭౮. "ఆతుమే ఇత్థిభూతాయ, దీఘరత్తాయ మారిస;
యస్సా మే ఇత్థిభూతాయ, సంసారే బహుభాససీ"తి.

౩౭౯. "అహు ఇత్థీ అహు పురిసో, పసుయోనిమ్పి ఆగమా;
ఏవమేతం అతీతానం, పరియన్తో న దిస్సతీ"తి.

౩౮౦. "ఆదిత్తం వత మం సన్తం, ఘతసిత్తంవ పావకం;
వారినా వియ ఓసిఞ్చం, సబ్బం నిబ్బాపయే దరం.

౩౮౧. "అబ్బహీ వత మే సల్లం, సోకం హదయనిస్సితం;
యో మే సోకపరేతాయ, పతిసోకం అపానుది.

౩౮౨. "సాహం అబ్బూళ్హసల్లాస్మి, సీతిభూతాస్మి నిబ్బుతా;
న సోచామి న రోదామి, తవ సుత్వా మహామునీ"తి.

౩౮౩. తస్స తం వచనం సుత్వా, సమణస్స సుభాసితం;
పత్తచీవరమాదాయ, పబ్బజి అనగారియం.

౩౮౪. సా చ పబ్బజితా సన్తా, అగారస్మా అనగారియం;
మేత్తాచిత్తం అభావేసి, బ్రహ్మలోకూపపత్తియా.

౩౮౫. గామా గామం విచరన్తీ, నిగమే రాజధానియో;
ఉరువేలా నామ సో గామో, యత్థ కాలమకురుబ్బథ.

౩౮౬. మేత్తాచిత్తం ఆభావేత్వా, బ్రహ్మలోకూపపత్తియా;

ఇత్థిచిత్తం విరాజేత్వా, బ్రహ్మలోకూపగా అహూతి.

ఉబ్బరిపేతవత్థు తేరసమం.

ఉబ్బరివగ్గో దుతియో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

మోచకం [పణ్డు (సబ్బత్థ)] మాతా మత్తా [పితా (సీ. క.), పతియా (స్యా.)] చ, నన్దా కుణ్డలీనా ఘటో;
ద్వే సేట్ఠీ తున్నవాయో చ, ఉత్తర [విహార (సబ్బత్థ)] సుత్తకణ్ణ [సోపాన (సబ్బత్థ)] ఉబ్బరీతి.

౩. చూళవగ్గో

౧. అభిజ్జమానపేతవత్థు

౩౮౭. “అభిజ్జమానే వారిమ్హి, గఙ్గాయ ఇధ గచ్ఛసి;
నగ్గో పుబ్బద్ధపేతోవ మాలధారీ అలఙ్కతో;
కుహిం గమిస్ససి పేత, కత్థ వాసో భవిస్సతీ”తి.

౩౮౮.“చున్దట్ఠిలం [చున్దట్ఠికం (సీ.)] గమిస్సామి, పేతో సో ఇతి భాసతి;
అన్తరే వాసభగామం, బారాణసిం చ [బారాణసియా చ (సీ. స్యా.)] సన్తికే”.

౩౮౯.తఞ్చ దిస్వా మహామత్తో, కోలియో ఇతి విస్సుతో;
సత్తుం భత్తఞ్చ పేతస్స, పీతకఞ్చ యుగం అదా.

౩౯౦. నావాయ తిట్ఠమానాయ, కప్పకస్స అదాపయి;
కప్పకస్స పదిన్నమ్హి, ఠానే పేతస్స దిస్సథ [పేతస్సు’దిస్సథ (సీ.), పేతస్సు’దిచ్ఛథ (?)].

౩౯౧. తతో సువత్థవసనో, మాలధారీ అలఙ్కతో;
ఠానే ఠితస్స పేతస్స, దక్ఖిణా ఉపకప్పథ;
తస్మా దజ్జేథ పేతానం, అనుకమ్పాయ పునప్పునం.

౩౯౨.సాతున్నవసనా [సాహున్నవాసినో (స్యా. పీ.), సాహున్దవాసినో (క.)] ఏకే, అఞ్ఞే కేసనివాసనా [కేసనివాసినో (స్యా. క.)];
పేతా భత్తాయ గచ్ఛన్తి, పక్కమన్తి దిసోదిసం.

౩౯౩. దూరే ఏకే [దూరే పేతా (క.)] పధావిత్వా, అలద్ధావ నివత్తరే;
ఛాతా పముచ్ఛితా భన్తా, భూమియం పటిసుమ్భితా.

౩౯౪.తే చ [కేచి (సీ. స్యా.)] తత్థ పపతితా [పపతిత్వా (సీ.), చ పతితా (స్యా.)], భూమియం పటిసుమ్భితా;
పుబ్బే అకతకల్యాణా, అగ్గిదడ్ఢావ ఆతపే.

౩౯౫.“మయం పుబ్బే పాపధమ్మా, ఘరణీ కులమాతరో;
సన్తేసు దేయ్యధమ్మేసు, దీపం నాకమ్హ అత్తనో.

౩౯౬.“పహూతం అన్నపానమ్పి, అపిస్సు అవకిరీయతి;

సమ్మగ్గతే పబ్బజితే, న చ కిఞ్చి అదమ్హసే.

౩౯౭. “అకమ్మకామా అలసా, సాదుకామా మహగ్ఘసా;

ఆలోపపిణ్డదాతారో, పటిగ్గహే పరిభాసిమ్హసే [పరిభాసితా (స్యా. క.)].

౩౯౮. “తే ఘరా తా చ దాసియో, తానేవాభరణాని నో;

తే అఞ్ఞే పరిచారేన్తి, మయం దుక్ఖస్స భాగినో.

౩౯౯. “వేణీ వా అవఞ్ఞా హోన్తి, రథకారీ చ దుబ్భికా;

చణ్డాలీ కపణా హోన్తి, కప్పకా [న్హాపికా (సీ.)] చ పునప్పునం.

౪౦౦. “యాని యాని నిహీనాని, కులాని కపణాని చ;

తేసు తేస్వేవ జాయన్తి, ఏసా మచ్ఛరినో గతి.

౪౦౧. “పుబ్బే చ కతకల్యాణా, దాయకా వీతమచ్ఛరా;

సగ్గం తే పరిపూరేన్తి, ఓభాసేన్తి చ నన్దనం.

౪౦౨. “వేజయన్తే చ పాసాదే, రమిత్వా కామకామినో;

ఉచ్చాకులేసు జాయన్తి, సభోగేసు తతో చుతా.

౪౦౩. “కూటాగారే చ పాసాదే, పల్లఙ్కే గోనకత్థతే;

బీజితఙ్గా [వీజితఙ్గా (సీ. స్యా.)] మోరహత్థేహి, కులే జాతా యసస్సినో.

౪౦౪. “అఙ్కతో అఙ్కం గచ్ఛన్తి, మాలధారీ అలఙ్కతా;

ధాతియో ఉపతిట్ఠన్తి, సాయం పాతం సుఖేసినో.

౪౦౫. “నయిదం అకతపుఞ్ఞానం, కతపుఞ్ఞానమేవిదం;

అసోకం నన్దనం రమ్మం, తిదసానం మహావనం.

౪౦౬. “సుఖం అకతపుఞ్ఞానం, ఇధ నత్థి పరత్థ చ;

సుఖఞ్చ కతపుఞ్ఞానం, ఇధ చేవ పరత్థ చ.

౪౦౭. “తేసం సహబ్యకామానం, కత్తబ్బం కుసలం బహుం;

కతపుఞ్ఞా హి మోదన్తి, సగ్గే భోగసమఙ్గినో”తి.

అభిజ్జమానపేతవత్థు పఠమం.

౨. సాణవాసీథేరపేతవత్థు

౪౦౮.కుణ్డినాగరియో థేరో, సాణవాసి [సానువాసి (సీ॰), సానవాసి (స్యా॰)] నివాసికో;
పోట్ఠపాదోతి నామేన, సమణో భావితిన్ద్రియో.

౪౦౯.తస్స మాతా పితా భాతా, దుగ్గతా యమలోకికా;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా.

౪౧౦.తే దుగ్గతా సూచికట్టా, కిలన్తా నగ్గినో కిసా;
ఉత్తసన్తా [ఓత్తప్పన్తా (స్యా॰ క॰)] మహత్తాసా [మహాతాసా (సీ॰)], న దస్సేన్తి కురూరినో [కురుద్దినో (క॰)].

౪౧౧.తస్స భాతా వితరిత్వా, నగ్గో ఏకపథేకకో;
చతుకుణ్డికో భవిత్వాన, థేరస్స దస్సయీతుమం.

౪౧౨.థేరో చామనసికత్వా, తుణ్హీభూతో అతిక్కమి;
సో చ విఞ్ఞాపయీ థేరం, ‘భాతా పేతగతో అహం’.

౪౧౩.“మాతా పితా చ తే భన్తే, దుగ్గతా యమలోకికా;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా.

౪౧౪.“తే దుగ్గతా సూచికట్టా, కిలన్తా నగ్గినో కిసా;
ఉత్తసన్తా మహత్తాసా, న దస్సేన్తి కురూరినో.

౪౧౫.“అనుకమ్పస్సు కారుణికో, దత్వా అన్వాదిసాహి నో;
తవ దిన్నేన దానేన, యాపేస్సన్తి కురూరినో”తి.

౪౧౬.థేరో చరిత్వా పిణ్డాయ, భిక్ఖూ అఞ్ఞే చ ద్వాదస;
ఏకజ్ఝం సన్నిపతింసు, భత్తవిస్సగ్గకారణా.

౪౧౭.థేరో సబ్బేవ తే ఆహ, “యథాలద్ధం దదాథ మే;
సఙ్ఘభత్తం కరిస్సామి, అనుకమ్పాయ ఞాతినం”.

౪౧౮.నియ్యాదయింసు థేరస్స, థేరో సఙ్ఘం నిమన్తయి;
దత్వా అన్వాదిసి థేరో, మాతు పితు చ భాతునో;
“ఇదం మే ఞాతీనం హోతు, సుఖితా హోన్తు ఞాతయో”.

౪౧౯.సమనన్తరానుద్దిట్ఠే, భోజనం ఉదపజ్జథ;

సుచిం పణీతం సమ్పన్నం, అనేకరసబ్యఞ్జనం.

౪౨౦.తతో ఉద్దస్సయీ [ఉద్దిసయీ (సీ. క.), ఉద్దిస్సతి (స్యా. క.)] భాతా, వణ్ణవా బలవా సుఖీ;
“పహూతం భోజనం భన్తే, పస్స నగ్గామ్హసే మయం;
తథా భన్తే పరక్కమ, యథా వత్థం లభామసే”తి.

౪౨౧.థేరో సఙ్కారకూటమ్హా, ఉచ్చినిత్వాన నన్తకే;
పిలోతికం పటం కత్వా, సఙ్ఘే చాతుద్దిసే అదా.

౪౨౨.దత్వా అన్వాదిసీ థేరో, మాతు పితు చ భాతునో;
“ఇదం మే ఞాతీనం హోతు, సుఖితా హోన్తు ఞాతయో”.
౪౨౩.సమనన్తరానుద్దిట్ఠే, వత్థాని ఉదపజ్జిసుం;
తతో సువత్థవసనో, థేరస్స దస్సయీతుమం.

౪౨౪.“యావతా నన్దరాజస్స, విజితస్మిం పటిచ్ఛదా;
తతో బహుతరా భన్తే, వత్థానచ్ఛాదనాని నో.

౪౨౫.“కోసేయ్యకమ్బలీయాని, ఖోమ కప్పాసికాని చ;
విపులా చ మహగ్ఘా చ, తేపాకాసేవలమ్బరే.

౪౨౬.“తే మయం పరిదహామ, యం యం హి మనసో పియం;
తథా భన్తే పరక్కమ, యథా గేహం లభామసే”తి.

౪౨౭.థేరో పణ్ణకుటిం కత్వా, సఙ్ఘే చాతుద్దిసే అదా;
దత్వా అన్వాదిసీ థేరో, మాతు పితు చ భాతునో;
“ఇదం మే ఞాతీనం హోతు, సుఖితా హోన్తు ఞాతయో”.
౪౨౮.సమనన్తరానుద్దిట్ఠే , ఘరాని ఉదపజ్జిసుం;
కూటాగారనివేసనా, విభత్తా భాగసో మితా.

౪౨౯.“న మనుస్సేసు ఈదిసా, యాదిసా నో ఘరా ఇధ;
అపి దిబ్బేసు యాదిసా, తాదిసా నో ఘరా ఇధ.

౪౩౦.“దద్దల్లమానా ఆభేన్తి [ఆభన్తి (క.)], సమన్తా చతురో దిసా;
‘తథా భన్తే పరక్కమ, యథా పానీయం లభామసే”తి.
౪౩౧.థేరో కరణం [కరకం (సీ. స్యా. పీ.)] పూరేత్వా, సఙ్ఘే చాతుద్దిసే అదా;

దత్వా అన్వాదిసీ థేరో, మాతు పితు చ భాతునో;

“ఇదం మే ఞాతీనం హోతు, సుఖితా హోన్తు ఞాతయో’.

౪౩౨.సమనన్తరానుద్దిట్ఠే, పానీయం ఉదపజ్జథ;

గమ్భీరా చతురస్సా చ, పోక్ఖరఞ్ఞో సునిమ్మితా.

౪౩౩. సీతోదికా సుప్పతిత్థా, సీతా అప్పటిగన్ధియా;

పదుముప్పలసఞ్ఛన్నా, వారికిఞ్జక్ఖపూరితా.

౪౩౪.తత్థ న్హత్వా పివిత్వా చ, థేరస్స పటిదస్సయుం;

“పహూతం పానీయం భన్తే, పాదా దుక్ఖా ఫలన్తి నో”.

౪౩౫.“ఆహిణ్డమానా ఖఞ్జామ, సక్ఖరే కుసకణ్టకే;

‘తథా భన్తే పరక్కమ, యథా యానం లభామసే’”తి.

౪౩౬.థేరో సిపాటికం లద్ధా, సఙ్ఘే చాతుద్దిసే అదా;

దత్వా అన్వాదిసీ థేరో, మాతు పితు చ భాతునో;

“ఇదం మే ఞాతీనం హోతు, సుఖితా హోన్తు ఞాతయో”.

౪౩౭. సమనన్తరానుద్దిట్ఠే , పేతా రథేన మాగముం;

“అనుకమ్పితమ్హ భదన్తే, భత్తేనచ్ఛాదనేన చ.

౪౩౮.“ఘరేన పానీయదానేన, యానదానేన చూభయం;

మునిం కారుణికం లోకే, భన్తే వన్దితుమాగతా”తి.

సాణవాసీథేరపేతవత్థు దుతియం.

౩. రథకారపేతివత్థు

౪౩౯.“వేళురియథమ్భం రుచిరం పభస్సరం, విమానమారుయ్హ అనేకచిత్తం;

తత్థచ్ఛసి దేవి మహానుభావే, పథద్ధని [సమన్తతో (క.)] పన్నరసేవ చన్దో.

౪౪౦.“వణ్ణో చ తే కనకస్స సన్నిభో, ఉత్తత్తరూపో భుస దస్సనేయ్యో;

పల్లఙ్కసేట్ఠే అతులే నిసిన్నా, ఏకా తువం నత్థి చ తుయ్హ సామికో.

౪౪౧.“ఇమా చ తే పోక్ఖరణీ సమన్తా, పహూతమల్యా [పహూతమాలా (సీ. స్యా.)] బహుపుణ్డరీకా;

సువణ్ణచుణ్ణేహి సమన్తమోత్థతా, న తత్థ పఙ్కో పణకో చ విజ్జతి.

౪౪౨.“హంసా చిమే దస్సనీయా మనోరమా, ఉదకస్మిమనుపరియన్తి సబ్బదా;

సమయ్య వగ్గూపనదన్తి సబ్బే, బిన్దుస్సరా దున్దుభీనంవ ఘోసో.

౪౪౩.“దద్దల్లమానా యససా యసస్సినీ, నావాయ చ త్వం అవలమ్బ తిట్ఠసి;

ఆళారపమ్హే హసితే పియంవదే, సబ్బఙ్గకల్యాణి భుసం విరోచసి.

౪౪౪.“ఇదం విమానం విరజం సమే ఠితం, ఉయ్యానవన్తం [ఉయ్యానవనం (క.)] రతినన్దివడ్ఢనం;

ఇచ్ఛామహం నారి అనోమదస్సనే, తయా సహ నన్దనే ఇధ మోదితు”న్తి.

౪౪౫.“కరోహి కమ్మం ఇధ వేదనీయం, చిత్తఞ్చ తే ఇధ నిహితం భవతు [నతఞ్చ హోతు (క.), నితఞ్చ హోతు (స్యా.)];

కత్వాన కమ్మం ఇధ వేదనీయం, ఏవం మమం లచ్ఛసి కామకామిని”న్తి.

౪౪౬.“సాధూ”తి సో తస్సా పటిస్సుణిత్వా, అకాసి కమ్మం తహిం వేదనీయం;

కత్వాన కమ్మం తహిం వేదనీయం, ఉపపజ్జి సో మాణవో తస్సా సహబ్యతన్తి.

రథకారపేతివత్థు తతియం.

భాణవారం దుతియం నిట్ఠితం.

౪. భుసపేతవత్థు

౪౪౭.“భుసాని ఏకో సాలిం పునాపరో, అయఞ్చ నారీ సకమంసలోహితం;

తువఞ్చ గూథం అసుచిం అకన్తం [అకన్తికం (సీ. పీ.)], పరిభుఞ్జసి కిస్స అయం విపాకో”తి.

౪౪౮.“అయం పురే మాతరం హింసతి, అయం పన కూటవాణిజో;

అయం మంసాని ఖాదిత్వా, ముసావాదేన వఞ్చేతి.

౪౪౯.“అహం మనుస్సేసు మనుస్సభూతా, అగారినీ సబ్బకులస్స ఇస్సరా;

సన్తేసు పరిగుహామి, మా చ కిఞ్చి ఇతో అదం.

౪౫౦.“ముసావాదేన ఛాదేమి, ‘నత్థి ఏతం మమ గేహే;

సచే సన్తం నిగుహామి, గూథో మే హోతు భోజనం’.

౪౫౧.“తస్స కమ్మస్స విపాకేన, ముసావాదస్స చూభయం;

సుగన్ధం సాలినో భత్తం, గూథం మే పరివత్తతి.

౪౫౨.“అవఞ్ఝాని చ కమ్మాని, న హి కమ్మం వినస్సతి;

దుగ్గన్ధం కిమినం [కిమిజం (సీ.)] మీళ్హం, భుఞ్జామి చ పివామి చా”తి.

భుసపేతవత్థు చతుత్థం.

౫. కుమారపేతవత్థు

౭౫౩.అచ్ఛేరరూపం సుగతస్స ఞాణం, సత్థా యథా పుగ్గలం బ్యాకాసి;
ఉస్సన్నపుఞ్ఞాపి భవన్తి హేకే, పరిత్తపుఞ్ఞాపి భవన్తి హేకే.

౭౫౪ అయం కుమారో సీవథికాయ ఛడ్డితో, అఙ్గుట్ఠస్నేహేన యాపేతి రత్తిం;
న యక్ఖభూతా న సరీసపా [సిరింసపా (సీ. స్యా. పీ.)] వా, విహేఠయేయ్యుం కతపుఞ్ఞం కుమారం.

౭౫౫ సునఖాపిమస్స పలిహింసు పాదే, ధఙ్కా సిఙ్గాలా [సిగాలా (సీ. స్యా. పీ.)] పరివత్తయన్తి;
గబ్భాసయం పక్ఖిగణా హరన్తి, కాకా పన అక్ఖిమలం హరన్తి.

౭౫౬.నయిమస్స [న ఇమస్స (స్యా.), నిమస్స (క.)] రక్ఖం విదహింసు కేచి, న ఓసధం సాసపధూపనం వా;
నక్ఖత్తయోగమ్పి న అగ్గహేసుం [న ఉగ్గహేసుం (క.)], న సబ్బధఞ్ఞానిపి ఆకిరింసు.

౭౫౭.ఏతాదిసం ఉత్తమకిచ్ఛపత్తం, రత్తాభతం సీవథికాయ ఛడ్డితం;
నోనీతపిణ్డంవ పవేధమానం, ససంసయం జీవితసావసేసం.

౭౫౮ తమద్దసా దేవమనుస్సపూజితో, దిస్వా చ తం బ్యాకరి భూరిపఞ్ఞో;
“అయం కుమారో నగరస్సిమస్స, అగ్గకులికో భవిస్సతి భోగతో చ” [భోగవా చ (స్యా. క.)].
౭౫౯.“కిస్స [కింస (?)] వతం కిం పన బ్రహ్మచరియం, కిస్స సుచిణ్ణస్స అయం విపాకో;
ఏతాదిసం బ్యసనం పాపుణిత్వా, తం తాదిసం పచ్చనుభోస్సతిద్ధి”న్తి.

౭౬౦.బుద్ధపముఖస్స భిక్ఖుసఙ్ఘస్స, పూజం అకాసి జనతా ఉళారం;
తత్రస్స చిత్తస్సహు అఞ్ఞథత్తం, వాచం అభాసి ఫరుసం అసబ్భం.

౭౬౧.సో తం వితక్కం పవినోదయిత్వా, పీతిం పసాదం పటిలద్ధా పచ్ఛా;
తథాగతం జేతవనే వసన్తం, యాగుయా ఉపట్ఠాసి సత్తరత్తం.

౭౬౨ తస్స [తంస (?)] వతం తం పన బ్రహ్మచరియం, తస్స సుచిణ్ణస్స అయం విపాకో;
ఏతాదిసం బ్యసనం పాపుణిత్వా, తం తాదిసం పచ్చనుభోస్సతిద్ధిం.

౭౬౩. ఠత్వాన సో వస్ససతం ఇధేవ, సబ్బేహి కామేహి సమఙ్గిభూతో;
కాయస్స భేదా అభిసమ్పరాయం, సహబ్యతం గచ్ఛతి వాసవస్సాతి.

కుమారపేతవత్థు పఞ్చమం.

౬. సేరిణీపేతవత్థు

౪౬౪.“నగ్గా దుబ్బణ్ణరూపాసి, కిసా ధమనిసన్థతా;
ఉప్ఫాసులికే కిసికే, కా ను త్వం ఇధ తిట్ఠసీ”తి.

౪౬౫.“అహం భదన్తే పేతీమ్హి, దుగ్గతా యమలోకికా;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౪౬౬.“కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౪౬౭.“అనావటేసు తిత్థేసు, విచినిం అడ్ఢమాసకం;
సన్తేసు దేయ్యధమ్మేసు, దీపం నాకాసిమత్తనో.

౪౬౮.“నదిం ఉపేమి తసితా, రిత్తకా పరివత్తతి;
ఛాయం ఉపేమి ఉణ్హేసు, ఆతపో పరివత్తతి.

౪౬౯.“అగ్గివణ్ణో చ మే వాతో, డహన్తో ఉపవాయతి;
ఏతఞ్చ భన్తే అరహామి, అఞ్ఞఞ్చ పాపకం తతో.

౪౭౦.“గన్త్వాన హత్థినిం పురం, వజ్జేసి మయ్హ మాతరం;
‘ధీతా చ తే మయా దిట్ఠా, దుగ్గతా యమలోకికా;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా’.

౪౭౧.“అత్థి మే ఏత్థ నిక్ఖిత్తం, అనక్ఖాతఞ్చ తం మయా;
చత్తారిసతసహస్సాని, పల్లఙ్కస్స చ హేట్ఠతో.

౪౭౨.“తతో మే దానం దదతు, తస్సా చ హోతు జీవికా;
దానం దత్వా చ మే మాతా, దక్ఖిణం అనుదిచ్ఛతు [అనుదిస్సతు (సీ. పీ.), అన్వాదిస్సతు (స్యా.)];
తదాహం సుఖితా హేస్సం, సబ్బకామసమిద్ధినీ”తి.

౪౭౩. “సాధూ”తి సో పటిస్సుత్వా, గన్త్వాన హత్థినిం పురం;
అవోచ తస్సా మాతరం –

‘ధీతా చ తే మయా దిట్ఠా, దుగ్గతా యమలోకికా;

పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా’.

౪౭౪.“సా మం తత్థ సమాదపేసి, ( ) [(గన్త్వాన హత్థినిం పురం) (స్యా॰ క॰)] వజ్జేసి మయ్హ మాతరం;
‘ధీతా చ తే మయా దిట్ఠా, దుగ్గతా యమలోకికా;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా’.

౪౭౫.“అత్థి చ మే ఏత్థ నిక్ఖిత్తం, అనక్ఖాతఞ్చ తం మయా;
చత్తారిసతసహస్సాని, పల్లఙ్కస్స చ హేట్ఠతో.

౪౭౬.“తతో మే దానం దదతు, తస్సా చ హోతు జీవికా;
దానం దత్వా చ మే మాతా, దక్ఖిణం అనుదిచ్ఛతు ( ) [(తతో తువం దానం దేహి, తస్సా దక్ఖిణమాదిసీ) (క॰)];
‘తదా సా సుఖితా హేస్సం, సబ్బకామసమిద్ధినీ’”తి.
౪౭౭. తతో హి సా దానమదా, తస్సా దక్ఖిణమాదిసీ;
పేతీ చ సుఖితా ఆసి, తస్సా చాసి సుజీవికాతి.

సేరిణీపేతవత్థు ఛట్ఠం.

౭. మిగలుద్దకపేతవత్థు

౪౭౮.“నరనారిపురక్ఖతో యువా, రజనీయేహి కామగుణేహి [కామేహి (క॰)] సోభసి;
దివసం అనుభోసి కారణం, కిమకాసి పురిమాయ జాతియా”తి.

౪౭౯.“అహం రాజగహే రమ్మే, రమణీయే గిరిబ్బజే;
మిగలుద్దో పురే ఆసిం, లోహితపాణి దారుణో.

౪౮౦.“అవిరోధకరేసు పాణిసు, పుథుసత్తేసు పదుట్ఠమానసో;
విచరిం అతిదారుణో సదా [తదా (సీ॰)], పరహింసాయ రతో అసఞ్ఞతో.

౪౮౧.“తస్స మే సహాయో సుహదయో [సుహదో (సీ॰)], సద్ధో ఆసి ఉపాసకో;
సోపి [సో హి (స్యా॰)] మం అనుకమ్పన్తో, నివారేసి పునప్పునం.

౪౮౨.“‘మాకాసి పాపకం కమ్మం, మా తాత దుగ్గతిం అగా;
సచే ఇచ్ఛసి పేచ్చ సుఖం, విరమ పాణవధా అసంయమా’.

౪౮౩.“తస్సాహం వచనం సుత్వా, సుఖకామస్స హితానుకమ్పినో;
నాకాసిం సకలానుసాసనిం, చిరపాపాభిరతో అబుద్ధిమా.

౪౭౪.“సో మం పున భూరిసుమేధసో, అనుకమ్పాయ సంయమే నివేసయి;
‘సచే దివా హనసి పాణినో, అథ తే రత్తిం భవతు సంయమో’.

౪౭౫.“స్వాహం దివా హనిత్వా పాణినో, విరతో రత్తిమహోసి సఞ్ఞతో;
రత్తాహం పరిచారేమి, దివా ఖజ్జామి దుగ్గతో.

౪౭౬.“తస్స కమ్మస్స కుసలస్స, అనుభోమి రత్తిం అమానుసిం;
దివా పటిహతావ [పటిహతా చ (క.)] కుక్కురా, ఉపధావన్తి సమన్తా ఖాదితుం.

౪౭౭.“యే చ తే సతతానుయోగినో, ధువం పయుత్తా సుగతస్స సాసనే;
మఞ్ఞామి తే అమతమేవ కేవలం, అధిగచ్ఛన్తి పదం అసఙ్ఖత”న్తి.

మిగలుద్దకపేతవత్థు సత్తమం.

౮. దుతియమిగలుద్దకపేతవత్థు

౪౭౮.“కూటాగారే చ పాసాదే, పల్లఙ్కే గోనకత్థతే;
పఞ్చఙ్గికేన తురియేన, రమసి సుప్పవాదితే.

౪౭౯.“తతో రత్యా వివసానే [వ్యవసానే (సీ.)], సూరియుగ్గమనం పతి;
అపవిద్ధో సుసానస్మిం, బహుదుక్ఖం నిగచ్ఛసి.

౪౮౦.“కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, ఇదం దుక్ఖం నిగచ్ఛసి”.

౪౮౧.“అహం రాజగహే రమ్మే, రమణీయే గిరిబ్బజే;
మిగలుద్దో పురే ఆసిం, లుద్దో చాసిమసఞ్ఞతో.

౪౮౨.“తస్స మే సహాయో సుహదయో, సద్ధో ఆసి ఉపాసకో;
తస్స కులుపకో భిక్ఖు, ఆసి గోతమసావకో;
సోపి మం అనుకమ్పన్తో, నివారేసి పునప్పునం.

౪౮౩.“‘మాకాసి పాపకం కమ్మం, మా తాత దుగ్గతిం అగా;
సచే ఇచ్ఛసి పేచ్చ సుఖం, విరమ పాణవధా అసంయమా’.

౪౮౪.“తస్సాహం వచనం సుత్వా, సుఖకామస్స హితానుకమ్పినో;
నాకాసిం సకలానుసాసనిం, చిరపాపాభిరతో అబుద్ధిమా.

౪౯౫."సో మం పున భూరిసుమేధసో, అనుకమ్పాయ సంయమే నివేసయి;
'సచే దివా హనసి పాణినో, అథ తే రత్తిం భవతు సంయమో'.

౪౯౬."స్వాహం దివా హనిత్వా పాణినో, విరతో రత్తిమహోసి సఞ్ఞతో;
రత్తాహం పరిచారేమి, దివా ఖజ్జామి దుగ్గతో.

౪౯౭."తస్స కమ్మస్స కుసలస్స, అనుభోమి రత్తిం అమానుసిం;
దివా పటిహతావ కుక్కురా, ఉపధావన్తి సమన్తా ఖాదితుం.

౪౯౮."యే చ తే సతతానుయోగినో, ధువం పయుత్తా [ధువయుత్తా (సీ.)] సుగతస్స సాసనే;
మఞ్ఞామి తే అమతమేవ కేవలం, అధిగచ్ఛన్తి పదం అసఙ్ఖత"న్తి.

దుతియమిగలుద్దకపేతవత్థు అట్ఠమం.

౯. కూటవినిచ్ఛయికపేతవత్థు

౪౯౯."మాలీ కిరిటీ కాయూరీ [కేయూరీ (సీ.)], గత్తా తే చన్దనుస్సదా;
పసన్నముఖవణ్ణోసి, సూరియవణ్ణోవ సోభసి.

౫౦౦."అమానుసా పారిసజ్జా, యే తేమే పరిచారకా;
దస కఞ్ఞాసహస్సాని, యా తేమా పరిచారికా;
తా [కా (క.)] కమ్బుకాయూరధరా, కఞ్చనావేళభూసితా.

౫౦౧."మహానుభావోసి తువం, లోమహంసనరూపవా;
పిట్ఠిమంసాని అత్తనో, సామం ఉక్కచ్చ [ఉక్కడ్ఢ (సీ.)] ఖాదసి.

౫౦౨."కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, పిట్ఠిమంసాని అత్తనో;
సామం ఉక్కచ్చ ఖాదసీ"తి.

౫౦౩."అత్తనోహం అనత్థాయ, జీవలోకే అచారిసం;
పేసుఞ్ఞముసావాదేన, నికతివఞ్చనాయ చ.

౫౦౪."తత్థాహం పరిసం గన్త్వా, సచ్చకాలే ఉపట్ఠితే;
అత్థం ధమ్మం నిరాకత్వా [నిరంకత్వా (క.) ని + ఆ + కర + త్వా = నిరాకత్వా], అధమ్మమనువత్తిసం.

౫౦౫."ఏవం సో ఖాదతత్తానం, యో హోతి పిట్ఠిమంసికో;

యథాహం అజ్జ ఖాదామి, పిట్ఠిమంసాని అత్తనో.

౭౦౬.“తయిదం తయా నారద సామం దిట్ఠం, అనుకమ్పకా యే కుసలా వదేయ్యుం;

మా పేసుణం మా చ ముసా అభాణి, మా ఖోసి పిట్ఠిమంసికో తువ”న్తి.

కూటవినిచ్ఛయికపేతవత్థు నవమం.

౧౦. ధాతువివణ్ణపేతవత్థు

౭౦౭.“అన్తలిక్ఖస్మిం తిట్ఠన్తో, దుగ్గన్ధో పూతి వాయసి;

ముఖఞ్చ తే కిమయో పూతిగన్ధం, ఖాదన్తి కిం కమ్మమకాసి పుబ్బే.

౭౦౮.“తతో సత్థం గహేత్వాన, ఓక్కన్తన్తి పునప్పునం;

ఖారేన పరిప్ఫోసిత్వా, ఓక్కన్తన్తి పునప్పునం.

౭౦౯.“కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;

కిస్స కమ్మవిపాకేన, ఇదం దుక్ఖం నిగచ్ఛసీ”తి.

౭౧౦.“అహం రాజగహే రమ్మే, రమణీయే గిరిబ్బజే;

ఇస్సరో ధనధఞ్ఞస్స, సుపహూతస్స మారిస.

౭౧౧.“తస్సాయం మే భరియా చ, ధీతా చ సుణిసా చ మే;

తా మాలం ఉప్పలఞ్చాపి, పచ్చగ్ఘఞ్చ విలేపనం;

థూపం హరన్తియో వారేసిం, తం పాపం పకతం మయా.

౭౧౨.“ఛళాసీతిసహస్సాని , మయం పచ్చత్తవేదనా;

థూపపూజం వివణ్ణేత్వా, పచ్చామ నిరయే భుసం.

౭౧౩.“యే చ ఖో థూపపూజాయ, వత్తన్తే అరహతో మహే;

ఆదీనవం పకాసేన్తి, వివేచయేథ [వివేచయథ (సీ॰)] నే తతో.

౭౧౪.“ఇమా చ పస్స ఆయన్తియో, మాలధారీ అలఙ్కతా;

మాలావిపాకంనుభోన్తియో [అనుభవన్తి (సీ॰ పీ॰)], సమిద్ధా చ తా [సమిద్ధా తా (సీ॰ స్యా॰)] యసస్సినియో.

౭౧౫.“తఞ్చ దిస్వాన అచ్ఛేరం, అబ్భుతం లోమహంసనం;

నమో కరోన్తి సప్పఞ్ఞా, వన్దన్తి తం మహామునిం.

౨౧౯."సోహం నూన ఇతో గన్త్వా, యోనిం లద్ధాన మానుసిం;

ధూపపూజం కరిస్సామి, అప్పమత్తో పునప్పున"న్తి.

ధాతువివణ్ణపేతవత్థు దసమం. చూళవగ్గో తతియో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

అభిజ్జమానో కుణ్డియో [కోణ్డఞ్ఞో (సబ్బత్థ)], రథకారీ భుసేన చ;

కుమారో గణికా చేవ, ద్వే లుద్దా పిట్ఠిపూజనా;

వగ్గో తేన పవుచ్చతీతి.

౪. మహావగ్గో

౧. అమ్బసక్కరపేతవత్థు

౫౧౭. వేసాలీ నామ నగరత్థి వజ్జీనం, తత్థ అహు లిచ్ఛవి అమ్బసక్కరో [అమ్బసక్ఖరో (సీ॰ స్యా॰), అప్పసక్కరో (క॰)];

దిస్వాన పేతం నగరస్స బాహిరం, తత్థేవ పుచ్ఛిత్థ తం కారణత్థికో.

౫౧౮. ‘‘సేయ్యా నిసజ్జా నయిమస్స అత్థి, అభిక్కమో నత్థి పటిక్కమో చ;

అసితపీతఖాయితవత్థభోగా, పరిచారికా [పరిచారణా (సీ॰ పీ॰)] సాపి ఇమస్స నత్థి.

౫౧౯. ‘‘యే ఞాతకా దిట్ఠసుతా సుహజ్జా, అనుకమ్పకా యస్స అహేసుం పుబ్బే;

దట్ఠుమ్పి తే దాని న తం లభన్తి, విరాజితత్తో [విరాధితత్తో (సీ॰ పీ॰)] హి జనేన తేన.

౫౨౦. ‘‘న ఓగ్గతత్తస్స భవన్తి మిత్తా, జహన్తి మిత్తా వికలం విదిత్వా;

అత్థఞ్చ దిస్వా పరివారయన్తి, బహూ మిత్తా ఉగ్గతత్తస్స హోన్తి.

౫౨౧. ‘‘నిహీనత్తో సబ్బభోగేహి కిచ్ఛో, సమ్మక్ఖితో సమ్పరిభిన్నగత్తో;

ఉస్సావబిన్దూవ పలిమ్పమానో, అజ్జ సువే జీవితస్సూపరోధో.

౫౨౨. ‘‘ఏతాదిసం ఉత్తమకిచ్ఛప్పత్తం, ఉత్తాసితం పుచిమన్దస్స సూలే;

‘అథ త్వం కేన వణ్ణేన వదేసి యక్ఖ, జీవ భో జీవితమేవ సేయ్యో’’’తి.

౫౨౩. ‘‘సాలోహితో ఏస అహోసి మయ్హం, అహం సరామి పురిమాయ జాతియా;

దిస్వా చ మే కారుఞ్ఞమహోసి రాజ, మా పాపధమ్మో నిరయం పతాయం [పతి + అయం = పతాయం].

౫౨౪. ‘‘ఇతో చుతో లిచ్ఛవి ఏస పోసో, సత్తుస్సదం నిరయం ఘోరరూపం;

ఉపపజ్జతి దుక్కటకమ్మకారీ, మహాభితాపం కటుకం భయానకం.

౫౨౫. ‘‘అనేకభాగేన గుణేన సేయ్యో, అయమేవ సూలో నిరయేన తేన;

ఏకన్తదుక్ఖం కటుకం భయానకం, ఏకన్తతిబ్బం నిరయం పతాయం [పతే + అయం = పతాయం].

౫౨౬. ‘‘ఇదఞ్చ సుత్వా వచనం మమేసో, దుక్ఖూపనీతో విజహేయ్య పాణం;

తస్మా అహం సన్తికే న భణామి, మా మే కతో జీవితస్సూపరోధో’’.

౫౨౭. ‘‘అఞ్ఞాతో ఏసో [అజ్ఝితో ఏస (క॰)] పురిసస్స అత్థో, అఞ్ఞమ్పి ఇచ్ఛామసే పుచ్ఛితుం తువం;

ఓకాసకమ్మం సచే నో కరోసి, పుచ్ఛామ తం నో న చ కుజ్ఝితబ్బ’’న్తి.

౫.౨౮“అద్ధా పటిఞ్ఞా మే తదా అహు [పటిఞ్ఞాతమేతం తదాహు (క.), పటిఞ్ఞా న మేతే తదా అహు (?)], నాచిక్ఖనా అప్పసన్నస్స హోతి;

అకామా సద్ధేయ్యవచోతి కత్వా, పుచ్ఛస్సు మం కామం యథా విసయ్హ”న్తి [విసయం (క.)].

౫.౨౯“యం కిఞ్చహం చక్ఖునా పస్సిస్సామి [పస్సామి (క.)], సబ్బమ్పి తాహం అభిసద్దహేయ్యం;

దిస్వావ తం నోపి చే సద్దహేయ్యం, కరేయ్యాసి [కరోహి (కత్థచి)] మే యక్ఖ నియస్సకమ్మ”న్తి.

౫.౩౦.“సచ్చప్పటిఞ్ఞా తవ మేసా హోతు, సుత్వాన ధమ్మం లభ సుప్పసాదం;

అఞ్ఞత్థికో నో చ పదుట్ఠచిత్తో, యం తే సుతం అసుతఞ్చాపి ధమ్మం;

సబ్బమ్పి అక్ఖిస్సం [సబ్బం ఆచిక్ఖిస్సం (సీ.)] యథా పజానన్తి.

౫.౩౧.“సేతేన అస్సేన అలఙ్కతేన, ఉపయాసి సూలావుతకస్స సన్తికే;

యానం ఇదం అబ్భుతం దస్సనేయ్యం, కిస్సేతం కమ్మస్స అయం విపాకో”తి.

౫.౩౨.“వేసాలియా నగరస్స [తస్స నగరస్స (సీ. స్యా. పీ.)] మజ్ఝే, చిక్ఖల్లమగ్గే నరకం అహోసి;

గోసీసమేకాహం పసన్నచిత్తో, సేతం [సేతుం (స్యా. క.)] గహేత్వా నరకస్మిం నిక్ఖిపిం.

౫.౩౩. “ఏతస్మిం పాదాని పతిట్ఠపేత్వా, మయఞ్చ అఞ్ఞే చ అతిక్కమిమ్హా;

యానం ఇదం అబ్భుతం దస్సనేయ్యం, తస్సేవ కమ్మస్స అయం విపాకో”తి.

౫.౩౪.“వణ్ణో చ తే సబ్బదిసా పభాసతి, గన్ధో చ తే సబ్బదిసా పవాయతి;

యక్ఖిద్ధిపత్తోసి మహానుభావో, నగ్గో చాసి కిస్స అయం విపాకో”తి.

౫.౩౫.“అక్కోధనో నిచ్చపసన్నచిత్తో, సణ్హాహి వాచాహి జనం ఉపేమి;

తస్సేవ కమ్మస్స అయం విపాకో, దిబ్బో మే వణ్ణో సతతం పభాసతి.

౫.౩౬.“యసఞ్చ కిత్తిఞ్చ ధమ్మే ఠితానం, దిస్వాన మన్తేమి [దిస్వా సమన్తేమి (క.)] పసన్నచిత్తో;

తస్సేవ కమ్మస్స అయం విపాకో, దిబ్బో మే గన్ధో సతతం పవాయతి.

౫.౩౭. “సహాయానం తిత్థస్మిం న్హాయన్తానం, థలే గహేత్వా నిదహిస్స దుస్సం;

ఖిడ్డత్థికో నో చ పదుట్ఠచిత్తో, తేనమ్హి నగ్గో కసిరా చ వుత్తీ”తి.

౫.౩౮.“యో కీళమానో పకరోతి పాపం, తస్సేదిసం కమ్మవిపాకమాహు;

అకీళమానో పన యో కరోతి, కిం తస్స కమ్మస్స విపాకమాహూ”తి.

౫.౩౯.“యే దుట్ఠసఙ్కప్పమనా మనుస్సా, కాయేన వాచాయ చ సఙ్కిలిట్ఠా;

కాయస్స భేదా అభిసమ్పరాయం, అసంసయం తే నిరయం ఉపేన్తి.

౫౪౦.“అపరే పన సుగతిమాసమానా, దానే రతా సఙ్గహితత్తభావా;

కాయస్స భేదా అభిసమ్పరాయం, అసంసయం తే సుగతిం ఉపేన్తీ”తి.

౫౪౧.“తం కిన్తి జానేయ్యమహం అవేచ్చ, కల్యాణపాపస్స అయం విపాకో;

కిం వాహం దిస్వా అభిసద్దహేయ్యం, కో వాపి మం సద్దహాపేయ్య ఏత”న్తి.

౫౪౨.“దిస్వా చ సుత్వా అభిసద్దహస్సు, కల్యాణపాపస్స అయం విపాకో;

కల్యాణపాపే ఉభయే అసన్తే, సియా ను సత్తా సుగతా దుగ్గతా వా.

౫౪౩.“నో చేత్థ కమ్మాని కరేయ్యుం మచ్చా, కల్యాణపాపాని మనుస్సలోకే;

నాహేసుం సత్తా సుగతా దుగ్గతా వా, హీనా పణీతా చ మనుస్సలోకే.

౫౪౪.“యస్మా చ కమ్మాని కరోన్తి మచ్చా, కల్యాణపాపాని మనుస్సలోకే;

తస్మా హి సత్తా సుగతా దుగ్గతా వా, హీనా పణీతా చ మనుస్సలోకే.

౫౪౫.“ద్వయజ్జ కమ్మానం విపాకమాహు, సుఖస్స దుక్ఖస్స చ వేదనీయం;

తా దేవతాయో పరిచారయన్తి, పచ్చన్తి బాలా ద్వయతం అపస్సినో.

౫౪౬.“న మత్థి కమ్మాని సయంకతాని, దత్వాపి మే నత్థి యో [సో (సబ్బత్థ)] ఆదిసేయ్య;

అచ్ఛాదనం సయనమథన్నపానం, తేనమ్హి నగ్గో కసిరా చ వుత్తీ”తి.

౫౪౭.“సియా ను ఖో కారణం కిఞ్చి యక్ఖ, అచ్ఛాదనం యేన తువం లభేథ;

ఆచిక్ఖ మే త్వం యదత్థి హేతు, సద్ధాయికం [సద్ధాయితం (సీ. పీ.)] హేతువచో సుణోమా”తి.

౫౪౮“కప్పితకో [కప్పినకో (సీ.)] నామ ఇధత్థి భిక్ఖు, ఝాయీ సుసీలో అరహా విముత్తో;

గుత్తిన్ద్రియో సంవుతపాతిమోక్ఖో, సీతిభూతో ఉత్తమదిట్ఠిపత్తో.

౫౪౯.“సఖిలో వదఞ్ఞూ సువచో సుముఖో, స్వాగమో సుప్పటిముత్తకో చ;

పుఞ్ఞస్స ఖేత్తం అరణవిహారీ, దేవమనుస్సానఞ్చ దక్ఖిణేయ్యో.

౫౫౦.“సన్తో విధూమో అనీఘో నిరాసో, ముత్తో విసల్లో అమమో అవఙ్కో;

నిరూపధీ సబ్బపపఞ్చఖీణో, తిస్సో విజ్జా అనుప్పత్తో జుతిమా.

౫౫౧.“అప్పఞ్ఞాతో దిస్వాపి న చ సుజానో, మునీతి నం వజ్జిసు వోహరన్తి;

జానన్తి తం యక్ఖభూతా అనేజం, కల్యాణధమ్మం విచరన్తం లోకే.

౫౫౨.“తస్స తువం ఏకయుగం దువే వా, మముద్దిసిత్వాన సచే దదేథ;
పటిగ్గహీతాని చ తాని అస్సు, మమఞ్చ పస్సేథ సన్నద్ధదుస్స”న్తి.

౫౫౩.“కస్మిం పదేసే సమణం వసన్తం, గన్త్వాన పస్సేము మయం ఇదాని;
యో మజ్జ [స మజ్జ (సీ.)] కఙ్ఖం విచికిచ్ఛితఞ్చ, దిట్ఠీవిసూకాని వినోదయేయ్యా”తి.

౫౫౪.“ఏసో నిసిన్నో కపినచ్చనాయం, పరివారితో దేవతాహి బహూహి;
ధమ్మిం కథం భాసతి సచ్చనామో, సకస్మిమాచేరకే అప్పమత్తో”తి.

౫౫౫.“తథాహం [యథాహం (క.)] కస్సామి గన్త్వా ఇదాని, అచ్ఛాదయిస్సం సమణం యుగేన;
పటిగ్గహితాని చ తాని అస్సు, తువఞ్చ పస్సేము సన్నద్ధదుస్స”న్తి.

౫౫౬.“మా అక్ఖణే పబ్బజితం ఉపాగమి, సాధు వో లిచ్ఛవి నేస ధమ్మో;
తతో చ కాలే ఉపసఙ్కమిత్వా, తత్థేవ పస్సాహి రహో నిసిన్న”న్తి.

౫౫౭.తథాతి వత్వా అగమాసి తత్థ, పరివారితో దాసగణేన లిచ్ఛవి;
సో తం నగరం ఉపసఙ్కమిత్వా, వాసూపగచ్ఛిత్థ సకే నివేసనే.

౫౫౮.తతో చ కాలే గిహికిచ్చాని కత్వా, న్హత్వా పివిత్వా చ ఖణం లభిత్వా;
విచేయ్య పేళాతో చ యుగాని అట్ఠ, గాహాపయీ దాసగణేన లిచ్ఛవి.

౫౫౯.సో తం పదేసం ఉపసఙ్కమిత్వా, తం అద్దస సమణం సన్తచిత్తం;
పటిక్కన్తం గోచరతో నివత్తం, సీతిభూతం రుక్ఖమూలే నిసిన్నం.

౫౬౦.తమేనమవోచ ఉపసఙ్కమిత్వా, అప్పాబాధం ఫాసువిహారఞ్చ పుచ్ఛి;
“వేసాలియం లిచ్ఛవిహం భదన్తే, జానన్తి మం లిచ్ఛవి అమ్బసక్కరో.

౫౬౧.“ఇమాని మే అట్ఠ యుగా సుభాని [యుగాని భన్తే (స్యా. క.)], పటిగణ్హ భన్తే పదదామి తుయ్హం;
తేనేవ అత్థేన ఇధాగతోస్మి, యథా అహం అత్తమనో భవేయ్య”న్తి.

౫౬౨.“దూరతోవ సమణబ్రాహ్మణా చ, నివేసనం తే పరివజ్జయన్తి;
పత్తాని భిజ్జన్తి చ తే [భిజ్జన్తి తవ (స్యా. క.)] నివేసనే, సఙ్ఘాటియో చాపి విదాలయన్తి [విపాటయన్తి (సీ.), విపాతయన్తి (క.)].

౫౬౩.“అథాపరే పాదకుఠారికాహి, అవంసిరా సమణా పాతయన్తి;
ఏతాదిసం పబ్బజితా విహేసం, తయా కతం సమణా పాపుణన్తి.

၃၆၄.“తిణేన తేలమ్పి న త్వం అదాసి, మూళ్హస్స మగ్గమ్పి న పావదాసి;
అన్ధస్స దణ్డం సయమాదియాసి, ఏతాదిసో కదరియో అసంవుతో తువం;
అథ త్వం కేన వణ్ణేన కిమేవ దిస్వా,
అమ్హేహి సహ సంవిభాగం కరోసీ”తి.

၃၆၅.“పచ్చేమి భన్తే యం త్వం వదేసి, విహేసయిం సమణే బ్రాహ్మణే చ;
ఖిడ్డత్థికో నో చ పదుట్ఠచిత్తో, ఏతమ్పి మే దుక్కటమేవ భన్తే.

၃၆၆.“ఖిడ్డాయ యక్ఖో పసవిత్వా పాపం, వేదేతి దుక్ఖం అసమత్తభోగీ;
దహరో యువా నగ్గనియస్స భాగీ, కిం సు తతో దుక్ఖతరస్స హోతి.

၃၆၇.“తం దిస్వా సంవేగమలత్థం భన్తే, తప్పచ్చయా వాపి [తప్పచ్చయా తాహం (సీ.), తప్పచ్చయా చాహం (పీ.)]
దదామి దానం;
పటిగణ్హ భన్తే వత్థయుగాని అట్ఠ, యక్ఖస్సిమా గచ్ఛన్తు దక్ఖిణాయో”తి.

၃၆၈.“అద్ధా హి దానం బహుధా పసత్థం, దదతో చ తే అక్ఖయధమ్మమత్థు;
పటిగణ్హామి తే వత్థయుగాని అట్ఠ, యక్ఖస్సిమా గచ్ఛన్తు దక్ఖిణాయో”తి.

၃၆၉.తతో హి సో ఆచమయిత్వా లిచ్ఛవి, థేరస్స దత్వాన యుగాని అట్ఠ;
‘పటిగ్గహితాని చ తాని అస్సు, యక్ఖఞ్చ పస్సేథ సన్నద్ధదుస్సం’.

၃၇၀.తమద్దసా చన్దనసారలిత్తం, ఆజఞ్ఞమారూళ్హముళారవణ్ణం;
అలఙ్కతం సాధునివత్థదుస్సం, పరివారితం యక్ఖమహిద్ధిపత్తం.

၃၇၁.సో తం దిస్వా అత్తమనా ఉదగ్గో, పహట్ఠచిత్తో చ సుభగ్గరూపో;
కమ్మఞ్చ దిస్వాన మహావిపాకం, సన్దిట్ఠికం చక్ఖునా సచ్ఛికత్వా.

၃၇၂.తమేనమవోచ ఉపసఙ్కమిత్వా, “దస్సామి దానం సమణబ్రాహ్మణానం;
న చాపి మే కిఞ్చి అదేయ్యమత్థి, తువఞ్చ మే యక్ఖ బహూపకారో”తి.

၃၇၃. “తువఞ్చ మే లిచ్ఛవి ఏకదేసం, అదాసి దానాని అమోఘమేతం;
స్వాహం కరిస్సామి తయావ సక్ఖిం, అమానుసో మానుసకేన సద్ధి”న్తి.

၃၇၄.“గతీ చ బన్ధూ చ పరాయణఞ్చ [పరాయనఞ్చ (స్యా. క.)], మిత్తో మమాసి అథ దేవతా మే [దేవతాసి (సీ.
స్యా.)];
యాచామి తం [యాచామహం (సీ.)] పఞ్జలికో భవిత్వా, ఇచ్ఛామి తం యక్ఖ పునాపి దట్ఠు”న్తి.

౫౭౫.“సచే తువం అస్సద్ధో భవిస్ససి, కదరియరూపో విప్పటిపన్నచిత్తో;

త్వం నేవ మం లచ్ఛసి [తేనేవ మం న లచ్ఛసీ (సీ॰), తేనేవ మం లిచ్ఛవి (స్యా॰), తేనేవ మం లచ్ఛసి (క॰)]

దస్సనాయ, దిస్వా చ తం నోపి చ ఆలపిస్సం.

౫౭౬.“సచే పన త్వం భవిస్ససి ధమ్మగారవో, దానే రతో సఙ్గహితత్తభావో;

ఓపానభూతో సమణబ్రాహ్మణానం, ఏవం మమం లచ్ఛసి దస్సనాయ.

౫౭౭.“దిస్వా చ తం ఆలపిస్సం భదన్తే, ఇమఞ్చ సూలతో లహుం పముఞ్చ;

యతో నిదానం అకరిమ్హ సక్ఖిం, మఞ్ఞామి సూలావుతకస్స కారణా.

౫౭౮.“తే అఞ్ఞమఞ్ఞం అకరిమ్హ సక్ఖిం, అయఞ్చ సూలతో [సూలావుతో (సీ॰ స్యా॰)] లహుం పముత్తో;

సక్కచ్చ ధమ్మాని సమాచరన్తో, ముచ్చేయ్య సో నిరయా చ తమ్హా;

కమ్మం సియా అఞ్ఞత్ర వేదనీయం.

౫౭౯.“కప్పితకఞ్చ ఉపసఙ్కమిత్వా, తేనేవ [తేన (స్యా॰ క॰)] సహ సంవిభజిత్వా కాలే;

సయం ముఖేనూపనిసజ్జ పుచ్ఛ, సో తే అక్ఖిస్సతి ఏతమత్థం.

౫౮౦.“తమేవ భిక్ఖుం ఉపసఙ్కమిత్వా, పుచ్ఛస్సు అఞ్ఞత్థికో నో చ పదుట్ఠచిత్తో;

సో తే సుతం అసుతఞ్చాపి ధమ్మం,

సబ్బమ్పి అక్ఖిస్సతి యథా పజాన”న్తి.

౫౮౧.సో తత్థ రహస్సం సముల్లపిత్వా, సక్ఖిం కరిత్వాన అమానుసేన;

పక్కామి సో లిచ్ఛవీనం సకాసం, అథ బ్రవి పరిసం సన్నిసిన్నం.

౫౮౨.“సుణన్తు భోన్తో మమ ఏకవాక్యం, వరం వరిస్సం లభిస్సామి అత్థం;

సూలావుతో పురిసో లుద్దకమ్మో, పణీహితదణ్డో [పణీతదణ్డో (క॰)] అనుసత్తరూపో [అనుపక్కరూపో (క॰)].

౫౮౩.“ఏత్తావతా వీసతిరత్తిమత్తా, యతో ఆవుతో నేవ జీవతి న మతో;

తాహం మోచయిస్సామి దాని, యథామతిం అనుజానాతు సఙ్ఘో”తి.

౫౮౪.“ఏతఞ్చ అఞ్ఞఞ్చ లహుం పముఞ్చ, కో తం వదేథ [వదేథాతి (క॰), వదేథ చ (స్యా॰)] తథా కరోన్తం;

యథా పజానాసి తథా కరోహి, యథామతిం అనుజానాతి సఙ్ఘో”తి.

౫౮౫.సో తం పదేసం ఉపసఙ్కమిత్వా, సూలావుతం మోచయి ఖిప్పమేవ;

‘మా భాయి సమ్మా’తి చ తం అవోచ, తికిచ్ఛకానఞ్చ ఉపట్ఠపేసి.

౩౮౬.“కప్పితకఞ్చ ఉపసఙ్కమిత్వా, తేనేవ సహ [తేన సమం (సీ.), తేన సహ (స్యా. క.)] సంవిభజిత్వా కాలే;
సయం ముఖేనూపనిసజ్జ లిచ్ఛవి, తథేవ పుచ్ఛిత్థ నం కారణత్థికో.

౩౮౭.“సూలావుతో పురిసో లుద్దకమ్మో, పణీతదణ్డో అనుసత్తరూపో;
ఏత్తావతా వీసతిరత్తిమత్తా, యతో ఆవుతో నేవ జీవతి న మతో.

౩౮౮.“సో మోచితో గన్త్వా మయా ఇదాని, ఏతస్స యక్ఖస్స వచో హి భన్తే;
సియా ను ఖో కారణం కిఞ్చిదేవ, యేన సో నిరయం నో వజేయ్య.

౩౮౯.“ఆచిక్ఖ భన్తే యది అత్థి హేతు, సద్ధాయికం హేతువచో సుణోమ;
న తేసం కమ్మానం వినాసమత్థి, అవేదయిత్వా ఇధ బ్యన్తిభావో”తి.

౩౯౦.“సచే స ధమ్మాని సమాచరేయ్య, సక్కచ్చ రత్తిన్దివమప్పమత్తో;
ముచ్చేయ్య సో నిరయా చ తమ్హా, కమ్మం సియా అఞ్ఞత్ర వేదనీయ”న్తి.

౩౯౧.“అఞ్ఞాతో [ఞాతోమ్హి (క.)] ఏసో పురిసస్స అత్థో, మమమ్పి దాని అనుకమ్ప భన్తే;
అనుసాస మం ఓవద భూరిపఞ్ఞ, యథా అహం నో నిరయం వజేయ్య”న్తి.

౩౯౨.“అజ్జేవ బుద్ధం సరణం ఉపేహి, ధమ్మఞ్చ సఙ్ఘఞ్చ పసన్నచిత్తో;
తథేవ సిక్ఖాయ పదాని పఞ్చ, అఖణ్డఫుల్లాని సమాదియస్సు.

౩౯౩.“పాణాతిపాతా విరమస్సు ఖిప్పం, లోకే అదిన్నం పరివజ్జయస్సు;
అమజ్జపో మా చ ముసా అభాణీ, సకేన దారేన చ హోహి తుట్ఠో;
ఇమఞ్చ అరియం [ఇమఞ్చ (స్యా.)] అట్ఠఙ్గవరేనుపేతం, సమాదియాహి కుసలం సుఖుద్రయం.

౩౯౪.“చీవరం పిణ్డపాతఞ్చ, పచ్చయం సయనాసనం;
అన్నం పానం ఖాదనీయం, వత్థసేనాసనాని చ;
దదాహి ఉజుభూతేసు, విప్పసన్నేన చేతసా [సదా పుఞ్ఞం పవడ్ఢతి (స్యా. క.)].

౩౯౫.“భిక్ఖూపి సీలసమ్పన్నే, వీతరాగే బహుస్సుతే;
తప్పేహి అన్నపానేన, సదా పుఞ్ఞం పవడ్ఢతి.

౩౯౬.“ఏవఞ్చ ధమ్మాని [కమ్మాని (సీ. స్యా.)] సమాచరన్తో, సక్కచ్చ రత్తిన్దివమప్పమత్తో;
ముఞ్చ తువం [ముచ్చేయ్య సో త్వం (క.)] నిరయా చ తమ్హా, కమ్మం సియా అఞ్ఞత్ర వేదనీయ”న్తి.

౩౯౭.“అజ్జేవ బుద్ధం సరణం ఉపేమి, ధమ్మఞ్చ సఙ్ఘఞ్చ పసన్నచిత్తో;

తథేవ సిక్ఖాయ పదాని పఞ్చ, అఖణ్డఫుల్లాని సమాదియామి.

౫౯౮."పాణాతిపాతా విరమామి ఖిప్పం, లోకే అదిన్నం పరివజ్జయామి;
అమజ్జపో నో చ ముసా భణామి, సకేన దారేన చ హోమి తుట్ఠో;
ఇమఞ్చ అరియం అట్ఠఙ్గవరేనుపేతం, సమాదియామి కుసలం సుఖుద్రయం.

౫౯౯."చీవరం పిణ్డపాతఞ్చ, పచ్చయం సయనాసనం;
అన్నం పానం ఖాదనీయం, వత్థసేనాసనాని చ.

౬౦౦."భిక్ఖూ చ సీలసమ్పన్నే, వీతరాగే బహుస్సుతే;
దదామి న వికమ్పామి [వికప్పామి (సీ॰ స్యా॰)], బుద్ధానం సాసనే రతో"తి.

౬౦౧.ఏతాదిసా లిచ్ఛవి అమ్బసక్కరో, వేసాలియం అఞ్ఞతరో ఉపాసకో;
సద్ధో ముదూ కారకరో చ భిక్ఖు, సఙ్ఘఞ్చ సక్కచ్చ తదా ఉపట్ఠహి.

౬౦౨.సూలావుతో చ అరోగో హుత్వా, సేరీ సుఖీ పబ్బజ్జం ఉపాగమి [పబ్బజ్జముపగచ్ఛి (క॰)];
భిక్ఖుఞ్చ ఆగమ్మ కప్పితకుత్తమం, ఉభోపి సామఞ్ఞఫలాని అజ్ఝగుం.

౬౦౩. ఏతాదిసా సప్పురిసాన సేవనా, మహప్ఫలా హోతి సతం విజానతం;
సూలావుతో అగ్గఫలం అఫస్సయి [ఫుస్సయి (స్యా॰ క॰)], ఫలం కనిట్ఠం పన అమ్బసక్కరో"తి.

అమ్బసక్కరపేతవత్థు పఠమం.

౨. సేరీసకపేతవత్థు

౬౦౪.[వి॰ వ॰ ౧౨౨౮] సుణోథ యక్ఖస్స వాణిజాన చ, సమాగమో యత్థ తదా అహోసి;
యథా కథం ఇతరితరేన చాపి, సుభాసితం తఞ్చ సుణాథ సబ్బే.

౬౦౫.యో సో అహు రాజా పాయాసి నామ [నామో (సీ॰)], భుమ్మానం సహబ్యగతో యసస్సీ;
సో మోదమానోవ సకే విమానే, అమానుసో మానుసే అజ్ఝభాసీతి.

౬౦౬."వఙ్కే అరఞ్ఞే అమనుస్సట్ఠానే, కన్తారే అప్పోదకే అప్పభక్ఖే;
సుదుగ్గమే వణ్ణుపథస్స మజ్ఝే, వఙ్కంభయా నట్ఠమనా మనుస్సా.

౬౦౭."నయిధ ఫలా మూలమయా చ సన్తి, ఉపాదానం నత్థి కుతోధ భక్ఖో [భిక్ఖో (క॰)];
అఞ్ఞత్ర పంసూహి చ వాలుకాహి చ, తతాహి ఉణ్హాహి చ దారుణాహి చ.

౬౦౮.“ఉజ్జఙ్గలం తత్తమిదం కపాలం, అనాయసం పరలోకేన తుల్యం;
లుద్దానమావాసమిదం పురాణం, భూమిప్పదేసో అభిసత్తరూపో.

౬౦౯.“‘అథ తుమ్హే కేన వణ్ణేన, కిమాసమానా ఇమం పదేసం హి;
అనుపవిట్ఠా సహసా సమచ్చ, లోభా భయా అథ వా సమ్పమూళ్హా’”తి.

౬౧౦.“మగధేసు అఙ్గేసు చ సత్థవాహా, ఆరోపయిత్వా పణియం పుథుత్తం;
తే యామసే సిన్ధుసోవీరభూమిం, ధనత్థికా ఉద్దయం పత్థయానా.

౬౧౧.“దివా పిపాసం నధివాసయన్తా, యోగ్గానుకమ్పఞ్చ సమేక్ఖమానా;
ఏతేన వేగేన ఆయామ సబ్బే, రత్తిం మగ్గం పటిపన్నా వికాలే.

౬౧౨.“తే దుప్పయాతా అపరద్ధమగ్గా, అన్ధాకులా విప్పనట్ఠా అరఞ్ఞే;
సుదుగ్గమే వణ్ణుపథస్స మజ్ఝే, దిసం న జానామ పమూళ్హచిత్తా.

౬౧౩. “ఇదఞ్చ దిస్వాన అదిట్ఠపుబ్బం, విమానసేట్ఠఞ్చ తవఞ్చ యక్ఖ;
తతుత్తరిం జీవితమాసమానా, దిస్వా పతీతా సుమనా ఉదగ్గా”తి.

౬౧౪.“పారం సముద్దస్స ఇమఞ్చ వణ్ణుం, వేత్తాచరం [వేత్తం పరం (స్యా.), వేత్తాచారం (క.)] సఙ్కుపథఞ్చ మగ్గం;
నదియో పన పబ్బతానఞ్చ దుగ్గా, పుథుద్దిసా గచ్ఛథ భోగహేతు.

౬౧౫.“పక్ఖన్దియాన విజితం పరేసం, వేరజ్జకే మానుసే పేక్ఖమానా;
యం వో సుతం వా అథ వాపి దిట్ఠం, అచ్ఛేరకం తం వో సుణోమ తాతా”తి.

౬౧౬.“ఇతోపి అచ్ఛేరతరం కుమార, న నో సుతం వా అథ వాపి దిట్ఠం;
అతీతమానుస్సకమేవ సబ్బం, దిస్వా న తప్పామ అనోమవణ్ణం.

౬౧౭.“వేహాయసం పోక్ఖరఞ్ఞో సవన్తి, పహూతమల్యా [పహూతమాల్యా (స్యా.)] బహుపుణ్డరీకా;
దుమా చిమే నిచ్చఫలూపపన్నా, అతీవ గన్ధా సురభిం పవాయన్తి.

౬౧౮.“వేళూరియథమ్భా సతముస్సితాసే, సిలాపవాళస్స చ ఆయతంసా;
మసారగల్లా సహలోహితఙ్గా, థమ్భా ఇమే జోతిరసామయాసే.

౬౧౯.“సహస్సథమ్భం అతులానుభావం, తేసూపరి సాధుమిదం విమానం;
రతనన్తరం కఞ్చనవేదిమిస్సం, తపనీయపట్టేహి చ సాధుఛన్నం.

౬౨౦.“జమ్బోనదుత్తత్తమిదం సుమట్ఠో, పాసాదసోపాణఫలూపపన్నో;

దళ్హో చ వగ్గు చ సుసఙ్గతో చ [వగ్గు సుముఖో సుసఙ్గతో (సీ.)], అతీవ నిజ్ఝానఖమో మనుఞ్ఞో.

౬౨౧.“రతనన్తరస్మిం బహుఅన్నపానం, పరివారితో అచ్ఛరాసఙ్గణేన;
మురజఆలమ్బరతూరియఘుట్ఠో, అభివన్దితోసి థుతివన్దనాయ.

౬౨౨.“సో మోదసి నారిగణప్పబోధనో, విమానపాసాదవరే మనోరమే;
అచిన్తియో సబ్బగుణూపపన్నో, రాజా యథా వేస్సవణో నళిన్యా [నళిఞ్ఞం (క.)].

౬౨౩.“దేవో ను ఆసి ఉదవాసి యక్ఖో, ఉదాహు దేవిన్దో మనుస్సభూతో;
పుచ్ఛన్తి తం వాణిజా సత్థవాహా, ఆచిక్ఖ కో నామ తువంసి యక్ఖో”తి.

౬౨౪.“సేరీసకో నామ అహమ్హి యక్ఖో, కన్తారియో వణ్ణుపథమ్హి గుత్తో;
ఇమం పదేసం అభిపాలయామి, వచనకరో వేస్సవణస్స రఞ్ఞో”తి.

౬౨౫.“అధిచ్చలద్ధం పరిణామజం తే, సయం కతం ఉదాహు దేవేహి దిన్నం;
పుచ్ఛన్తి తం వాణిజా సత్థవాహా, కథం తయా లద్ధమిదం మనుఞ్ఞ”న్తి.

౬౨౬.“నాధిచ్చలద్ధం న పరిణామజం మే, న సయం కతం న హి దేవేహి దిన్నం;
సకేహి కమ్మేహి అపాపకేహి, పుఞ్ఞేహి మే లద్ధమిదం మనుఞ్ఞ”న్తి.

౬౨౭.“కిం తే వతం కిం పన బ్రహ్మచరియం, కిస్స సుచిణ్ణస్స అయం విపాకో;
పుచ్ఛన్తి తం వాణిజా సత్థవాహా, కథం తయా లద్ధమిదం విమాన”న్తి.

౬౨౮.“మమం పాయాసీతి అహు సమఞ్ఞా, రజ్జం యదా కారయిం కోసలానం;
నత్థికదిట్ఠి కదరియో పాపధమ్మో, ఉచ్ఛేదవాదీ చ తదా అహోసిం.

౬౨౯.“సమణో చ ఖో ఆసి కుమారకస్సపో, బహుస్సుతో చిత్తకథీ ఉళారో;
సో మే తదా ధమ్మకథం అభాసి, దిట్ఠివిసూకాని వినోదయీ మే.

౬౩౦. “తాహం తస్స ధమ్మకథం సుణిత్వా, ఉపాసకత్తం పటిదేవయిస్సం;
పాణాతిపాతా విరతో అహోసిం, లోకే అదిన్నం పరివజ్జయిస్సం;
అమజ్జపో నో చ ముసా అభాణిం, సకేన దారేన చ అహోసి తుట్ఠో.

౬౩౧. “తం మే వతం తం పన బ్రహ్మచరియం, తస్స సుచిణ్ణస్స అయం విపాకో;
తేహేవ కమ్మేహి అపాపకేహి, పుఞ్ఞేహి మే లద్ధమిదం విమాన”న్తి.

౬౩౨.“సచ్చం కిరాహంసు నరా సపఞ్ఞా, అనఞ్ఞథా వచనం పణ్డితానం;

యహిం యహిం గచ్ఛతి పుఞ్ఞకమ్మో, తహిం తహిం మోదతి కామకామీ.

౬౩౩. “యహిం యహిం సోకపరిద్దవో చ, వధో చ బన్ధో చ పరిక్కిలేసో;
తహిం తహిం గచ్ఛతి పాపకమ్మో, న ముచ్చతి దుగ్గతియా కదాచీ”తి.

౬౩౪. “సమ్మూళ్హరూపోవ జనో అహోసి, అస్మిం ముహుత్తే కలలీకతోవ;
జనస్సిమస్స తుయ్హఞ్చ కుమార, అప్పచ్చయో కేన ను ఖో అహోసీ”తి.

౬౩౫. “ఇమే చ సిరీసవనా [ఇమే సిరీసూపవనా చ (సీ.), ఇమేపి సిరీసవనా చ (పీ. క.)] తాతా, దిబ్బా గన్ధా సురభీ సమ్పవన్తి;
తే సమ్పవాయన్తి ఇమం విమానం, దివా చ రత్తో చ తమం నిహన్త్వా.

౬౩౬. “ఇమేసఞ్చ ఖో వస్ససతచ్చయేన, సిపాటికా ఫలతి ఏకమేకా;
మానుస్సకం వస్ససతం అతీతం, యదగ్గే కాయమ్హి ఇధూపపన్నో.

౬౩౭. “దిస్వానహం వస్ససతాని పఞ్చ, అస్మిం విమానే ఠత్వాన తాతా;
ఆయుక్ఖయా పుఞ్ఞక్ఖయా చవిస్సం, తేనేవ సోకేన పముచ్ఛితోస్మీ”తి.

౬౩౮. “కథం ను సోచేయ్య తథావిధో సో, లద్ధా విమానం అతులం చిరాయ;
యే చాపి ఖో ఇత్తరముపపన్నా, తే నూన సోచేయ్యుం పరిత్తపుఞ్ఞా”తి.

౬౩౯. “అనుచ్ఛవిం ఓవదియఞ్చ మే తం, యం మం తుమ్హే పేయ్యవాచం వదేథ;
తుమ్హే చ ఖో తాతా మయానుగుత్తా, యేనిచ్ఛకం తేన పలేథ సోత్థి”న్తి.

౬౪౦. “గన్త్వా మయం సిన్ధుసోవీరభూమిం, ధనత్థికా ఉద్దయం పత్థయానా;
యథాపయోగా పరిపుణ్ణచాగా, కాహామ సేరీసమహం ఉళార”న్తి.

౬౪౧. “మా చేవ సేరీసమహం అకత్థ, సబ్బఞ్చ వో భవిస్సతి యం వదేథ;
పాపాని కమ్మాని వివజ్జయాథ, ధమ్మానుయోగఞ్చ అధిట్ఠహాథ.

౬౪౨. “ఉపాసకో అత్థి ఇమమ్హి సఙ్ఘే, బహుస్సుతో సీలవతూపపన్నో;
సద్ధో చ చాగీ చ సుపేసలో చ, విచక్ఖణో సన్తుసితో ముతీమా.

౬౪౩. “సఞ్జానమానో న ముసా భణేయ్య, పరూపఘాతాయ చ చేతయేయ్య;
వేభూతికం పేసుణం నో కరేయ్య, సణ్హఞ్చ వాచం సఖిలం భణేయ్య.

౬౪౪. “సగారవో సప్పటిస్సో వినీతో, అపాపకో అధిసీలే విసుద్ధో;

సో మాతరం పితరఞ్చాపి జన్తు, ధమ్మేన పోసేతి అరియవుత్తి.

౬౪౫.“మఞ్ఞే సో మాతాపితూనం కారణా, భోగాని పరియేసతి న అత్తహేతు;
మాతాపితూనఞ్చ యో అచ్చయేన, నేక్ఖమ్మపోణో చరిస్సతి బ్రహ్మచరియం.

౬౪౬.“ఉజూ అవఙ్కో అసఠో అమాయో, న లేసకప్పేన చ వోహరేయ్య;
సో తాదిసో సుకతకమ్మకారీ, ధమ్మే ఠితో కిన్తి లభేథ దుక్ఖం.

౬౪౭.“తం కారణా పాతుకతోమ్హి అత్తనా, తస్మా ధమ్మం పస్సథ వాణిజాసే;
అఞ్ఞత్ర తేనిహ భస్మీ [భస్మి (స్యా.), భస్మ (క.)] భవేథ, అన్ధాకులా విప్పనట్ఠా అరఞ్ఞే;
తం ఖిప్పమానేన లహుం పరేన, సుఖో హవే సప్పురిసేన సఙ్గమో”తి.

౬౪౮.“కిం నామ సో కిఞ్చ కరోతి కమ్మం, కిం నామధేయ్యం కిం పన తస్స గోత్తం;
మయమ్పి నం దట్ఠుకామమ్హ యక్ఖ, యస్సానుకమ్పాయ ఇధాగతోసి;
లాభా హి తస్స యస్స తువం పిహేసీ”తి.

౬౪౯.“యో కప్పకో సమ్భవనామధేయ్యో, ఉపాసకో కోచ్ఛఫలూపజీవీ;
జానాథ నం తుమ్హాకం పేసియో సో, మా ఖో నం హీళిత్థ సుపేసలో సో”తి.

౬౫౦.“జానామసే యం త్వం పవదేసి యక్ఖ, న ఖో నం జానామ స ఏదిసోతి;
మయమ్పి నం పూజయిస్సామ యక్ఖ, సుత్వాన తుయ్హం వచనం ఉళార”న్తి.

౬౫౧.“యే కేచి ఇమస్మిం సత్థే మనుస్సా, దహరా మహన్తా అథవాపి మజ్ఝిమా;
సబ్బేవ తే ఆలమ్బన్తు విమానం, పస్సన్తు పుఞ్ఞానం ఫలం కదరియా”తి.

౬౫౨తే తత్థ సబ్బేవ ‘అహం పురే’తి, తం కప్పకం తత్థ పురక్ఖత్వా [పురక్ఖిపిత్వా (సీ.)];
సబ్బేవ తే ఆలమ్బింసు విమానం, మసక్కసారం వియ వాసవస్స.

౬౫౩.తే తత్థ సబ్బేవ ‘అహం పురే’తి, ఉపాసకత్తం పటివేదయింసు;
పాణాతిపాతా పటివిరతా అహేసుం, లోకే అదిన్నం పరివజ్జయింసు;
అమజ్జపా నో చ ముసా భణింసు, సకేన దారేన చ అహేసుం తుట్ఠా.

౬౫౪తే తత్థ సబ్బేవ ‘అహం పురే’తి, ఉపాసకత్తం పటివేదయిత్వా;
పక్కామి సత్థో అనుమోదమానో, యక్ఖిద్ధియా అనుమతో పునప్పునం.

౬౫౫గన్త్వాన తే సిన్ధుసోవీరభూమిం, ధనత్థికా ఉద్దయం [ఉదయ (పీ. క.)] పత్థయానా;

యథాపయోగా పరిపుణ్ణలాభా, పచ్చాగముం పాటలిపుత్తమక్ఖతం.

౬౩౬.గన్త్వాన తే సఘ్ఘరం సోత్థివన్తో, పుత్తేహి దారేహి సమఙ్గిభూతా;
ఆనన్దీ విత్తా సుమనా పతీతా, అకంసు సేరీసమహం ఉళారం;
సేరీసకం తే పరివేణం మాపయింసు.

౬౩౭.ఏతాదిసా సప్పురిసాన సేవనా, మహత్థికా ధమ్మగుణాన సేవనా;
ఏకస్స అత్థాయ ఉపాసకస్స, సబ్బేవ సత్తా సుఖితా [సుఖినో (పీ. క.)] అహేసున్తి.

సేరీసకపేతవత్థు దుతియం.

భాణవారం తతియం నిట్ఠితం.

౩. నన్దకపేతవత్థు

౬౩౮.రాజా పిఙ్గలకో నామ, సురట్ఠానం అధిపతి అహు;
మోరియానం ఉపట్ఠానం గన్త్వా, సురట్ఠం పునరాగమా.

౬౩౯.ఉణ్హే మజ్ఝన్హికే [మజ్ఝన్తికే (సబ్బత్థ)] కాలే, రాజా పఙ్కం [వఙ్కం (క.)] ఉపాగమి;
అద్దస మగ్గం రమణీయం, పేతానం తం వణ్ణుపథం [వణ్ణనాపథం (సీ. స్యా.)].

౬౪౦.సారథిం ఆమన్తయీ రాజా –
“అయం మగ్గో రమణీయో, ఖేమో సోవత్థికో సివో;
ఇమినా సారథి యామ, సురట్ఠానం సన్తికే ఇతో”.

౬౪౧.తేన పాయాసి సోరట్ఠో, సేనాయ చతురఙ్గినియా;
ఉబ్బిగ్గరూపో పురిసో, సోరట్ఠం ఏతదబ్రవి.

౬౪౨.“కుమ్మగ్గం పటిపన్నమ్హా, భింసనం లోమహంసనం;
పురతో దిస్సతి మగ్గో, పచ్ఛతో చ న దిస్సతి.

౬౪౩.“కుమ్మగ్గం పటిపన్నమ్హా, యమపురిసాన సన్తికే;
అమానుసో వాయతి గన్ధో, ఘోసో సుయ్యతి [సూయతి (సీ. స్యా.)] దారుణో”.

౬౪౪.సంవిగ్గో రాజా సోరట్ఠో, సారథిం ఏతదబ్రవి;
“కుమ్మగ్గం పటిపన్నమ్హా, భింసనం లోమహంసనం;
పురతో దిస్సతి మగ్గో, పచ్ఛతో చ న దిస్సతి.

౬౬౫."కుమ్మగ్గం పటిపన్నమ్హా, యమపురిసాన సన్తికే;
అమానుసో వాయతి గన్ధో, ఘోసో సుయ్యతి దారుణో".

౬౬౬.హత్థిక్ఖన్ధం సమారుయ్హ, ఓలోకేన్తో చతుద్దిసం [చతుద్దిస్సా (క.)];
అద్దస నిగ్రోధం రమణీయం [రుక్ఖం నిగ్రోధం (స్యా. క.)], పాదపం ఛాయాసమ్పన్నం;
నీలబ్భవణ్ణసదిసం, మేఘవణ్ణసిరీనిభం.

౬౬౭.సారథిం ఆమన్తయీ రాజా, "కిం ఏసో దిస్సతి బ్రహా;
నీలబ్భవణ్ణసదిసో, మేఘవణ్ణసిరీనిభో".

౬౬౮."నిగ్రోధో సో మహారాజ, పాదపో ఛాయాసమ్పన్నో;
నీలబ్భవణ్ణసదిసో , మేఘవణ్ణసిరీనిభో".

౬౬౯.తేన పాయాసి సోరట్ఠో, యేన సో దిస్సతే బ్రహా;
నీలబ్భవణ్ణసదిసో, మేఘవణ్ణసిరీనిభో.

౬౭౦.హత్థిక్ఖన్ధతో ఓరుయ్హ, రాజా రుక్ఖం ఉపాగమి;
నిసీది రుక్ఖమూలస్మిం, సామచ్చో సపరిజ్జనో;
పూరం పానీయసరకం, పూవే విత్తే చ అద్దస.

౬౭౧.పురిసో చ దేవవణ్ణీ, సబ్బాభరణభూసితో;
ఉపసఙ్కమిత్వా రాజానం, సోరట్ఠం ఏతదబ్రవి.

౬౭౨."స్వాగతం తే మహారాజ, అథో తే అదురాగతం;
పివతు దేవో పానీయం, పూవే ఖాద అరిన్దమ".

౬౭౩. పివిత్వా రాజా పానీయం, సామచ్చో సపరిజ్జనో;
పూవే ఖాదిత్వా పిత్వా చ, సోరట్ఠో ఏతదబ్రవి.

౬౭౪."దేవతా నుసి గన్ధబ్బో, అదు సక్కో పురిన్దదో;
అజానన్తా తం పుచ్ఛామ, కథం జానేము తం మయ"న్తి.

౬౭౫."నామ్హి దేవో న గన్ధబ్బో, నాపి [నమ్హి (క.)] సక్కో పురిన్దదో;
పేతో అహం మహారాజ, సురట్ఠా ఇధ మాగతో"తి.

౬౭౬."కింసీలో కింసమాచారో, సురట్ఠస్మిం పురే తువం;

కేన తే బ్రహ్మచరియేన, ఆనుభావో అయం తవా’’తి.

౬౭౭. ‘‘తం సుణోహి మహారాజ, అరిన్దమ రట్ఠవడ్ఢన;

అమచ్చా పారిసజ్జా చ, బ్రాహ్మణో చ పురోహితో.

౬౭౮. ‘‘సురట్ఠస్మిం అహం దేవ, పురిసో పాపచేతసో;

మిచ్ఛాదిట్ఠి చ దుస్సీలో, కదరియో పరిభాసకో.

౬౭౯. ‘‘‘దదన్తానం కరోన్తానం, వారయిస్సం బహుజ్జనం;

అఞ్ఞేసం దదమానానం, అన్తరాయకరో అహం.

౬౮౦. ‘‘‘విపాకో నత్థి దానస్స, సంయమస్స కుతో ఫలం;

నత్థి ఆచరియో నామ, అదన్తం కో దమేస్సతి.

౬౮౧. ‘‘‘సమతుల్యాని భూతాని, కుతో [కులే (స్యా. క.)] జేట్ఠాపచాయికో;

నత్థి బలం వీరియం వా, కుతో ఉట్ఠానపోరిసం.

౬౮౨. ‘‘‘నత్థి దానఫలం నామ, న విసోధేతి వేరినం;

లద్ధేయ్యం లభతే మచ్చో, నియతిపరిణామజం [పరిణామజా (సీ. క.)].

౬౮౩. ‘‘‘నత్థి మాతా పితా భాతా, లోకో నత్థి ఇతో పరం;

నత్థి దిన్నం నత్థి హుతం, సునిహితం న విజ్జతి.

౬౮౪. ‘‘‘యోపి హనేయ్య పురిసం, పరస్స ఛిన్దతే [పురిసస్స ఛిన్దే (స్యా. క.)] సిరం;

న కోచి కఞ్చి హనతి, సత్తన్నం వివరమన్తరే.

౬౮౫. ‘‘‘అచ్ఛేజ్జాభేజ్జో హి [భేజ్జో (సీ.), అభేజ్జో (స్యా.), భేజ్జాసి (క.)] జీవో, అట్ఠంసో గుళపరిమణ్డలో;

యోజనానం సతం పఞ్చ, కో జీవం ఛేత్తుమరహతి.

౬౮౬. ‘‘‘యథా సుత్తగుళే ఖిత్తే, నిబ్బేఠేన్తం పలాయతి;

ఏవమేవ చ సో జీవో, నిబ్బేఠేన్తో పలాయతి.

౬౮౭. ‘‘‘యథా గామతో నిక్ఖమ్మ, అఞ్ఞం గామం పవిసతి;

ఏవమేవ చ సో జీవో, అఞ్ఞం బోన్దిం పవిసతి.

౬౮౮. ‘‘‘యథా గేహతో నిక్ఖమ్మ, అఞ్ఞం గేహం పవిసతి;

ఏవమేవ చ సో జీవో, అఞ్ఞం బోన్దిం పవిసతి.

౬౮౯."‘‘చుల్లాసీతి [చుళాసీతి (సీ. స్యా. క.)] మహాకప్పినో [మహాకప్పునో (సీ.)], సతసహస్సాని హి;
యే బాలా యే చ పణ్డితా, సంసారం ఖేపయిత్వాన;
దుక్ఖస్సన్తం కరిస్సరే.

౬౯౦."‘‘మితాని సుఖదుక్ఖాని, దోణేహి పిటకేహి చ;
జినో సబ్బం పజానాతి’, సమ్మూళ్హా ఇతరా పజా.

౬౯౧."ఏవందిట్ఠి పురే ఆసిం, సమ్మూళ్హో మోహపారుతో;
మిచ్ఛాదిట్ఠి చ దుస్సీలో, కదరియో పరిభాసకో.

౬౯౨."ఓరం మే ఛహి మాసేహి, కాలఙ్కిరియా భవిస్సతి;
ఏకన్తకటుకం ఘోరం, నిరయం పపతిస్సహం.

౬౯౩. [పే. వ. ౭౦] "చతుక్కణ్ణం చతుద్వారం, విభత్తం భాగసో మితం;
అయోపాకారపరియన్తం, అయసా పటికుజ్జితం.

౬౯౪.[పే. వ. ౭౧] "తస్స అయోమయా భూమి, జలితా తేజసా యుతా;
సమన్తా యోజనసతం, ఫరిత్వా తిట్ఠతి సబ్బదా.

౬౯౫."వస్సాని సతసహస్సాని, ఘోసో సుయ్యతి తావదే;
లక్ఖో ఏసో మహారాజ, సతభాగవస్సకోటియో.

౬౯౬."కోటిసతసహస్సాని , నిరయే పచ్చరే జనా;
మిచ్ఛాదిట్ఠీ చ దుస్సీలా, యే చ అరియూపవాదినో.

౬౯౭."తత్థాహం దీఘమద్ధానం, దుక్ఖం వేదిస్స వేదనం;
ఫలం పాపస్స కమ్మస్స, తస్మా సోచామహం భుసం.

౬౯౮."తం సుణోహి మహారాజ, అరిన్దమ రట్ఠవడ్ఢన;
ధీతా మయ్హం మహారాజ, ఉత్తరా భద్దమత్థు తే.

౬౯౯."కరోతి భద్దకం కమ్మం, సీలేసుపోసథే రతా;
సఞ్ఞతా సంవిభాగీ చ, వదఞ్ఞూ వీతమచ్ఛరా.

౭౦౦."అఖణ్డకారీ సిక్ఖాయ, సుణ్హా పరకులేసు చ;

ఉపాసికా సక్యమునినో, సమ్బుద్ధస్స సిరీమతో.

౨౧౧. “భిక్ఖు చ సీలసమ్పన్నో, గామం పిణ్డాయ పావిసి;
ఓక్ఖిత్తచక్ఖు సతిమా, గుత్తద్వారో సుసంవుతో.

౨౧౨. “సపదానం చరమానో, అగమా తం నివేసనం;
‘తమద్దస మహారాజ, ఉత్తరా భద్దమత్థు తే’.

౨౧౩. “పూరం పానీయసరకం, పూవే విత్తే చ సా అదా;
‘పితా మే కాలఙ్కతో, భన్తే తస్సేతం ఉపకప్పతు’.

౨౧౪. “సమనన్తరానుద్దిట్ఠే, విపాకో ఉదపజ్జథ;
భుఞ్జామి కామకామీహం, రాజా వేస్సవణో యథా.

౨౧౫. “తం సుణోహి మహారాజ, అరిన్దమ రట్ఠవడ్ఢన;
సదేవకస్స లోకస్స, బుద్ధో అగ్గో పవుచ్చతి;
తం బుద్ధం సరణం గచ్ఛ, సపుత్తదారో అరిన్దమ.

౨౧౬. “అట్ఠఙ్గికేన మగ్గేన, ఫుసన్తి అమతం పదం;
తం ధమ్మం సరణం గచ్ఛ, సపుత్తదారో అరిన్దమ.

౨౧౭. “చత్తారో చ పటిపన్నా [మగ్గపటిపన్నా (సీ॰ స్యా॰)], చత్తారో చ ఫలే ఠితా;
ఏస సఙ్ఘో ఉజుభూతో, పఞ్ఞాసీలసమాహితో;
తం సఙ్ఘం సరణం గచ్ఛ, సపుత్తదారో అరిన్దమ.

౨౧౮. “పాణాతిపాతా విరమస్సు ఖిప్పం, లోకే అదిన్నం పరివజ్జయస్సు;
అమజ్జపో మా చ ముసా అభాణీ, సకేన దారేన చ హోహి తుట్ఠో”తి.

౨౧౯. “అత్థకామోసి మే యక్ఖ, హితకామోసి దేవతే;
కరోమి తుయ్హం వచనం, త్వంసి ఆచరియో మమ.

౨౨౦. “ఉపేమి సరణం బుద్ధం, ధమ్మఞ్చాపి అనుత్తరం;
సఙ్ఘఞ్చ నరదేవస్స, గచ్ఛామి సరణం అహం.

౨౨౧. “పాణాతిపాతా విరమామి ఖిప్పం, లోకే అదిన్నం పరివజ్జయామి;
అమజ్జపో నో చ ముసా భణామి, సకేన దారేన చ హోమి తుట్ఠో.

౭౧౨."ఓఘుణామి [ఓపుణామి (సీ॰), ఓఘునామి (స్యా॰ క॰), ఓపునామి (?)] మహావాతే, నదియా సీఘగామియా;
వమామి పాపికం దిట్ఠిం, బుద్ధానం సాసనే రతో".

౭౧౩. ఇదం వత్వాన సోరట్ఠో, విరమిత్వా పాపదస్సనా [పాపదస్సనం (స్యా॰ క॰)];
నమో భగవతో కత్వా, పామొక్ఖో రథమారుహీతి.

నన్దకపేతవత్థు తతియం.

౪. రేవతీపేతవత్థు

౭౧౪.[వి॰ వ॰ ౮౬౩] "ఉట్ఠేహి రేవతే సుపాపధమ్మే, అపారుతద్వారే అదానసీలే;
నేస్సామ తం యత్థ థునన్తి దుగ్గతా, సమప్పితా [సమజ్జతా (సీ॰)] నేరయికా దుఖేనా"తి.

౭౧౫.ఇచ్చేవ [ఇచ్చేవం (స్యా॰ క॰)] వత్వాన యమస్స దూతా, తే ద్వే యక్ఖా లోహితక్ఖా బ్రహన్తా;
పచ్చేకబాహాసు గహేత్వా రేవతం, పక్కామయుం దేవగణస్స సన్తికే.

౭౧౬."ఆదిచ్చవణ్ణం రుచిరం పభస్సరం, బ్యమ్హం సుభం కఞ్చనజాలఛన్నం;
కస్సేతమాకిణ్ణజనం విమానం, సురియస్స రంసీరివ జోతమానం.

౭౧౭. "నారీగణా చన్దనసారలిత్తా [చన్దనసారానులిత్తా (స్యా॰)], ఉభతో విమానం ఉపసోభయన్తి;
తం దిస్సతి సురియసమానవణ్ణం, కో మోదతి సగ్గపత్తో విమానే"తి.

౭౧౮."బారాణసియం నన్దియో నామాసి, ఉపాసకో అమచ్ఛరీ దానపతి వదఞ్ఞూ;
తస్సేతమాకిణ్ణజనం విమానం, సురియస్స రంసీరివ జోతమానం.

౭౧౯."నారీగణా చన్దనసారలిత్తా, ఉభతో విమానం ఉపసోభయన్తి;
తం దిస్సతి సురియసమానవణ్ణం, సో మోదతి సగ్గపత్తో విమానే"తి.

౭౨౦."నన్దియస్సాహం భరియా, అగారినీ సబ్బకులస్స ఇస్సరా;
భత్తు విమానే రమిస్సామి దానహం, న పత్థయే నిరయదస్సనాయా"తి.

౭౨౧."ఏసో తే నిరయో సుపాపధమ్మే, పుఞ్ఞం తయా అకతం జీవలోకే;
న హి మచ్ఛరీ రోసకో పాపధమ్మో, సగ్గూపగానం లభతి సహబ్యత"న్తి.

౭౨౨."కిం ను గూథఞ్చ ముత్తఞ్చ, అసుచీ పటిదిస్సతి;
దుగ్గన్ధం కిమిదం మీళ్హం, కిమేతం ఉపవాయతీ"తి.

౨౨౩. “ఏస సంసవకో నామ, గమ్భీరో సతపోరిసో;
యత్థ వస్ససహస్సాని, తువం పచ్చసి రేవతే”తి.

౨౨౪.“కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కేన సంసవకో లద్ధో, గమ్భీరో సతపోరిసో”తి.

౨౨౫.“సమణే బ్రాహ్మణే చాపి, అఞ్ఞే వాపి వనిబ్బకే;
ముసావాదేన వఞ్చేసి, తం పాపం పకతం తయా.

౨౨౬.“తేన సంసవకో లద్ధో, గమ్భీరో సతపోరిసో;
తత్థ వస్ససహస్సాని, తువం పచ్చసి రేవతే.

౨౨౭.“హత్థేపి ఛిన్దన్తి అథోపి పాదే, కణ్ణేపి ఛిన్దన్తి అథోపి నాసం;
అథోపి కాకోళగణా సమేచ్చ, సఙ్గమ్మ ఖాదన్తి విఫన్దమాన”న్తి.

౨౨౮.“సాధు ఖో మం పటినేథ, కాహామి కుసలం బహుం;
దానేన సమచరియాయ, సంయమేన దమేన చ;
యం కత్వా సుఖితా హోన్తి, న చ పచ్ఛానుతప్పరే”తి.

౨౨౯.“పురే తువం పమజ్జిత్వా, ఇదాని పరిదేవసి;
సయం కతానం కమ్మానం, విపాకం అనుభోస్ససీ”తి.

౨౩౦. “కో దేవలోకతో మనుస్సలోకం, గన్త్వాన పుట్ఠో మే ఏవం వదేయ్య;
‘నిక్ఖిత్తదణ్డేసు దదాథ దానం, అచ్ఛాదనం సేయ్య [సయన (సీ.)] మథన్నపానం;
న హి మచ్ఛరీ రోసకో పాపధమ్మో, సగ్గూపగానం లభతి సహబ్యతం’.

౨౩౧. “సాహం నూన ఇతో గన్త్వా, యోనిం లద్ధాన మానుసిం;
వదఞ్ఞూ సీలసమ్పన్నా, కాహామి కుసలం బహుం;
దానేన సమచరియాయ, సంయమేన దమేన చ.

౨౩౨. “ఆరామాని చ రోపిస్సం, దుగ్గే సఙ్కమనాని చ;
పపఞ్చ ఉదపానఞ్చ, విప్పసన్నేన చేతసా.

౨౩౩. “చాతుద్దసిం పఞ్చదసిం, యా చ పక్ఖస్స అట్ఠమీ;
పాటిహారియపక్ఖఞ్చ, అట్ఠఙ్గసుసమాగతం.

౨౩౪. “ఉపోసథం ఉపవసిస్సం, సదా సీలేసు సంవుతా;
న చ దానే పమజ్జిస్సం, సామం దిట్ఠమిదం మయా”తి.

౨౩౫. ఇచ్చేవం విప్పలపన్తిం, ఫన్దమానం తతో తతో;
ఖిపింసు నిరయే ఘోరే, ఉద్ధంపాదం అవంసిరం.

౨౩౬. “అహం పురే మచ్ఛరినీ అహోసిం, పరిభాసికా సమణబ్రాహ్మణానం;
వితథేన చ సామికం వఞ్చయిత్వా, పచ్చామహం నిరయే ఘోరరూపే”తి.

రేవతీపేతవత్థు చతుత్థం.

౫. ఉచ్ఛుపేతవత్థు

౨౩౭. “ఇదం మమ ఉచ్ఛువనం మహన్తం, నిబ్బత్తతి పుఞ్ఞఫలం అనప్పకం;
తం దాని మే న [న దాని మే తం (సీ. క.)] పరిభోగమేతి, ఆచిక్ఖ భన్తే కిస్స అయం విపాకో.

౨౩౮. “హఞ్ఞామి [విహఞ్ఞామి (క.)] ఖజ్జామి చ వాయమామి, పరిసక్కామి పరిభుఞ్జితుం కిఞ్చి;
స్వాహం ఛిన్నథామో కపణో లాలపామి, కిస్స [కిస్సస్స (సీ.), కిస్సస్సు (?)] కమ్మస్స అయం విపాకో.

౨౩౯. “విఘాతో చాహం పరిపతామి ఛమాయం, పరివత్తామి వారిచరోవ ఘమ్మే;
రుదతో చ మే [దూరతో చ మే (స్యా. క.)] అస్సుకా నిగ్గలన్తి, ఆచిక్ఖ భన్తే కిస్స అయం విపాకో.

౨౪౦. “ఛాతో కిలన్తో చ పిపాసితో చ, సన్తస్సితో సాతసుఖం న విన్దే;
పుచ్ఛామి తం ఏతమత్థం భదన్తే, కథం ను ఉచ్ఛుపరిభోగం లభేయ్య”న్తి.

౨౪౧. “పురే తువం కమ్మమకాసి అత్తనా, మనుస్సభూతో పురిమాయ జాతియా;
అహఞ్చ తం ఏతమత్థం వదామి, సుత్వాన త్వం ఏతమత్థం విజాన.

౨౪౨. “ఉచ్ఛుం తువం ఖాదమానో పయాతో, పురిసో చ తే పిట్ఠితో అన్వగచ్ఛి;
సో చ తం పచ్చాసన్తో కథేసి, తస్స తువం న కిఞ్చి ఆలపిత్థ.

౨౪౩. “సో చ తం అభణన్తం అయాచి, ‘దేహయ్య ఉచ్ఛు’న్తి చ తం అవోచ;
తస్స తువం పిట్ఠితో ఉచ్ఛుం అదాసి, తస్సేతం కమ్మస్స అయం విపాకో.

౨౪౪. “ఇఙ్ఘ త్వం గన్త్వాన పిట్ఠితో గణ్హేయ్యాసి [ఇఙ్ఘ త్వం పిట్ఠితో గణ్హ ఉచ్ఛుం (సీ.)], గహేత్వాన తం ఖాదస్సు యావదత్థం;
తేనేవ త్వం అత్తమనో భవిస్ససి, హట్ఠో చుదగ్గో చ పమోదితో చా”తి.

౭౪౫.గన్త్వాన సో పిట్ఠితో అగ్గహేసి, గహేత్వాన తం ఖాది యావదత్థం;
తేనేవ సో అత్తమనో అహోసి, హట్ఠో చుదగ్గో చ పమోదితో చాతి.

ఉచ్ఛుపేతవత్థు పఞ్చమం.

౬. కుమారపేతవత్థు

౭౪౬.“సావత్థి నామ నగరం, హిమవన్తస్స పస్సతో;
తత్థ ఆసుం ద్వే కుమారా, రాజపుత్తాతి మే సుతం.

౭౪౭.“సమ్మత్తా [పమత్తా (క.)] రజనీయేసు, కామస్సాదాభినన్దినో;
పచ్చుప్పన్నసుఖే గిద్ధా, న తే పస్సింసునాగతం.

౭౪౮.“తే చుతా చ మనుస్సత్తా, పరలోకం ఇతో గతా;
తేధ ఘోసేన్త్యదిస్సన్తా, పుబ్బే దుక్కటమత్తనో.

౭౪౯.“‘బహూసు వత [బహుస్సుతేసు (సీ. క.)] సన్తేసు, దేయ్యధమ్మే ఉపట్ఠితే;
నాసక్ఖిమ్హా చ అత్తానం, పరిత్తం కాతుం సుఖావహం.

౭౫౦.“‘కిం తతో పాపకం అస్స, యం నో రాజకులా చుతా;
ఉపపన్నా పేత్తివిసయం, ఖుప్పిపాససమప్పితా [ఖుప్పిపాసాసమప్పితా (సీ. పీ.)].

౭౫౧.“సామినో ఇధ హుత్వాన, హోన్తి అసామినో తహిం;
భమన్తి [చరన్తి (సీ. పీ.), మరన్తి (స్యా.)] ఖుప్పిపాసాయ, మనుస్సా ఉన్నతోనతా.

౭౫౨.“ఏతమాదీనవం ఞత్వా, ఇస్సరమదసమ్భవం;
పహాయ ఇస్సరమదం, భవే సగ్గగతో నరో;
కాయస్స భేదా సప్పఞ్ఞో, సగ్గం సో ఉపపజ్జతీ”తి.

కుమారపేతవత్థు ఛట్ఠం.

౭. రాజపుత్తపేతవత్థు

౭౫౩.పుబ్బే కతానం కమ్మానం, విపాకో మథయే మనం;
రూపే సద్దే రసే గన్ధే, ఫోట్ఠబ్బే చ మనోరమే.

౭౫౪.నచ్చం గీతం రతిం ఖిడ్డం, అనుభుత్వా అనప్పకం;

ఉయ్యానే పరిచరిత్వా, పవిసన్తో గిరిబ్బజం.

౭౩౩.ఇసిం సునేత్త [సునిత (క.)] మద్దక్ఖి, అత్తదన్తం సమాహితం;

అప్పిచ్ఛం హిరిసమ్పన్నం, ఉఞ్ఛే పత్తగతే రతం.

౭౩౬.హత్థిక్ఖన్ధతో ఓరుయ్హ, లద్ధా భన్తేతి చాబ్రవి;

తస్స పత్తం గహేత్వాన, ఉచ్చం పగ్గయ్హ ఖత్తియో.

౭౩౭.థణ్డిలే పత్తం భిన్దిత్వా, హసమానో అపక్కమి;

"రఞ్ఞో కితవస్సాహం పుత్తో, కిం మం భిక్ఖు కరిస్ససి".

౭౩౮.తస్స కమ్మస్స ఫరుసస్స, విపాకో కటుకో అహు;

యం రాజపుత్తో వేదేసి, నిరయమ్హి సమప్పితో.

౭౩౯.ఛళేవ చతురాసీతి, వస్సాని నవుతాని చ;

భుసం దుక్ఖం నిగచ్ఛిత్థో, నిరయే కతకిబ్బిసో.

౭౪౦.ఉత్తానోపి చ పచ్చిత్థ, నికుజ్జో వామదక్ఖిణో;

ఉద్ధంపాదో ఠితో చేవ, చిరం బాలో అపచ్చథ.

౭౪౧.బహూని వస్ససహస్సాని, పూగాని నహుతాని చ;

భుసం దుక్ఖం నిగచ్ఛిత్థో, నిరయే కతకిబ్బిసో.

౭౪౨.ఏతాదిసం ఖో కటుకం, అప్పదుట్ఠప్పదోసినం;

పచ్చన్తి పాపకమ్మన్తా, ఇసిమాసజ్జ సుబ్బతం.

౭౪౩. సో తత్థ బహువస్సాని, వేదయిత్వా బహుం దుఖం;

ఖుప్పిపాసహతో నామ [ఖుప్పిపాసాహతో నామ (సీ. పీ)], పేతో ఆసి తతో చుతో.

౭౪౪.ఏతమాదీనవం ఞత్వా [దిస్వా (సీ.)], ఇస్సరమదసమ్భవం;

పహాయ ఇస్సరమదం, నివాతమనువత్తయే.

౭౪౫.దిట్ఠేవ ధమ్మే పాసంసో, యో బుద్ధేసు సగారవో;

కాయస్స భేదా సప్పఞ్ఞో, సగ్గం సో ఉపపజ్జతీతి.

రాజపుత్తపేతవత్థు సత్తమం.

౮. గూథఖాదకపేతవత్థు

౭౬౬. “గూథకూపతో ఉగ్గన్త్వా, కో ను దీనో పతిట్ఠసి [దీనో హి తిట్ఠసి (సీ.)];
నిస్సంసయం పాపకమ్మన్తో, కిం ను సద్దహసే తువ”న్తి.

౭౬౭. “అహం భదన్తే పేతోమ్హి, దుగ్గతో యమలోకికో;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతో”.

౭౬౮. “కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, ఇదం దుక్ఖం నిగచ్ఛసీ”తి.

౭౬౯. “అహు ఆవాసికో మయ్హం, ఇస్సుకీ కులమచ్ఛరీ;
అజ్ఝోసితో మయ్హం ఘరే, కదరియో పరిభాసకో.

౭౭౦. “తస్సాహం వచనం సుత్వా, భిక్ఖవో పరిభాసిసం;
తస్స కమ్మవిపాకేన, పేతలోకం ఇతో గతో”తి.

౭౭౧. “అమిత్తో మిత్తవణ్ణేన, యో తే ఆసి కులూపకో;
కాయస్స భేదా దుప్పఞ్ఞో, కిం ను పేచ్చ గతిం గతో”తి.

౭౭౨. “తస్సేవాహం పాపకమ్మస్స, సీసే తిట్ఠామి మత్థకే;
సో చ పరవిసయం పత్తో, మమేవ పరిచారకో.

౭౭౩. “యం భదన్తే హదన్తఞ్ఞే, ఏతం మే హోతి భోజనం;
అహఞ్చ ఖో యం హదామి, ఏతం సో ఉపజీవతీ”తి.

గూథఖాదకపేతవత్థు అట్ఠమం.

౯. గూథఖాదకపేతివత్థు

౭౭౪. “గూథకూపతో ఉగ్గన్త్వా, కా ను దీనా పతిట్ఠసి;
నిస్సంసయం పాపకమ్మన్తా, కిం ను సద్దహసే తువ”న్తి.

౭౭౫. “అహం భదన్తే పేతీమ్హి, దుగ్గతా యమలోకికా;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౭౭౬. “కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;

కిస్స కమ్మవిపాకేన, ఇదం దుక్ఖం నిగచ్ఛసీ”తి.

౭౭౭. “అహు ఆవాసికో మయ్హం, ఇస్సుకీ కులమచ్ఛరీ;
అజ్ఝోసితో మయ్హం ఘరే, కదరియో పరిభాసకో.

౭౭౮. “తస్సాహం వచనం సుత్వా, భిక్ఖవో పరిభాసిసం;
తస్స కమ్మవిపాకేన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౭౭౯. “అమిత్తో మిత్తవణ్ణేన, యో తే ఆసి కులూపకో;
కాయస్స భేదా దుప్పఞ్ఞో, కిం ను పేచ్చ గతిం గతో”తి.

౭౮౦. “తస్సేవాహం పాపకమ్మస్స, సీసే తిట్ఠామి మత్థకే;
సో చ పరవిసయం పత్తో, మమేవ పరిచారకో.

౭౮౧. “యం భదన్తే హదన్తఞ్ఞే, ఏతం మే హోతి భోజనం;
అహఞ్చ ఖో యం హదామి, ఏతం సో ఉపజీవతీ”తి.

గూథఖాదకపేతివత్థు నవమం.

౧౦. గణపేతవత్థు

౭౮౨. “నగ్గా దుబ్బణ్ణరూపాత్థ, కిసా ధమనిసన్థతా;
ఉప్ఫాసులికా [ఉప్ఫాసుళికా (క.)] కిసికా, కే ను తుమ్హేత్థ మారిసా”తి.

౭౮౩. “మయం భదన్తే పేతామ్హా, దుగ్గతా యమలోకికా;
పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౭౮౪. “కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;
కిస్స కమ్మవిపాకేన, పేతలోకం ఇతో గతా”తి.

౭౮౫. “అనావటేసు తిత్థేసు, విచినిమ్హద్ధమాసకం;
సన్తేసు దేయ్యధమ్మేసు, దీపం నాకమ్హ అత్తనో.

౭౮౬. “నదిం ఉపేమ తసితా, రిత్తకా పరివత్తతి;
ఛాయం ఉపేమ ఉణ్హేసు, ఆతపో పరివత్తతి.

౭౮౭. “అగ్గివణ్ణో చ నో వాతో, డహన్తో ఉపవాయతి;

ఏతఞ్చ భన్తే అరహామ, అఞ్ఞఞ్చ పాపకం తతో.

౨౮౮.“అపి యోజనాని [అధియోజనాని (సీ. క.)] గచ్ఛామ, ఛాతా ఆహారగేధినో;
అలద్ధావ నివత్తామ, అహో నో అప్పపుఞ్ఞతా.

౨౮౯.“ఛాతా పముచ్ఛితా భన్తా, భూమియం పటిసుమ్భితా;
ఉత్తానా పటికిరామ, అవకుజ్జా పతామసే.

౨౯౦.“తే చ తత్థేవ పతితా [తత్థ పపహితా (క.)], భూమియం పటిసుమ్భితా;
ఉరం సీసఞ్చ ఘట్టేమ, అహో నో అప్పపుఞ్ఞతా.

౨౯౧.“ఏతఞ్చ భన్తే అరహామ, అఞ్ఞఞ్చ పాపకం తతో;
సన్తేసు దేయ్యధమ్మేసు, దీపం నాకమ్హ అత్తనో.

౨౯౨.“తే హి నూన ఇతో గన్త్వా, యోనిం లద్ధాన మానుసిం;
వదఞ్ఞూ సీలసమ్పన్నా, కాహామ కుసలం బహు”న్తి.

గణపేతవత్థు దసమం.

౧౧. పాటలిపుత్తపేతవత్థు

౨౯౩. “దిట్ఠా తయా నిరయా తిరచ్ఛానయోని,
పేతా అసురా అథవాపి మానుసా దేవా; సయమద్దస కమ్మవిపాకమత్తనో,
నేస్సామి తం పాటలిపుత్తమక్ఖతం; తత్థ గన్త్వా కుసలం కరోహి కమ్మం”.

౨౯౪.“అత్థకామోసి మే యక్ఖ, హితకామోసి దేవతే;
కరోమి తుయ్హం వచనం, త్వంసి ఆచరియో మమ.

౨౯౫.“దిట్ఠా మయా నిరయా తిరచ్ఛానయోని, పేతా అసురా అథవాపి మానుసా దేవా;
సయమద్దసం కమ్మవిపాకమత్తనో, కాహామి పుఞ్ఞాని అనప్పకానీ”తి.

పాటలిపుత్తపేతవత్థు ఏకాదసమం.

౧౨. అమ్బవనపేతవత్థు

౨౯౬.“అయఞ్చ తే పోక్ఖరణీ సురమ్మా, సమా సుతిత్థా చ మహోదకా చ;
సుపుప్ఫితా భమరగణానుకిణ్ణా, కథం తయా లద్ధా అయం మనుఞ్ఞా.

൨൯൭. "ഇദഞ്ച തേ അമ്ബവനം സുരമ്മം, സബ്ബോതുകം ധാരയതേ [ധാരയതി (സ്യാ. ക.)] ഫലാനി;

സുപുപ്ഫിതം ഭമരഗണാനുകിണ്ണം, കഥം തയാ ലദ്ധമിദം വിമാനം".

൨൯൮. "അമ്ബപക്കം ദകം [അമ്ബപക്കോദകം (സീ. സ്യാ. പീ.), അമ്ബപക്കൂദകം (ക.)] യാഗു, സീതച്ഛായാ മനോരമാ;

ധീതായ ദിന്നദാനേന, തേന മേ ഇധ ലബ്ഭതി".

൨൯൯. "സന്ദിട്ഠികം കമ്മം ഏവം [സന്ദിട്ഠികം ഏവ (സ്യാ.)] പസ്സഥ, ദാനസ്സ ദമസ്സ സംയമസ്സ വിപാകം;

ദാസീ അഹം അയ്യകുലേസു ഹുത്വാ, സുണിസാ ഹോമി അഗാരസ്സ ഇസ്സരാ"തി.

അമ്ബവനപേതവത്ഥു ദ്വാദസമം.

൧൩. അക്ഖരുക്ഖപേതവത്ഥു

൩൦൦. "യം ദദാതി ന തം ഹോതി, ദേഥേവ ദാനം ദത്വാ ഉഭയം തരതി;

ഉഭയം തേന ദാനേന [തേന (ക.)] ഗച്ഛതി, ജാഗരഥ മാപമജ്ജഥാ"തി.

അക്ഖരുക്ഖപേതവത്ഥു തേരസമം.

൧൪. ഭോഗസംഹരപേതവത്ഥു

൩൦൧. "മയം ഭോഗേ സംഹരിമ്ഹ, സമേന വിസമേന ച;

തേ അഞ്ഞേ പരിഭുഞ്ജന്തി, മയം ദുക്ഖസ്സ ഭാഗിനീ"തി.

ഭോഗസംഹരപേതവത്ഥു ചുദ്ദസമം.

൧൫. സേട്ഠിപുത്തപേതവത്ഥു

൩൦൨. [ജാ. ൧.൪.൫൪ ജാതകേപി] "സട്ഠിവസ്സസഹസ്സാനി, പരിപുണ്ണാനി സബ്ബസോ;

നിരയേ പച്ചമാനാനം, കദാ അന്തോ ഭവിസ്സതി".

൩൦൩. [ജാ. ൧.൪.൫൫ ജാതകേപി] "നത്ഥി അന്തോ കുതോ അന്തോ, ന അന്തോ പടിദിസ്സതി;

തഥാ ഹി പകതം പാപം, തുയ്ഹം മയ്ഹഞ്ച മാരിസാ [മമ തുയ്ഹഞ്ച മാരിസ (സീ. സ്യാ. പീ.)].

൩൦൪. [ജാ. ൧.൪.൫൩ ജാതകേപി] "ദുജ്ജീവിതമജീവമ്ഹ , യേ സന്തേ ന ദദമ്ഹസേ;

സന്തേസു ദേയ്യധമ്മേസു, ദീപം നാകമ്ഹ അത്തനോ.

൩൦൫.

[జా॰ ౧.౪.౨౬ జాతకేపి] “సోహం నూన ఇతో గన్త్వా, యోనిం లద్ధాన మానుసిం;

వదఞ్ఞూ సీలసమ్పన్నో, కాహామి కుసలం బహు”న్తి.

సేట్ఠిపుత్తపేతవత్థు పన్నరసమం.

౧౬. సట్ఠికూటపేతవత్థు

౮౦౬.“కిం ను ఉమ్మత్తరూపోవ, మిగో భన్తోవ ధావసి;

నిస్సంసయం పాపకమ్మన్తో [పాపకమ్మం (స్యా॰ పీ॰)], కిం ను సద్దాయసే తువ”న్తి.

౮౦౭.“అహం భదన్తే పేతోమ్హి, దుగ్గతో యమలోకికో;

పాపకమ్మం కరిత్వాన, పేతలోకం ఇతో గతో.

౮౦౮.“సట్ఠి కూటసహస్సాని, పరిపుణ్ణాని సబ్బసో;

సీసే మయ్హం నిపతన్తి, తే భిన్దన్తి చ మత్థక”న్తి.

౮౦౯.“కిం ను కాయేన వాచాయ, మనసా దుక్కటం కతం;

కిస్స కమ్మవిపాకేన, ఇదం దుక్ఖం నిగచ్ఛసి.

౮౧౦.“సట్ఠి కూటసహస్సాని, పరిపుణ్ణాని సబ్బసో;

సీసే తుయ్హం నిపతన్తి, తే భిన్దన్తి చ మత్థక”న్తి.

౮౧౧.“అథద్దసాసిం సమ్బుద్ధం, సునేత్తం భావితిన్ద్రియం;

నిసిన్నం రుక్ఖమూలస్మిం, ఝాయన్తం అకుతోభయం.

౮౧౨.“సాలిత్తకప్పహారేన, భిన్దిస్సం తస్స మత్థకం;

తస్స కమ్మవిపాకేన, ఇదం దుక్ఖం నిగచ్ఛిసం.

౮౧౩.“సట్ఠి కూటసహస్సాని, పరిపుణ్ణాని సబ్బసో;

సీసే మయ్హం నిపతన్తి, తే భిన్దన్తి చ [నిపతన్తి, వో భిన్దన్తేవ (సీ॰ ధమ్మపదట్ఠకథా)] మత్థక”న్తి.

౮౧౪.“ధమ్మేన తే కాపురిస, సట్ఠికూటసహస్సాని, పరిపుణ్ణాని సబ్బసో;

సీసే తుయ్హం నిపతన్తి, తే భిన్దన్తి చ మత్థక”న్తి.

సట్ఠికూటపేతవత్థు సోళసమం.

మహావగ్గో చతుత్థో నిట్ఠితో.

తస్సుద్దానం –

అమ్బసక్కరో సేరీసకో, పిఙ్గలో రేవతి ఉచ్ఛు;
ద్వే కుమారా దువే గూథా, గణపాటలిఅమ్బవనం.

అక్ఖరుక్ఖభోగసంహరా, సేట్ఠిపుత్తసట్ఠికూటా;
ఇతి సోళసవత్థూని, వగ్గో తేన పవుచ్చతి.

అథ వగ్గుద్దానం –

ఉరగో ఉపరివగ్గో, చూళమహాతి చతుధా;
వత్థూని ఏకపఞ్ఞాసం, చతుధా భాణవారతో.

పేతవత్థుపాళి నిట్ఠితా.